

JUECES

Tx'olbil Xo'l Yi Liwre'j

Yi liwr Jueces, na jilon te yi mbi cu'n bajij scye'j yi e' xonl Israel yi nsken wi't quim Josué, yi wi'tz cyajcawil. Na yi quime'n Josué, ja chicyaj cyen yi e' xonl Israel chichuc. Qui'c jun ajcaw ban cyentz xchixo'l. Ej nin tampaj yi qui'c cawl cyetz, ja jal wi'nin oyintzi' xchixo'l. Ej nin ncha'tz yi e' jilwutz wunak yi qui nin e' xcy'e' tan chilaje'n len xchixo'l, e' octz tan oyintzi' scye'j.

Ej nin xk'okxo'l cun tu nin ja ul e'chk il xchiwutz yi e' aj Israel. Nin qui'c nin ba'n ate't cu'nt te yi tiempa'tz. Nin at na bant cu'n ja chijal ajcaw xchixo'l, yi na a'lchij pujul xtisya' scyetz. Cha'stzun te yi bi' yi liwre'j i'tz “Jueces” le castiy, yi na elepont “E' Pujul Xtisya” le ketz kayol. Yi e' pujul xtisya'a'tz, e' len cu'n wi'tz ajcaw, nin e' oc tan pujle'n xchixo'l yi e' wunak tul yi tiempa'tz.

Ncha'tz yi liwre'j na xtxol te yi mbi cu'n e' ban yi e' ajcawe'j: Débora, Barac, Gedeón tu Sansón, scyuch' yi e' mas pujul xtisya'a'tz. Na ilenin ja oc Kataj Ryos tan chicolche'n yi e' xonl Israela'tz, nin ilenin ja tak' i' jun wi'tz ajcaw tan toque'n chi jun pujul xtisya' tan chicawe'n.

Yi cyoque'n yi e' xonl Israela'tz tul il, qui nin chisotz, tampaj yi txa'ijt che' tan Ryos. Na yi cyoque'n wutz pe'm, ja ul tx'akx Kataj Ryos xchic'u'l. Cha'stzun te ja oc i' tan chicolche'n. Qui nin e' cyaj cyen ta'n chichuc. Poro cyakil tir yi e' oc tan pajle'n ca'wl Ryos, ja chitij wi'nin sotzaj c'u'lal.

Yi xtx'amxe'n Adonisedec cyak'un yi e' xonl Judá tu yi e' xonl Simeón

¹ I tzun bantz yi nsken wi't quim Josué, nintzun chijak yi e' xonl Israel tetz Kataj, yi na' scyetz jun k'u'j xchixo'l yi ba'n ben tan oyintzi' scye'j yi e' cananeo. ² Itzun tal Katajtz: “Ba'n chiben yi e' xonl Judá bajx tan oyintzi', nin yi ama'l chicontra'tz cyetz sbne',” stzun i' bantz. ³ Ej, nintzun e' ben yi e' xonl Judá tan yol scyetz yi e' xonl Simeón. Ej nin e' octz tan chimoxe'n tan chich'eye'n tan oyintzi', bantz chicambal yi ama'l yi nsken wi't suk Kataj scyetz. Ja chisuk yi ite'n nin ich'eye'na'tz xchibne' cyetz, yil chiben yi e' aj Simeón tan oyintzi' tan chicambal yi ama'l yi jatxijt scyetz. E' cujij yi e' xonl Simeón yi ajtza'kla'tz, nin e' xomnintz scye'j. ⁴⁻⁵ Tan yi xtxolbila'tz, e' xcye' yi e' xonl Judá tan cambaje'n yi chi'ama'l yi e' cananeo, tuml yi chi'ama'l yi e' ferezeo, na yi ama'la'tz nsken wi't suk Ryos scyetz. Ej nin le ama'l yi na bi'aj Bezec e' xcye' yi e' xonl Judá tuml yi e' xonl Simeón scye'j lajuj mil chicontr. Cho'n tzun xomij jun yaj xchixo'l yi jun c'oloy chicontra'tz yi na bi'aj Adonisedec. ⁶ Poro qui nin tx'amxijtz cya'n, na nin el ojkuj xchiwutz. Nintzun e' xomnintz wutz coc tan stz'amle'n. Ma yi xtx'amxe'ntz cya'n, nintzun el chic'uplul yi cabil mamil wi' k'ab, tuml yi cabil mamil wi' tkan yi Adonisedeca'tz. ⁷ Talol tzun Adonisedec “Yi in wetz elnak inc'uplul yi mamil wi' chik'ab ox c'al tu lajuj wi'tz rey. Ncha'tz elnak inc'uplul yi mamil wi' chikan. Ej nin ntin ja wak' ama'l scyetz tan cyoque'n tan sicy'le'n inwa'be'n tzak' inmes tetz chiwa'. Poro yi jalu', ja tak' Ryos incaws na ite'n nin nchintuleja'tz chi nche' wulej

yi e' reya'tz," stzun Adonisedec bantz.

Bene'n tzun ticy'le'ntz le tnum Jerusalén kale quime't.

Yi chicambal yi e' xonl Judá yi tnum Hebrón tu Jerusalén

⁸ Itzun bantz nintzun e' ben yi e' xonl Judá tan oyintzi' Jerusalén. Tircunin tzun yi e' wunak yi najlche'-tz e' quim cyak'un tan spar. Kalena's tzun oc chit'inol k'a'kl yi tnum. ⁹ Ma yi wi't baje'n yi xtxolbila'tz, nintzun e' bentz tan oyintzi' scye'j yi e' cananeo yi najlche' wi'wtz, nin lakak ju'wutz tu yi ama'l cwent Néguev. ¹⁰ Ncha'tz e' oc tan oyintzi' scyuch' yi e' cananeo yi najlche' le tnum Hebrón yi tenxchan na bi'aj Quiriat-arba, nin e' xcy'e' scye'j. Ncha'tz e' xcy'e' scye'j yi e' xonl Sesai tu e' xonl Ahimán, scyuch' yi e' xonl Talmai.

Yi tk'ol Caleb yi me'l tan toque'n tetz txkel Otoniel

¹¹ Itzun bantz nintzun e' ben Otoniel tan oyintzi' le tnum yi na bi'aj Debir, nin yi bi' yi jun tnuma'tz tenxchan i'tz Quiriat-sefer. ¹² At tzun jun yol yi suk Caleb: "Alchok scyetz yil xcy'e' tan cambaje'n yi tnum Debir, list wutane'n tan tak'le'n yi inme'l yi na bi'aj Acsa, tan toque'n tetz txkel yi juna'tz," stzun i' bantz. ¹³ Ej, Otoniel tzun xcy'e'-tz tan cambaje'n yi tnum. Yi Otoniel ya'stzun cy'ajl Cenaz, nin yi Cenaz ya'stzun titz'un Caleb. Nin quib yi suknaq Caleb, ya'tz nintzun tulejtz. Nintzun cyok'bej quib Acsa tu Otoniel, na nin xcy'e' i' tan cambaje'n yi tnum. ¹⁴ Nin te yi nsken wi't cyok'bej quib, nintzun oc Otoniel tan tocse'n c'u'l Acsa tan jakol junt piñ tx'otx' tetz yi taj. Bene'n tzun i' swutz

yi taj tan jakle'n yi tx'otx'a'tz tetz. Yi cwe'n tzaj tzun Acsa tibaj yi buru', nintzun bentz swutz yi taj. Bene'n tzun jakol yi taj tetz:

—Aǎ jun c'oloy inme'l, ¿mbi'tz na icy' tac'u'l?

¹⁵ —Ta', na klo' waj tzinjak jun pawor teru', chij. Ja wi't tak'u' katx'otx' le ama'l tz'inunin tu', cwent Néguev. Ma jalu' na klo' waj yil tak'u' mu'ǎt ka'ama'l kale na itz'e't a', stzun i'.

Tk'ol tzun Caleb yi e'chk ama'l scyetz, kale na itz'e't e'chk a' yi cho'n at wi'wtz, nin ncha'tz yi at ǎk'ajlaj.

Yi e'chk ama'lyi chicambajyi e'xonl Judá scyuch' yi e'xonl Benjamín

¹⁶ Ej itzun yi e' xonl Hobab, yi quenita, yi ji' Moisés nintzun e' el tzajtz scyuch' yi e' xonl Judá, le yi tnum yi na bi'aj Las Palmeras. Cho'n tzun e' bene'ntz le ama'l yi tz'inunin tu' cwent Judá, yi cho'n at cwe'n tzi'n yi ama'l yi na bi'aj Arad. Ej nin cho'n tzun cya'te'ntz ǎchixo'l yi e' wunaka'tz yi najlche'-tz. ¹⁷ Ej itzun bantz, nintzun e' ben yi e' xonl Judá scyuch' yi e' xonl Simeón tan oyintzi', na nsken wi't oc chiyol te'j. E' bentz tan chisotzaje'n cu'n yi e' aj Canaán yi najlche' le ama'l yi na bi'aj Sefat. Nin tircu'n tele'n cu'n yi jun tnuma'tz swutz. Cha'stzun te toque'n quen yi bi' cya'n tetz Horma. ¹⁸ Poro qui nin e' xcye' tan cambaje'n yi e'chk ama'l yi na chibi'aj: Gaza, Ascalón nin Ecrón. Ncha'tz qui nin e' xcye' tan cambaje'n yi e'chk tal tnum yi ate'-tz naka'j. ¹⁹ Ilenin ja xom Kataj Ryos scye'j yi e' xonl Judá nin ja chixcye' tan cambaje'n yi e'chk ama'l je'n tzi'n wi'wtz. Poro qui nin e' xcye' tan chilaje'n len yi e' wunak yi ate' cwe'n tzi'n lakak e'chk

ġk'ajlaj, na yi e' wunaka'tz at chicare't tetz oyintzi', yi ch'ich' cu'n, yi kinij tan chej. Cha'stzun te qui nin e' xcy'e' cyen yi e' xonl Judá scye'j. ²⁰ Ej ninstzun ak'lij yi ama'l yi na bi'aj Hebrón tetz Caleb, quib yi suknak Moisés tetz. Xcy'e' tzun i' tan chilaje'n len yi e' chixonl yi ox cy'ajl Anac yi najlche'-tz. ²¹ Ma yi e' xonl Benjamín qui nin e' xcy'e' cyetz tan chilaje'n len yi e' jebuseo yi najlche'-tz Jerusalén. Cha'stzun te jalu', iġnin najlche't yi e' jebuseo ġchixo'l yi e' xonl k'ajtzun Benjamín le tnum Jerusalén.

Yi chicambal yi e' xonl Ĥep yi tnum Betel

²²⁻²³ Itzun bantz, nintzun oc chitxumu'n yi cob k'u'j xonl Ĥep tan oyintzi', bantz chicambal yi tnum Betel. Yi bi' yi jun tnuma'tz tenġchan i'tz Luz. Nintzun ben chichakol cobox xk'ukwil le yi tnuma'tz. Nin xom Kataj Ryos tan quich'eye'n. ²⁴ Nintzun ben quilol yi e' xk'ukwila'tz jun yaj yi tele'n tzaj le tnum. Itzun cyaltz tetz: “Yi kol ġchaju' puntil sketz yi ġe'n tan kocompone'n le tnum, quil lo'onu' k'an”. ²⁵ Nintzun bajxij yi jun yaja'tz ġchiwutz. Nin ġchaj yi be'-tz scyetz. Ma yi cyocompone'n cyakil yi e' xonl Ĥepa'tz nintzun cu' chibiyol tan spar cyakil yi e' wunak yi najlche'-tz. Poro qui cu' chibiyol yi jun tal yaj tuml yi najal, yi chajon yi be' scyetz yi e' xk'ukwil. ²⁶ Ma yi bajije'n tircu'n yi txolbila'tz, nintzun ben yi yaj tan najane'n ġchixo'l yi e' hitita. Nintzun cu' xe'tzbil junt ac'aj tnum ta'n. Nin oc tk'ol bi' yi jun tnuma'tz tetz Luz. Nin ite'n nin bi' yi jun tnuma'tz jalu'.

Yi e' wunak yi qui nin e' xcy'e' yi e' xonl Manasés, scyuch' yi e' xonl Efraín tan chilaje'n len

²⁷ Qui nin tzun e' xcy'e' yi e' xonl k'ajtzun Manasés tan chilaje'n len yi e' wunak yi najlche' lakak e'chk ama'l yi na chibi'aj: Bet-seán, Taanac, Dor, Ibleam nin Meguido. Ncha'tz, qui nin e' xcy'e'-tz scye'jak e'chk tal ne'x̄ tnum yi ate' nintz naka'j. Cha'stzun te qui nin e' el yi e' cananeo-a'tz x̄chixo'l.

²⁸ Ma yi chipuc'une'n yi e' xonl Israel, nintzun e' xcy'e' tan cyocse'n yi e' cananeo jak' chica'wl, ninin e' oc tan chibuchle'n tan e'chk quiw ak'un. Poro qui nin e' xcy'e' tan chilaje'n len yi e' cananeo-a'tz x̄chixo'l.

²⁹ Ncha'tz e' ban yi e' xonl k'ajtzun Efraín, qui nin e' xcy'e' tan chilaje'n len yi e' cananeo le ama'l yi na bi'aj Gezer. Cha'stzun te, e' cyaje'n cyen yi e' cananeo tan najewe'n x̄chixo'l.

Yi e'chk ama'lyi baj chicambalyi e' mas k'u'j xonl Israel

³⁰ Ite'n nin tzun txolbila'tz bajijtz scye'j yi e' xonl k'ajtzun Zabulón, qui nin e' xcy'e' tan chilaje'n len yi e' cananeo yi najlche' lakak e'chk ama'l cwent Quitrón, nin cwent Naabal. Cha'stzun te ilenin e' a'tij x̄chixo'l. Poro ak'lij e'chk quiw ak'un scyetz.

³¹⁻³² Ncha'tz e' ban yi e' xonl k'ajtzun Azer, qui nin e' xcy'e'-tz tan chilaje'n len yi e' cananeo swutzak e'chk ama'l yi na chibi'aj: Aco, Sidón, Ahlab, Aczib, Helba, Afec nin Rehob. Nin tampaj yi qui nin e' xcy'e' tan chilaje'n len cha'stzun te e' cyaje'n cyentz tan najewe'n x̄chixo'l.

³³ Ej nin cha'tz nin bajijtz scye'j yi e' xonl k'ajtzun Neftalí. Qui nin e' xcy'e'-tz tan chilaje'n

len yi e' cananeo lakak e'chk ama'l cwent Bet-
semes nin cwent Bet-anat. Cyoque'n tzun yi e' xonl
Neftalí, tan chibuchle'n tan e'chk quiw ak'un, poro
qui nin e' el ojkuji yi e' cananeo, ma na ta'ste'nin e'
cyaje'n cyentz tan chinajewe'n xchixo'l.

³⁴ Ma yi e' amorreo, e' xcy'e' tan chipitle'n yi e'
xonl Dan jalen wi'wtz. Nin qui nin cyak' ama'l
scyetz tan chicwe'n mule'n le cu'nak tzaj tulak
e'chk xk'ajlaj. ³⁵ Nin tan yi txolbila'tz nin e' a'tij yi
e' amorreo lakak e'chk ama'l yi na chibi'aj: Heres,
Ajalon nin Saalbim. Poro yi tele'n tiemp, nin e'
quiwix yi e' xonl k'ajtzun Xep, nin yi chiquiwix'e'n
nin e' oc tan chibuchle'n yi e' amorreo, tan e'chk
quiw ak'un.

³⁶ Ma yi mojomil chi'ama'l yi e' edomita cho'n
tzun na icy' cu'ntz kale na xe'te't yi je'nak yi na
japon Acrabim jalen te yi tnum yi na bi'aj Sela, nin
xom nin tu'stz leje'nak tzi'n.

2

Yi tponen yi ángel yi k'ajbil Kataj Ryos Boquim

¹ Ej itzun bantz nintzun el yi ángel yi k'ajbil Kataj
Ryos le tnum Gilgal nin cho'n tzun je'n pone'ntz
le tnum Boquim. Itzun taltz scyetz yi e' aj Is-
rael: "I ina'tz yi ncxe'lsan tzaj wok Egipto, nin
ja cxu'l incy'al tzone'j le ama'le'j yi suki'nt wa'n
scyetz yi e' imam ite' tentz. Ej nin ncha'tz walnak
scyetz: Nelpon cu'n te inyol yi suki'nt wa'n tul
yi katrat yi bnixnakt wa'n tzituch', chinch ban
scyetz. ² Cha'stzun te qui tziban jun trat scyuch'
yi e' wunak yi najlche' lakak e'chk ama'l kalel
cxopone't, ma na tajwe'n tan itoque'n tan xite'n

cu'n yi e'chk patbil chitx'ixwatz. Poro lastum, na qui nin ncxo'c c'ulutxum jak' inca'wl. ¡Na apart yi e'chk takle'n yi mbaj ibnol! ³ Cha'stzun te jalu', swale' nin tzitetz: Quil no'c tan chilaje'n len yi e' wunak tziwutz. Na e' te'n tuml chiryosil chocopon tetz jun tramp tan suble'n itajtza'kl.”

⁴ Ej itzun yi stzaje'n wi' yol yi ángela'tz, tircunin tzun yi e' xonl Israel e' ok' cu'ntz, nin wi'nin chibisune'n. ⁵ Nin tan yi jun xtxolbila'tz yi bajij, nintzun oc bi' yi ama'la'tz cya'n tetz Boquim. Nin ta'ste'n nin tzun e' oque't-tz tan toye'n chitx'ixwatz tetz Kataj Jehová.

Yi quime'n Josué (Jos 24:29-31)

⁶ Itzun bajijtz, yi cwe'n chijatxol quib Josué scyuch' yi e' xonl Israel, ãchijunal len cu'n tzun e' ajtz swutzak chitx'otx' yi nsken wi't oc chibi' te'j. ⁷ Te yi at tzaj Josué ãchixo'l yi e' xonl Israel, ja tzun chiban tane'n chimunl swutz Kataj Ryos. Ncha'tz te yi ate' tzaj yi e' wi' banl wi', yi e' xom te Josué tan cawu'n, yi quilnak yi mbi cunin ban Kataj Ryos tan quich'eye'n, tircu'n yi e' wunak tetz Israel, ja chiban tane'n chimunl swutz Kataj. ⁸ Nsken tzun wi't tz'ak jun cient tu lajuj yobtz tan Josué yi quime'n. ⁹ Cho'n tzun mukxe'n le tetz xtx'otx', le tnum yi na bi'aj Timnat-sera, yi cho'n at wi'wtze'n, tibaj yi tnum Gaas, cwent yi ama'l tetz Efraín. ¹⁰ Yi xone'n tiemp, quime'n nintzun e' ban yi e' yi e' a'tij te Josué nin yi quilnak yi mbi cunin ban Kataj Ryos tan quich'eye'n. Itzun chipuc'une'n yi e' chinitxa', cya'l jun scyetz jak el xtxum tetz Kataj Ryos. Nin qui nin quibit yi e'chk ch'eya'n yi banak i' scye'j chimam chite'.

Yi tele'n Kataj Ryos te chic'u'l yi e' aj Israel

¹¹ Ej itzun bantz, yi tele'n tiemp, chin juntlen nin ban cyajtza'kl yi e' aj Israeltz swutz Kataj Ryos, na nin e' oc tan c'u'laje'n jun ryos yi quin tech nin jilwutz teblal at, yi na bi'aj Baal. ¹² Nintzun el Kataj Ryostz te'j chic'u'l, yi jun Ryos yi oc tan cyelsene'l tzaj chimam chite' jak' chica'wl e' aj Egipto, nin yi wi'nin ch'eya'n banak scye'j. Ma yi e' cyetz nin e' oc tan chic'u'laje'n chiryosil yi e' wunak yi najlche' xchixo'l. Ej nin tan yi xtxolbila'tz xchi'che'n c'u'l Kataj Ryos scye'j. ¹³ Nin cyaj cyen quilol Kataj Ryos, na nin e' oc tan c'u'laje'n Baal, tu e'chk teblal junt ryos yi na bi'aj Astarté. ¹⁴ Cha'stzun te xchi'che'n c'u'l Kataj Ryostz scye'j, nintzun tak' i' ama'tz scyetz yi e' alk'om tan cyoque'n tan talk'e'n len cyakil yi e'chk chitakle'n. Ncha'tz tak' Kataj ama'l scyetz chicontr tan chitx'acone'n scye'j. ¹⁵ Cyakil nintzun tir yi na chiben tan oyintzi' scye'j chicontr, qui't tzun tak' Kataj Ryos ama'tz scyetz tan chitx'acone'n, na nsken wi't tal i' scyetz yi mbi cunin sbajok scye'j.

Poró te tircu'n yi e'chk xtxolbila'tz, ¹⁶ ilenin ja tak' Kataj ama'l tan jale'n jun ajcaw xchixo'l tan quich'eye'n xchik'ab yi e' alk'om. ¹⁷ Poró qui nin e' oc yi e' xonl Israel c'ulutxum jak' chica'wl yi e' ajcawa'tz, na qui nin k'uke' chic'u'l te Kataj Ryos. Ma na nin e' oc tan chic'u'laje'n e'chk ryos. Wech yi e' chimam chite', ilenin ja chiban tane'n yi ca'wl Kataj Ryos. Ma tzun yi e' cyetz, chin pajol ca'wl nin e' ban, na qui nin e' xom te cyajtza'kl yi e' chimam chite'. ¹⁸ Cyakil tir yi ntak' Kataj ama'l tan jale'n jun pujul xtisya' xchixo'l, ilenin ja oc i' tan quich'eye'n yi e' pujul xtisya'a'tz tan chicolche'n

yi e' tetz tanum xchik'ab chicontr, na nin el k'ajab Kataj scye'j yi ntbit yi to'kl chic'u'l tan paj yi buchbe'n cyetz. ¹⁹ Ma yi na chiquim yi e' pujul xtisya'a'tz, nintzun na cho'ct junt tir tan banle'n e'chk takle'n ploj swutz Kataj. Nin nimte'n cu'n yi il yi na chijuch swutz yi il yi chijuchnak yi chitaj chitxu', na nin e' oc tan banle'n chimunl nin tan chic'u'laje'n e'chk ryos yi banijt cuntu'. Qui nin na el cyen yi e'chk yab ajtza'kla'tz te chic'u'l, na chin ch'inch'uj nin tunin e' tan banle'n yi cyajtza'kla'tz yi chin juntlen nin swutz Kataj Ryos. ²⁰ Cha'stzun te xchi'che'n c'u'l Kataj scye'j yi e' xonl Israel, itzun taltz: “Yi e' wunake'j, na chitzan tan xite'n yi trat yi bnixnak wa'n scyuch' chimam chite', na qui na cyaj cho'c c'ulutxum jak' inca'wl. ²¹ Ej nin tan paj yi ya'tz quitane'n quil no'c tan chilaje'n len yi e' wunak yi e' cyaj cyentz, yi qui nin oc Josué tan chilaje'n len te ntaxk quim i,” stzun Ryos bantz. ²² Yi tajbil Kataj Ryos yi bnol yi xtxolbile'j i'tz, tan chipile'n ko xchixomok te tetz tajbil chi e' banake' yi chimam chite'. ²³ Cha'stzun te qui nin e' el lajul Ryos yi e' wunak yi najlche'-tz tulak yi e'chk tnuma'tz, yi qui nin cyak' quib tetz Josué, ma na nin tak' i' ama'l scyetz tan chinajewe'n cyen xchixo'l yi e' xonl Israel.

3

Yi e' jilwutz wunak yi e' naje' cyen Canaán

¹ Je tzun chibi' yi e'chk tnume'j yi tak' Kataj ama'l scyetz tan chicyaje'n cyen Canaán tan chipile'n yi e' xonl Israel, yi e' yi ntaxk chitz'ij yi baje'n yi e'chk oyintzi' tan cambaje'n yi ama'l cwent Canaán.

² Nintzun tak' Kataj ama'ltz scyetz yi e' wunaka'tz tan chicyaje'n cyen, tan ta'we'n oyintzi' cyak'un yi e' xonl Israel, na qui'c cunin jun tir jajk chiben tan oyintzi'. ³ E' cyaj cyen tzun yi o' cyajcawil yi e' filistey, nin tircu'n yi e' cananeo, scyuch' yi e' aj Sidón, scyuch' yi e' heveo yi cho'n najlche' wi'wtz cwent Líbano, yi ama'la'tz yi na xe'tij te wutz Baalhermón jalen yi tzajpon wi' je'n tzi'n te yi ama'l cwent Hamat. ⁴ Ya'stzun yi e'chk wunaka'tz yi tak' Kataj ama'l scyetz tan chicyaje'n cyen tan chipile'n yi e' aj Israel, tan tilwe'n ko chocopon tan banle'n tane'n e'chk ca'wl yi talnak i' scyetz chimam chite' tan Moisés. ⁵ Chinajewe'n tzun yi e' xonl Israeltz ãchixo'l yi e' wunake'j: Yi e' aj Canaán, scyuch' yi e' hitita, scyuch' yi e' amonita, scyuch' yi e' ferezeo, scyuch' yi e' heveo, nin scyuch' yi e' jebuseo. ⁶ Ej, nin yi chinitxa' yi e' xonl Israel, at tzun e' cyok'bej quibtz scyuch' chinitxa' yi e' wunaka'tz. Nintzun e' xomtztz te cyajtza'kl, nin e' octz tan c'u'laje'n chiryosil yi e' awer naka'tz.

Yi toque'n Otoniel tan colpe'n Israel tk'ab Cusan-risata

⁷ Ej itzun bantz, chin juntlen nin tzun quitane'n yi e' xonl Israel swutz Kataj Ryos, na qui't na chitzan tan xtxumle'n i', na nin el te chic'u'l, nin e' oc tan c'u'laje'n wi'nin cyeblal yi e'chk ryos yi na chibi'aj Baal tu Astarté. ⁸ Cha'stzun te tk'ol Kataj Ryos ama'l tetz Cusan-risataim, yi rey yi na cawun Mesopotamia, tan cawune'n squibaj. Nintzun e' oc tetz wajxak yob jak' ca'wl yi reya'tz, ⁹ jalen cu'n yi tele'n chitzi' tan jakle'n ãch'eybil cyetz tetz Kataj. Kalena's tzun tk'ol i' ama'ltz tan jale'n jun

ächixo'l yi xcy'e' tan chicolpene'l tzaj. Nin yi juna'tz yi oc tan chicolpe'n, Otoniel bi'. I' cy'ajl Cenaz, yi titz'un Caleb. ¹⁰ Ej, nintzun ul yi espíritu tetz Ryos te'j Otoniel, nintzun oc i'-tz tetz chibajxom yi e' aj Israel, tan chibene'n tan oyintzi' scye'j yi e' aj Mesopotamia tu yi chireyil yi Cusan-risataim. Nintzun e' xcy'e'-tz scye'j tan porer Kataj Ryos. ¹¹ Yi bajije'n yi xtxolbila'tz qui'ct tzun jun oyintzi' bajijtz tetz ca'wunak yob.

*Yi toque'n Aod tan chicolpe'n yi e' xonl Israel
ächik'ab yi e' aj Moab*

¹² Itzun bantz te yi nsken quim Otoniel, nintzun e' oc junt tir yi e' xonl Israel tan banle'n e'chk takle'n yi chin juntlen nin swutz Ryos. Cha'stzun te tk'ol i' mas walor Eglón yi rey tetz Moab ächiwutz yi e' tetz tanum. ¹³ Ej, nintzun oc chiyol Eglón rey tetz Moab scyuch' yi e' amonita, nin scyuch' yi e' xonl Amalec tan chibene'n tan oyintzi' scye'j yi e' xonl Israel, nin te jun oyintzi'a'tz ja chicambaj yi tnum yi na bi'aj Las Palmeras. ¹⁴ Ja tzun cho'c yi e' xonl Israel jak' ca'wl Eglón tetz wajxaklaj yob, ¹⁵ jalen cu'n yi tele'n junt tir chitzi' tan jakle'n äch'eybil cyetz tetz Kataj Ryos. Cha'stzun te tk'ol i' junt tir ama'l tan jale'n junt chibajxom tan chicolpene'l tzaj ächik'ab. Nin yi juna'tz yi oc tetz cyajcawil, i'tz jun yaj yi max i', yi na bi'aj Aod, cy'ajl Gera, xonl Benjamín.

At tzun jun tirtz, nintzun ben Aod tan tak'le'n jun chicutxuj tetz yi rey Eglón. ¹⁶ Nsken tzun bnix jun spar tan Aod yi cabil len xlaj atit wi', nin at lo' me' metr tkan, nintzun oc c'aloltz xe c'u'l, tul pakbilil be'ch tetz le sbal. ¹⁷ Bene'n tzuntz tan

tak'le'n yi jun cutxuja'tz tetz yi rey Eglón, yi chin c'atzaj nin. ¹⁸ Ej itzun te yi nsken wi't tak' Aod yi chicutxuja'tz tetz Eglón, nintzun e' aj tzaj Aodtz scyuch' yi e' yi xomche' te'j. ¹⁹ Ma yi cyopone'n kale ate't yi e'chk teblal yi e'chk ryos yi ate' naka'jil Gilgal, nintzun pakxijt Aodtz te Eglón, itzun taltz tetz:

—At jun stziblal yi cy'a'n wa'n tetz teru', ilu' jun c'olaj wajcawil, poro tajwe'n klo' yi kachuc cuntu', stzun Adod bantz.

Nintzun cawun nin yi rey scyetz yi e' yi ate' nintz, tan cyele'n.

²⁰ Ej itzun te yi chicyaje'n cyen chichuc tuch' yi rey Eglón, yi cho'n c'olchij xe yi ca'l yi na xcon tetz yi tiemp tetz tz'a', nintzun ocoyon xkansal tib Aodtz swutz, itzun ben tloltz tetz:

—Yi stziblal yi cy'a'n wa'n tetz teru', Ryos mma'lon tzaj, stzun Aod bantz.

Yi tbital Eglón yi xtxolbile'j, lajke'l nintzun je'n txicloktz. ²¹ Poro qui nin tak' Aod ama'l tan bnol jun takle'n, na lajke'l nin bene'n yi k'ab yi max tan je'se'n tzaj yi spar yi cho'n at xe c'u'l le sbal, nintzun ben xuyultz le c'u'l Eglón. ²² Nin tampaj yi cyakil cunin walor Aod xcon ta'n tan xuyle'n quen, tircunin tzun yi spar tu yi k'abil baj nintz le c'u'l. Nin tampaj yi c'atzajil yi rey, qui't lajluch ban yi spar, nin qui't el tzaj junt tir tan Aod. ²³ Nin tzun ben Aodtz tan lamche'n cu'n yi puert, nin cu' taltz ta'n. Ej, cho'n tzun tele'n tzaj i' tul yi wentanu'.

²⁴ Nin te yi nsken wi't aj Aod, nintzun e' opon yi e' xchakum yi rey, poro yi bene'n quilol yi lamij yi puert, nintzun chitxumtz yi nin lo' oc lamol tib yi rey xe ca'l xchuc tan c'u'li'n. ²⁵ Poro yi ticy'e'n nin

chipaj tan äch'iwe'n yi rey, nintzun e' bisuntz, na qui'c nin i' na el tzaj. Nintzun xcon yi lawe'-tz cya'n tan jakle'n yi puert. Ma yi jakxe'n cya'n nintzun bene'n quilol yi chireyil yi coylij wuxtx'otx'.

²⁶ Nin te yi na chibatz quib yi e' ächakum yi reya'tz tan txxumle'n mbil chiban, nsken tzun wi't opon tetz Aod joylaj. Nsken wi't chicyaj cyen e'chk teblal ta'n yi cho'n ate' Gilgal. Cho'n tzun tpone'n tan colol tib le jun ama'l yi na bi'aj Seirat. ²⁷ Ma yi tpone'n le ama'l cwent Israel, nintzun cu' chun ta'n tibaj e'chk ju'wutz yi at cwent yi ama'l Efraín, tan chichakle'n tircu'n yi e' xonl Israel. Tircunin tzun e' bentz licu'nak tzi'n tan oyintzi'. Bajxij Aod ächiwutz. ²⁸ Na nin tal Aod scyetz: “Chixomok tzaju' swe'j, na ja wi't tak' Kataj ama'l sketz tan katx'acone'n scye'j yi e' aj Moab.” Nintzun e' opontz te e'chk ama'l kale na chicy'e't wunak wi yi a' Jordán, nin qui nin cyak' ama'l tetz jun aj Moab tan ticy'e'n pone'n le jalajt. ²⁹ Nin te jun tira'tz e' quim lo' lajaj mil aj Moab cya'n, nin tircu'n yi e'a'tz yi e' quim, e' len cu'n sanlar yi chin cham nin e'. Cya'l nin jun jak clax ächik'ab. ³⁰ Ya'tz cunin tzun bajijtz yi chixcyewe'n scye'j yi e' aj Moab.

Ma yi stzaje'n wi' yi jun chin oyintzi'a'tz, nin tzun jal cyen jun tzatzin paz le chitanum yi e' xonl Israel tetz jun mutx' yob.

Yi toque'n tan chicolpene'l tzaj yi e' xonl Israel ächik'ab yi e' filistey

³¹ Ej, itzun bantz nin jal junt pujul xtisya' yi e' xonl Israel, yi na bi'aj Samgar, yi cy'ajl Anat, yi xcye' tan chibiyle'n kak cient filistey, tan jun

xuybil wacx̃. Ncha'tz i' ocnak tan chicolpe'n yi e' xonl Israel x̃chik'ab chicontr.

4

Yi chixcyewe'n Débora tu Barac te'j Sísara

¹ I tzun bantz te yi nsken quim Aod, nintzun e' oct yi e' xonl Israel tan banle'n e'chk takle'n yi chin juntlen nin swutz Kataj Ryos. ² Cha'stzun te cyoque'n jak' ca'wl Jabín, jun scyeri e' rey yi e' cananeo, yi cho'n cawunak le jun tnum yi na bi'aj Hazor. Nin yi cyajcawil yi sanlar yi jun wi'tz reya'tz na bi'aj Sísara yi cho'n najlij le tnum Haroset-goim. ³ Ej nin yi jun wi'tz ajcawa'tz yi Jabín, at beluj cient care't i' yi ch'ich' cu'n yi na xcon tan oyintzi', nin yi ate' len cu'n chej sju'ak tan chikinle'n. Nsken tzun el junak yob tan yi reya'tz tan chibuchle'n yi e' xonl Israel. Jalen cu'n yi tele'n chitzi' yi e' xonl Israel tan jakle'n x̃ch'eybil cyetz tetz Kataj Ryos, kalena's tzun cyele'ntz liwr jak' ca'wl yi jun reya'tz.

⁴ Itzun te yi jun tiempa'tz, jal junt pujul xtisya' yi e' xonl Israel yi xna'n. I' jun elsanl stzi' Ryos, nin yi bi' i' i'tz Débora, yi txkel Lapidot. ⁵ Ilenin ja cole' Débora txe' jun wi' palma. Cha's tzun te ja cyal wunak “Yi palma tetz Débora”. Cho'n at yi jun wi' palmaja'tz wi'wtz cwent yi ama'l tetz Efraín, nicy'al yi cob tnum Ramá tu Betel. Cho'n tzun na chopon yi e' aj Israel swutz Débora tan banle'n tane'n e'chk cyoyintzi'.

⁶ Ej itzun bantz, at tzun jun tir nin ben mantar Débora tan x̃chakle'n tzaj jun yaj yi na bi'aj Barac, cy'ajl Abinoam, yi cho'n najlij Cedec, jun chitanum yi e' xonl Neftalí. Itzun yi tule'n nintzun taltz tetz:

—Yi Kataj yi kaRyosil yi o' aj Israel, ja tal i' yi xtxolbile'j yi tajwe'n tan abnol: “Quilo'k wi yi wutz yi na bi'aj Tabor, nin molwe' lajuj mil yaj yi e' xonl Neftalí scyuch' yi e' xonl Zabulón wi yi ama'la'tz. ⁷ Ma yi in wetz tzinjoye' puntil tan cyoponse'n Sísara, yi cyajcawil yi e' sanlar yi rey Jabín stzi' yi tal ne'x̄ tzanla' yi na bi'aj Cisón tan oyintzi' tzite'j. Ej nin tz'opon i' scyuch' yi e' tetz care't yi ch'ich' cu'n, nin scyuch' yi e' tetz sanlar. Poro swak'e' ama'l tztitez tan ixcyewe'n scye'j, stzun Kataj Ryos ban swetz,” chij Débora ban tetz Barac.

⁸ —Ba'n chimben poro kol xom ninu' swe'j, na ko quil benu' swe'j, ncha'tz in quil chimben, stzun Barac bantz tetz Débora.

⁹ —Nchimben bin te'ju', chij Débora, poro nk'e'tz ilu' sjalok k'uju' yil tzaj wi' yi jun oyintzi'a'tz, na yi Kataj Ryos sjatxonk yi Sísara tk'ab jun xna'n.

Bene'n nintzun e' ban Débora'tz tu Barac jalen yi tnum Cedés. ¹⁰ Cho'n tzun x̄chakol Barac yi e' xonl Zabulón scyuch' yi e' xonl Neftalí le jun tnuma'tz. Ej nintzun e' molxij lajuj mil yajtz ta'n, nin e' octz jak' ca'wl i'. Ncha'tz Débora xomij nintz te Barac.

¹¹ Te yi na bajij yi e'ch xtxolbila'tz at tzun jun yaj yi na bi'aj Heber, jun scyeri xonl yi e' quenita yi nsken je nuc'ul yi tetz mantial naka'jil yi tnum Cedés, jak' jun wi' bakch yi at le joco'j Zananim. Yi Hebera'tz nsken el cyen jatxol tib scye'j yi e' mas quenita, nin yi chimam chite' banak i'tz Hobab, yi ji' Moisés. *

* **4:11** “Hobab yi ji' Moisés” At ox bi'aj yi ji' Moisés: Reuel (Ex 2:16), Jetro (Ex 3:1; 18:1) tu Hobab (Jue 4:11).

¹² Ej, itzun yi tbital Sísara yi cho'n at Barac wi'wtz Tabor, ¹³ nintzun cawun i' tan chibnol list quib beluj cient care't yi ch'ich' cu'n, scyuch' yi e' tetz sanlar, nin e' eltzajtz Haroset-goim tan cyopone'n kale atit yi tal ne'x̄ tzanla' yi na bi'aj Cisón. ¹⁴ Talol tzun Débora tetz Barac:

—¡Or, lajke'l, na ja opon oril tan tk'ol Kataj Ryos ama'l teru' tan xcyewe'nu' te'j Sísara, na sbajxok i' x̄chiwutzu'!

Nintzun e' saj Baractz scyuch' yi e' sanlar licu'nak tzaj. Xomche' yi lajuj mil sanlar te'j. ¹⁵ Ma yi xe'te'n atit yi jun oyintzi'a'tz x̄chixo'l Sísara tu Barac, nintzun cu' jun chin xo'w tan Kataj Ryos x̄chixo'l yi e' sanlar cwent Sísara, nin x̄chixo'l yi e' yi ate'-e'n tulak e'chk care't yi kinij tan chej. Nicy't nin Sísara, yi cyajcawil yi e' contra'tz, el ojkuj le tetz care't tan colo'n ib. ¹⁶ Ma Barac scyuch' yi e' sanlar cwent Israel, e' xomnin tan chitz'amle'n yi e' care't scyuch' yi e' sanlar yi e' el ojkuj jalen Haroset-goim. Nin cya'l nin jun scyeri e' sanlara'tz tetz Sísara e' clax, ma na tircu'n e', e' quim cya'n.

¹⁷ Ma Jabín yi rey tetz Hazor, qui'c mu'x̄ tal cyoyintzi' at-tz scyuch' yi e' najal Heber yi quenita. Cha'stzun te cho'n tzun tpone'n colol tib Sísara, le mantial Jael yi txkel Hebera'tz. ¹⁸ Nin el tzaj Jael tan c'ulche'n i', i tzun taltz tetz:

—Tz'ok tzaju' tzone'j, ilu' jun c'olój wajcaw. Tz'ok tzaju', quil xobu'.

Ej, nintzun oc Sísara, nintzun tewal Jael i'-tz tzak' jun xbu'k. ¹⁹ Bene'n tzun jakol Sísara mu'x̄ a' tetz Jael na jaltnin tan quime'n tan saktzi'. Nintzun ben Jaeltz tan jakle'n stzi' yi tz'u'm kale atit cu'n yi lech, nin ben tk'ol mu'x̄tz tetz. Ma yi wi't tuc'a'e'n

i' nintzun cu' lamol Jael junt tir yi tz'u'm. ²⁰ Itzun ben tlol Sísara tetz Jael:

—Ncwen tu's stzi' yi mantial, nin ko at jun tz'ul tan jakle'n yi ko at jun wunak tzone'j, ba'n tzawal nin yi cya'l at, stzun i' bantz.

²¹ Ej nin tampaj yi nsken wi't k'e'xij Sísara, jal-cunin tzun bene'n bek'xujtz tan watl. Nintzun saj tcy'al Jael jun martiy tu jun tze' yi chin juyuch nin wi', yi na xcon ta'n tan kinle'n ju' yi mantial. Numun cunin tzun tpone'ntz kale atit Sísara, nintzun ben pajlul yi tze' le wi'. Nquil cuntu' tul yi tx'otx'. Ya'stzun bantz yi quime'n Sísara. ²² Itzun yi topone'n Baractz tan joyle'n Sísara, nintzun tele'n tzaj Jaeltz tan c'ulche'n i'-tz, itzun taltz tetz:

—Or teru' tan tilwe'n yi jun yaj yi na tzanu' tan joyle'n, stzun bantz.

Nintzun oc Baractz xe mantial Jael, nin ben tilol yi coylij Sísara wuxtx'otx', poro quimnakt, nin atit nin yi jun tze' yi ben pajlu'n le wi'.

²³ Tan yi xtxolbila'tz ja el xtx'ix Jabín yi chireyil yi e' cananeo tan Kataj Ryos xchiwutz yi e' aj Israel. ²⁴ Nin jetza'tz, xk'okenle'n ja cho'c yi e' xonl Israel tan chibuchle'n yi e' tanum Jabín. Nin cyakil tir nimte'n cunin il na cyulej yi buchbe'n cyetz, jalen yi cyele'n cu'n swutz.

5

Yi bitz yi chibitzij Débora tu Barac

¹ I tzun ban te yi jun k'eja'tz, nintzun e' bitzin Débora tu Barac, yi cy'ajl Abinoam, itzun cyaltz:

² “Tircu'n o' kak'e' len kak'ajsbil swutz Kataj Ryos,

na ate' yaj tzone'j Israel yi list quitane'n tan oyintzi',
na jalucunin nchicujij yi tpone'n mantar scye'j tan chibene'n tan oyintzi'.

³ E'u' jun c'oloy wi'tz rey, quibit tzaju' inyol.
E'u' jun c'oloy wi'tz ajcaw, quibit tzaju' inyol.
Na xchimbitzink nin tetz Kataj.

Xchimbitzink nin tetz yi kaRyosil yi o' aj Israel.

⁴ "Ilu' Wajcaw, yi tele'n tzaju' xo'l wutz cwent Seir,
yi tele'n tzaju' swutzak e'chk ama'la'tz cwent Edom,

ja jincan yi tcya'j nin ja chucan yi tx'otx' tan yi k'ancyok.

Nin ja saj kojxuj jun chin a'bal tanu'.

⁵ Ja chilucne' cyakil yi e'chk wutz.
Ja lucne' yi wutz Sinaí tan xo'w,
yi ticy'e'n tzaju' squibaj.

⁶ Te yi tiemp yi at tzaj Samgar, yi cy'ajl Anat,
nin te yi tiemp jalu' yi at Jael,
qui nin nxcon yi nim be' cya'n yi e' aj pyaj.
Ma na ja xcon e'chk k'ab be' yi chin tza'l nin tan cyewal quib xchik'ab alk'om.

⁷ Ncha'tz tircu'n yi e'chk tal ne'x tnum
yi ate' kacwent yi o' Israel,
chin tz'inunin tunin e' ban tan xo'w,
na cya'l jun nak el tan ak'un tan paj yi xobe'n.
Ya'stzun yi tiemp yi jale'n inwalor.
Nin ja nimse' inc'u'l, yi in wetz, in Débora,
jun scyeri e' xna'n yi at chik'e'j skaxo'l yi o' xonl Israel.

⁸ "Ej nin te yi cyoque'n yi e' katanum
tan chilok'e'n e'chk chiryosil yi banijt,
ilenin ja bajij e'chk il skaxo'l.

Ej nin te yi jun tiempa'tz,
 qui nin jal jun makbil flech skaxo'l,
 qui nin jal jun spar skaxo'l,
 qui nin jal jun ma'cl tetz oyintzi' skaxo'l,
 skaxo'l ca'wunak mil kaxone'n.

⁹ "Nin swak'e' chik'ej yi e' wi'tz kasanlar yi o' aj
 Israel.

Na quinin nchicabej chic'u'l tan chibene'n tan
 oyintzi'.

¡Kacyakil cu'n bin kak'e' len kak'ajsbil tetz Kataj
 Ryos!

¹⁰ "Ncha'tz e'u', yi na xcon buru' cyanu' tetz
 chixo'mbilu',

yi e'u' yi na chic'ole'u' tibaj balaj xbu'k,
 cyak'e'u' k'ej Kataj Ryos.

Ncha'tz e'u' cyeru', yi quikan cuntu' na chixonu'
 lakak be',

cyak'e'u' k'ej Kataj Ryos.

¹¹ Nin yi e'u' yi na chimol cu'n quibu' kale ate't
 e'chk julil a',

kale na chuc'a'e't cyawunu',

ba'n chitxolu' yi xe'n cu'n ntx'acon Kataj Ryos.

Ba'n chibitzinu'.

Nimit chiwi'u' tan talche'n yi xe'n ntx'acon Kataj
 Ryos.

Nimit chiwi'u' tan xtxole'n yi xe'n nchitx'acon

yi e' katanum yi najlche' lakak aldey.

¹² "Ncha'tz in, yi in Débora ba'n tz'el inwatl nin ba'n
 chimbitzin.

Ej nin ncha'tz ilu' teru' Barac, yi cy'ajl Abinoam,
 nimit c'u'lu'

nin tcy'ajwe' ninu' yi e' pres yi ja chicu' tk'abu'.

¹³ "Ma yi e' ketz kasanlar yi o' aj Israel,

lajke'l chicwe'n pone'n tan oyintzi'

scye'j yi e' yi chin cham nin e'.

Na ja cyocsaj quib c'ulutxum jak inca'wl.

Nin ja chiben yi e' sanlara'tz cwent Kataj tan oy-intzi'.

¹⁴ Ncha'tz ja chixom yi e' xonl k'ajtzun Efraín ske'j.

Cho'n nchisaj le chi ama'lbe'n yi e' xonl Amelec.

Ncha'tz ja chixom nin yi e' sanlar cwent Benjamín wutz chicoc.

Ncha'tz e' cyajcawil yi e' aj Maquir, e' ultz tan kuch'eye'n.

Nin yi e' cyajcawil yi e' aj Zabulón, scyuch' chigob-ernador, e' ultz.

¹⁵ Ncha'tz yi e' wi'tz ajcaw cwent Isacar,

e' ultz tan chixome'n nin ske'j.

Nin e' octz tan xch'eye'n Barac.

Chin lajke'l nin e' bene'n xomok wutz coc i',

jalen yi chicwe'n pone'n te yi joco'j.

”Poro yi e' sanlar cwent yi e' xonl Rubén,

qui nin chu'l tan kuch'eye'n.

¹⁶ ¿Mbi tzuntz nchicyaj cyen txo'lak chipe'mil cyawun?

¿I pe' tan quibite'n tu' yi e' pstor cne'r,

te yi na chitzan tan chimolche'n cyawun?

Qui', i'tz tan paj yi at jatxo'n ib xchixo'l.

I'tz tan paj yi ja cabej chic'u'l tan kuch'eye'n.

¹⁷ Ncha'tz e' ban yi e' xonl Galaad.

Ja chicyaje'n cyen xe'ak chimantial jalaj cy'en yi a' Jordán.

Ncha'tz yi e' xonl Dan, ja chicyaj cyen tulak chibarc.

Ncha'tz yi e' xonl Aser ja chicyaj cyen tzi mar tu'.

Qui nin cyaj cyen quilol chi'ama'l.

¹⁸ Ma chisanlar yi e' xonl Zabulón tu Neftalí,

ja chic'ox quib cyera'tz tk'ab quimichil wi'ak e'chk
ju'wtz,

tan oyintzi' scye'j e' kacontr.

19 "Cwe'n tzun chimolol quib yi e' rey cwent
Canaán le tnum Tanaac.

Ja chu'l tan oyintzi' ske'j tzi yi tal a' yi at nakajil
Meguido.

Ja chu'l tan oyintzi' ske'j, poro qui nin chicambaj
yi kasakal tu e'chk kame'bi'l.

20 Ncha'tz e'chk tx'uml* yi at tcya'j, ja cho'c tan
contri'n te Sísara.

21 Na yi jun tal ne'x̄ a' Quisón, yi at nintz sajle'n,
ja je' pul yi telemule'n jun chin tzanla'.

Nin ja xcy'e' tan ticy'le'n nin tircu'n e' kacontra'tz
skawutz cunin.

¡Na yi ilu' teru' Ta', ja ocu' tan yak'pe'n cu'n chikul
yi e' kacontra'tz,

yi chin cham nin e' tane'n!

22 "Wi'nin woc'newe'n quikan yi e' chej.

Chin lajke'l nin ja chisaj tan oyintzi' ske'j.

¡Chin xo'wbil nin e' ban tan ojke'l!

23 Ma yi ángel, yi k'ajbil Kataj Ryos ja tal:

‘¡Sajken jun chin wutzile'n caws tibaj yi tnum
Meroz,

scyuch' yi e' wunak yi najlche'-tz!’

Na qui nin cho'c tan x̄ch'eye'n Kataj,

chi nchiban yi e' yi bintzi nin at chiwalor.

24 "¡Ma na tak' tzaj Kataj banl tibaj yi xna'n Jael,

yi txkel Heber yi quenita!

¡Nink tak' tzaj Kataj wi'nin banl i',

* **5:20** Na elepont yi ja xcon yi e'chk takle'n yi txumijt tan Ryos tan quich'eye'n yi e' tetz tanum. Na ja xcon jun chin cyek'ek' a'bal tan chimakle'n yi e' contr Israel.

nim te'nk cu'n sbne' yi tetz banl,
 xchiwutz yi e' xna'n yi najlche' xe ak chimantial!

²⁵ Na yi kacontra'tz Sísara, nin ben jakol a' tetz.

Poro yi Jael qui nin ben tk'ol a',

ma na lech mben tk'ol i' tetz.

¡Nin ben tk'ol Jael jun jilwutz lech yi nacnuj,

yi chumbalaj nin, tul jun lak yi chin yube'n nin!

²⁶ Ej, nintzun ben Jael tan ticy'le'n tzaj jun tze',

yi chin juyuch nin wi',

nin je tcy'al tan yi max,

nin tan yi sbal,

nin je' tcy'al jun martiy yi chin al nin,

nin ben pajlultz le wi' Sísara,

nin cyenin ticy'e'n pone'n le jalajt.

²⁷ Wi'nin tolil tib Sísara wuxtx'otx' swutz Jael.

Wi'nin tzun tolil tibtz tan quimichil.

Ta'ste't nin quime't wuxtx'otx' swutz tkan Jael.

²⁸ "Ma yi xtxu' Sísara, wi'nin bisune'n

tan paj yi cya'l na opon.

Cyakil nin rat na el tzaj tan xk'uki'n le wentanu'.

Nintzun na taltz:

‘¿Mbi tzuntz yi qui nin na ul chan yi wal tul yi tetz

care't tetz oyintzi'?

¿Qui bi lo' yi qui nin na ul chan?’

²⁹ Itzun na tal cu'n i' scyuch' yi e' tetz mos: ³⁰ ‘Yi

jalcu'ne'j, na lo' chitzan tan jatxle'n cu'n

xchiwutz,

yi e'chk takle'n yi ja chicambaj tul oyintzi'.

Jun nka cob xun esclaw ja ak'lij tetz jujun sanlar.

Ma tetz Sísara tetz lo' i' sbne' e'chk balaj xbu'k,

yi chin yubel cunin tan cwe'n skul i',

na jun cu'n, i' ntx'acon te yi oyintzi',’ che'ch tzun

na ban cu'ntz.

31 "Kataj, nicy'nin tu'k tuleju' cyakil yi e' contru'. Ma na tak' tzaju' chik'ej yi e' yi na chipek' te'ju'. Nink jal chik'ej chi tane'n yi pak'puchal yi k'ej yi na txekun tcyaj," che'ch tzun Débora tu Barac bantz le chibitz.

Itzun yi baje'n wi' yi txolbile'j, nintzun jal jun chin tzatzin paztz lakak ama'l cwent Israel tetz ca'wunakt yob.

6

Yi xchakol Kataj Ryos Gedeón

¹ I tzun yi ticy'e'n tiemp nin e' oc junt tir yi e' aj Israel tan banle'n e'chk takle'n yi chin juntlen nin swutz Kataj Ryos, cha'stzun te tk'ol i' ama'l tan cyoque'n yi e' aj Madiána'tz tan chibuchle'n.

² Nin tampaj yi nim te'n cu'n buchbe'n cyetz yi e' aj Israel xchik'ab yi e' aj Madiána'tz, nin tan paj yi xo'w, nintzun cyew quibtz tulak e'chk picy, nin tulak e'chk ama'l yi cya'l jun nak jepon te'j.

³ Ilenin ja chopon yi e' aj Madián tu yi e' xonl Amalec, scyuch' yi e' wunak yi najlche' tele'n tzi'n tan bajse'n te e'chk jilwutz ujul yi awijt cya'n. ⁴ Na

yi e' awer naka'tz ja chu'l tan najewe'n tetz cobox k'ej lakak e'chk ama'l cwent Israel, nin ja cho'c tan xite'n e'chk ujul yi awijt, jalen te yi ama'l cwent Gaza. Nin qui'c jun ujul nak cyaj cya'n scyetz yi e' aj Israela'tz tan chiwane'n te'j. Tircu'n na tzaj cu'n cya'n. Nicy't nin e'chk cneru' scyuch' e'chk wacx, nin buru' na che'l majij xchik'ab yi e' aj Israel.

⁵ Ej nin tircu'n yi ama'l ja lo'on cyen cya'n tan yi e'chk chimantial. Ej nin yi e' cyawun, ja chixcy'e' tan bajse'n cyakil jilwutz ujul yi awijt. Tircu'n ja el cu'n cya'n swutz. Na at jun c'olaj chicamey

cya'n cya'n. Cho'n cu'n quitane'n chi jun c'olaj sac' yi na baj tircu'n cya'n. ⁶ Nin tan chipaj yi e' aj Madiána'tz, yi e' aj Israel ja icy'pon wi'nin q'uixc'uj cya'n. Cha'stzun te ja cu' chitzi' tetz Kataj Ryos tan toque'n i' tan quich'eye'n.

⁷ I tzun yi tele'n chitzi' yi e' xonl Israela'tz tetz Ryos tan toque'n i' tan chicolpe'n xchik'ab yi e' aj Madiána'tz, ⁸ nintzun tak' Kataj ama'l tan jale'n jun elsanl stzi' i' xchixo'l. Itzun taltz scyetz: “Je yol Kataje'j, yi kaRyosil yi o' aj Israel: ‘In nche' colpin yi e' imam ite' jalen Egipto, kale ocnake't chibuchle'n. ⁹ Poro nk'e'tz ntin ja no'c tan chicolpene'l tzaj xchik'ab yi e' aj Egipto, ma na ja no'c tan quich'eye'n xchik'ab tircu'n yi e' yi ja cho'c tan chibuchle'n. Ja no'c tan chilaje'n len yi e' malnaka'tz xchiwutz, nin ja wak' chi'ama'l scyetz. ¹⁰ Ma jalu', in iRyosil, nin walnak tzitetz yi quil cxob wok scyetz chiryosil yi e' amorreo, yi cho'n najlquix le chi ama'l jalcu'ne'j. Poro qui nin mmocopon inyol te iwi.' ”

¹¹ Ej i tzun bantz, nintzun cu'ul yi ángel yi k'ajbil Kataj. Cho'n tzun c'olewe'n cu'ntz tzak' jun wi' bakch yi cho'n at le ama'l yi na bi'aj Ofra. Ej nin yi jun wi' bakcha'tz cho'n at-tz le xtx'otx' Joás, jun xonl Abiezer. Cho'n at Gedeóntz, yi cy'ajl Joás nakajil yi jun wi' bakcha'tz tan telse'n stz'isil triw ewun cu'n. Cho'n tzun na ak'ujtz kale na oque't yak'pe'n yi uva tan toque'n tetz win. Ya'stzun ban i'-tz tan qui quilol yi e' aj Madián yi at ixi'n triw tuch'.

¹² At cu'n tzun i'-tz tan xupe'n tul yi triw, yi je'n jobtuj yi ángel yi k'ajbil Kataj swutz i'. Itzun taltz tetz Gedeón:

—¡Aä jun c'oloy yaj yi chin cham nin aä, nin qui na cxob tetz jun, at Kataj Ryos tzawe'j!

¹³ Itzun saj stza'wel Gedeóntz:

—Yi atk Kataj ske'j, ¿mbi tzuntz na katzan tan muc'le'n q'uixc'uj? ¿Tona' lbajij jun milawr chi yi chitxolnak yi e' kamam kate' sketz? na ja cyal “Kataj nke'lsan tzaj Egipto”. Le wutz wetz wajtza'kl ja ko' cyaj cyen tilol i' jak' chica'wl yi e' aj Madián, stzun Gedeón banintz tetz yi ángel.

¹⁴ Nintzun xmayin nin yi ángel tetz, nin taltz:

—Xconken yi achamil awa'n tan chicolpe'n yi e' atnum xchik'ab yi e' aj Madián. Na in, na chintzan tan achakle'n nin.

¹⁵ Saje'n tzun stza'wel Gedeón:

—Max c'u'lu' Ta', poro ¿xe'n chinxcye' tan chicolpe'n yi e' intanum? na yi o' ketz tu intaj, qui'c ato' cu'n, na o' len cu'n me'ba' xchixo'l yi jun c'oloy kaxonl yi k'ajtzun kamam Manasés. Ncha'tz in wetz, in tu' ch'i'p le najbil intaj, stzun Gedeón tetz yi ángel.

¹⁶ —Cäcyek te'j, na yi in wetz, chimbajxok cu'n tzawutz. Cäcyek tan cyelse'n cu'n swutz, chi ik jun ntzi' yaj cäcopon tan biyle'n, chij Kataj ban tetz Gedeón.

¹⁷ —Yi ko ja incambaj yi banlu', —chij Gedeón, —xchaje'u' bin swetz yi ko bintzi nin ilu'a'tz yi na jilon tzaj swetz. ¹⁸ Ncha'tz bne'u' jun pawor swetz, qui chan klo' tz'aju', na nu'lt chan tu jun tal oy yi na waj lwak' teru'.

—Sna'tok tzone'j, jalen yil cäu'lt, stzun yi ángel bantz.

¹⁹ Bene'n tzun Gedeóntz tan banle'n ba'n tetz jun tal ne'x chiw yi mam nin je' xtxic'oltz. Ncha'tz bnix

cobox pam ta'n yi qui'c xtx'amil te ca'wunak liwr jarin. Ej nin yi sk'aje'n yi chi'bij nin cutzaj ta'n tul jun mi't. Ncha'tz tulej i' yi caltil, nin cu' tzaj ta'n tul jun xwok'. Bene'n tzun tcy'altz kale atit yi ángel xe' yi jun wi' bakcha'tz. ²⁰ Bene'n tzun tlol yi ángel yi k'ajbil Kataj tetz Gedeón tan je'n tk'ol yi chi'bij tibaj jun c'ub, ncha'tz yi pam yi qui'c xtx'amil, nin tan bene'n kojol yi caltil tibaj tircu'n. Ej nin yi bnixe'n yi txolbila'tz tan Gedeón, ²¹ nintzun oc macol yi ángel yi oya'tz tan yi ju' yi xtx'amij yi cya'n ta'n. Tele'n tzaj tzun tinc'uj jun chin k'ak'tz te yi c'ub, yi xcye' tan stz'e'se'n cu'n yi chi'bij tu yi pam. Ma yi ángel yi k'ajbil Kataj Ryos tzaj cuntu' swutz Gedeón. ²² Ma yi tele'n xtxum Gedeón tetz yi i'tz yi ángel yi k'ajbil Kataj yi je'n jobtuj swutz, nin tzun taltz:

—¡Siwl Ta'! ¡Ja wil wutz yi ángel yi k'ajbilu'!

²³—Quil cxob Gedeón, na quil cxxquim, na swak'e' yi intzatzin paz tzatz, stzun Kataj tetz Gedeón.

²⁴ Toque'n tzun Gedeón tan banle'n jun patbil tx'ixwatz le yi ama'la'tz tan tak'le'n k'ej Kataj Ryos, nin oc cyen bi' yi jun ama'la'tz ta'n tetz: “Kataj Ryos na ak'on yi tzatzin paz”. Nin yi jun altara'tz, atit nintz Ofra, le chitanum yi e' xonl Abiezer.

²⁵ Ej itzun yi toque'n akale'n te ite'n nin k'aja'tz, nintzun tal Kataj tetz Gedeón:

—Ch'uk cu'n yi altar tetz Baal yi at tuch' ataj. Ej nin ba'n xcon yi ca'p tor ataj awa'n, yi jukixe't yob, tetz jun oy tzinwutz. Ncha'tz cuken yi jun tkan tze' awa'n yi chin xan nin swutz i', yi at naka'jil yi altar tetz Baal. ²⁶ Nin tibaj yi ama'la'tz ba'n bnix jun ac'aj altar awa'n tan tak'le'n ink'ej. Ej nin ba'n tzawoy yi tora'tz swetz. Patu'n cu'n tzawulej

tircu'n yi wankil, nin ba'n xcon yi jun tkan tze'a'tz yi wi'nin xanil xchiwutz cyetz, tetz si'.

²⁷ Bene'n tzun tcy'al Gedeón lajuz te yi e' tetz xchakum tan xch'eye'n i' tan banle'n yi mbi cunin tal Kataj Ryos tetz. Ntin tu', qui nin bnix ta'n sk'ejl, ma na lak'bal bnixe'n cya'n, na ja xob i' scyetz yi e' najal yi taj tu yi e' wunak tetz tnum.

²⁸ Ma le junt eklok, yi chic'ase'n yi e' wunak, ja quil yi nsken wi't cu' ch'uki'n yi altar tetz Baal, tuml yi tkan tze' yi cho'n at nakajil, yi chin xan nin xchiwutz cyetz. Ncha'tz quil yi nsken wi't oylij jun mam tor, yi patu'n cu'n u'lij, wi jun ac'aj altar yi nsken wi't bnix le jun ama'la'tz. ²⁹ “¿Na' mbonon yi e'chk takle'ne'j?” che'ch tzun e' bantz squibil quib.

Ej itzun te yi nsken wi't baj len chijakol scyetzak yi e' chiwisin, yi na' scyetz taw yi ajtza'kla'tz, nintzun el chitxumtz tetz yi i'tz Gedeón yi cy'ajl Joás, yi oc tan ch'uki'n cu'n yi altar chiryosila'tz. Chibene'n tzuntz te'j Joás, itzun cyaltz tetz:

³⁰ —Cy'aje'l tzaj acy'ajl, na squimok ka'n. Na ja cu' xch'ukil yi altar tetz Baal. Ncha'tz ja cu' yi jun tkan tze' ta'n yi wi'nin xanil, yi cho'n at naka'jil yi altar, che'ch tzun tetz.

³¹ —¿Cxocopon pe' itetz tan colche'n Baal? ¿I pe' axwok cxocopon tan iticy'se'n ic'u'l scye'j yi e' contr i'? Na cyakil yi e' yil cho'c tan oyintzi' tan xch'eye'n klo' Baal, juncu'n xchiquimok yintaxk ul skil eklen. Na yi ko bintzi nin yi Baal i' ryos, scole' bin tiba'tz xchuc, na yi jun altar yi ja cu' ch'uki'n, tetz i', stzun Joás bantz scyetz yi e' wunaka'tz yi e' opon te'j.

³² Nin jetza'tz oc cyen junt bi' Gedeón cya'n tetz “Jerobaal”. Yi na elepont “scole' bin tib Baala'tz

Ëchuc tk'ab Gedeón,” che'ch tzun na bantz. Na nsken wi't cu' Ëch'ukil Gedeón yi altar tetz Baal.

³³ Itzun bantz, tircunin yi e' aj Madián scyuch' yi e' xonl Amalec, nin scyuch' yi e' aj tele'n tzi'n, cwe'n chimolol quibtz, nin tzun e' icy' tzaj wi a' Jordán. Nin cho'n tzun cwe'n chicampament cya'n tetz cobox k'ej le joco'j Jezreel. ³⁴ Nin tzun cawun yi espíritu tetz Kataj Ryos te'j Gedeón, nin tzun cu' jun chun ta'n, tan chichakle'n yi e' xonl Abiezer tan cyopone'n te'j i'. ³⁵ Ncha'tz e' ben Ëchakol cobox chakum tan chichakle'n tzaj tircu'n yi e' xonl Manasés tan cyopone'n te'j i'. Ncha'tz ben Ëchakol i' cobox Ëchakum tan chichakle'n tzaj yi e' xonl Azer, scyuch' yi e' xonl Zabulón, nin scyuch' yi e' xonl Neftalí. Tircunin tzun cwe'n chimolol quibtz kale atit Gedeón.

³⁶ I tzun tal Gedeóntz tetz Kataj Ryos: “Tan tele'n intxum tetz yi ko bintzij nin chinxconk tanu' tan chicolpe'n intanum, chi yi yolu' yi talu' swetz, ³⁷ copon wuk'ol wuxtx'otx' jun stz'umlil cne'r yi at xi'il, kale na banxe't ba'n yi triw. Nin yil tz'ul skil, ko ntin at ta'al ch'im tibaj yi xi'il yi tz'u'ma'tz, ma yi wuxtx'otx' skej, i'tz jun techl yi jun cu'n chinxconk tanu' tan chicolpe'n intanum, chi talnaku' swetz,” stzun Gedeón bantz.

³⁸ Ej, nin ya'tz tzun bantz. Yi tule'n skil nin tzun ben Gedeóntz tan tilwe'n yi stz'uma'tz. Ej nin oc tan yutz'le'n. Noj cu'n tzun jun lak tan a'. ³⁹ Jakol tzun Gedeón junt techl tetz Kataj Ryos, itzun taltz: “Quil je' lajp wi'u' swe'j ko ch'inch'uj in tan jakle'n junt techl teru'. Te junt tire'j na klo' waj yi quil tz'ac' yi xi'il cne'r tanu', ma na ntin yi ch'im ltz'ac'” stzun Gedeón bantz.

40 Ej inin tzun tulej Kataj Ryos, na yi tule'n skil le junt eklok, ntin yi ch'im ac', ma yi xi'il cne'r, chin skej nin tane'n. Siquierk mu'x ta'al ch'im at te'j.

7

Yi xcyewe'n Gedeón scye'j yi e' aj Madián

1 Ej itzun bantz, chin jalchan cunin chimolol quib Gedeón, yi na a'lchij Jerobaal tetz, scyuch' yi e' yi xomche' te'j. Cho'n tzun e' bene'ntz jalen stzi' yi a' yi na bi'aj Harod. Cho'n tzun cwe'n chicampament cya'n. Ma yi ama'l kale ate't yi e' aj Madián, cho'n tzun at-tz xe' cu'n yi wutz yi na bi'aj More.

2 Ej nin tzun jilon tzaj Katajtz tetz Gedeón: “Wi'nin wunak xomche' tzawe'j, nin yi kol wak' ama'l tan chitx'acone'n scye'j yi e' aj Madián, chitx-ume' yi e' cuntu' ja chixcy'e' tan chiwalor, nin cyocsaj quib nim tzinwutz. 3 Cha'stzun te ba'n tcu'n alaj scyetz, yi alchok scyetz yi na xob tan bene'n tan oyintzi' ba'n tcu'n pakxoken xe tetz ca'l,” stzun Kataj bantz tetz Gedeón. Nin tan yi txxolbile'j, ja oc Gedeón tan chipile'n yi e' sanlar, nin junak cob mil nchipakxij xe'ak chica'l. Ntin lajaj mil ja chinimsaj chic'u'l tan oyintzi'.

4 Ej nintzun oc Kataj ch'inch'uj tan talche'n, yi ilenin nim te'n chixone'n, nin tzun taltz tetz Gedeón: “Ilenin nimte'n cunin chixone'n yi e' sanlar yi ja chicyaj cyen. Ba'n tcu'n cy'ajwe' nin tan uc'a'e'n tzi a', nin nocopon tan chipile'n, nin swale' tzatz yi na scyetz yi e' yi ba'n chixomnin tzawe'j, nin na' scyetz e' yi ba'n chipakxij,” stzun Kataj bantz tetz Gedeón.

⁵ I nin tzun tulej Gedeóntz, nin tzun e' ben tcy'al i' tircu'n tan uc'a'e'n stzi' a'. I tzun tal Kataj tetz: “Ma jalu' jatxwe' len yi e' yil xcon chik'ab tan je'se'n tzaj yi a', chi na xcon yi tak' jun tx'i' tan je'se'n tzaj a'. Jatxwe' len yi e'a'tz xchixo'l yi e' yil chijoke' cu'n tan uc'a'i'n,” stzun Kataj bantz tetz Gedeón.

⁶ Ej, ox tzun cient chixone'n yi e' yi xcon chik'ab cya'n tan je'se'n tzaj yi a', ma yi e' mas, tircunin e', e' cu' jokloktz tan uc'a'i'n. ⁷ Nin tzun tal Kataj Ryos tetz Gedeón: “Yi ox cienta'tz yi ja wi't ajatx, chixconk wa'n tan icolpe'n, nin tan cyelse'n cu'n yi e' aj Madián swutz, ma yi e' mas ba'n cha'j xe'ak chinajbil,” stzun Kataj bantz.

⁸ Toque'n tzun Gedeón tan chichakle'n len xe'ak chinajbil, poro te yi ntaxk cha'j, nin tzun oc Gedeón tan molche'n yi cu'lbil chic'a', tuml yi e'chk chun, yi cy'a'n cya'n. Nin tzun cyaj cyen i'-tz scyuch' yi ox cient sanlara'tz wi'wtze'n. Ma yi chicampament e' aj Madián cho'n at xe wutz, tjoco'j cu'n.

⁹ Nin te yi ak'bala'tz, nin tzun tal Kataj tetz Gedeón: “Quilo'k tan oyintzi' scyuch' yi e' aj Madián, na swak'e' ama'l tzatz tan axcyewe'n scye'j. ¹⁰ Poro ko na cxob tan oyintzi' scyuch', ba'n tcu'n cxben le cu'nak kale atit yi chicampament. Ej nin ba'n tzacy'aj nin tzawe'j yi achakum Purá, ¹¹ nin bit wok tzaj yi mbi na chiyolbej. Tan yi xtxolbila'tz sjalok awalor tan oyintzi' scye'j yi e' aj Madián.”

I nin tzun tulej Gedeóntz. Nin tzun aj cu'n tu yi xchakum yi na bi'aj Purá, tan cyopone'n nakajil chicampament tan chixk'uke'n chicontr. ¹² Itzun yi e' aj Madián, scyuch' yi e' xonl Amalec nin scyuch' yi

e' aj tele'n tzi'n, noj cunin yi äk'ajlaja'tz cya'n, chi ik jun c'oloy sac' yi jotl che' wi cojbil. Na quin tech nin chicamey at, chi ik tajlal yi samlicy' yi at tzi mar. ¹³ Yi topone'n Gedeón naka'jil chicampament kale ate't chicontr, nin ben tbital i' yi at jun sanlar yi na tzan tan xtxole'n tetz junt yi tetz wutzicy'. I tzun ben tloltz tetz yi tuch':

—Ja inwutzcy'aj yi ja saj tol jun pam yi ixi'n cebada cu'n, nin cho'n ncu'ul tol tul kacampament, nin ja noj quen te jun mantial, nin ja xcy'e' tan woq'uen cu'n.

¹⁴ I tzun ben tlol yi tuch' tetz:

—Yi na elpont yi jun pama'tz i'tz yi spar Gedeón, yi cy'ajl Joás, yi aj Israel. Na stk'e' Ryos ama'l tetz i' tan xcyewe'n ske'j, stzun i' bantz tetz tuch'.

¹⁵ Yi bene'n tbital Gedeón yi mbi na elpont yi jun wutzicy'a'tz, nintzun octz tan lok'e'n wutz Kataj Ryos. Kalena's tzun pakxij le ama'l kale ate't yi e' tetz sanlar. Nin cawunin scyetz:

—¡Caje'nwok, na ja wi't tak' Kataj ama'l sketz tan chixite'n cu'n yi e' aj Madián! stzun Gedeón bantz.

¹⁶ Ox tzun k'u'j e' tulejtz. Nin ben tk'ol jun chun tetz jujun, nin jun ächok' tetz jujun yi at jun boc'oj tzaj tul yi na tzan k'a'kl. ¹⁷ Nintzun cawun scyetz:

—Yil nopon jalaj cyen chicampament yi e' kacontr, tajwe'n yi list tziban tan xmaye'n yi mbil tzimbne' nin ite'n nin i'a'tz tztulejwok. ¹⁸ Nin yil tztitbitwok yil cu' yi chun wa'n, nin yil cu' chichun yi e' yi xomche' swe'j, ncha'tz axwok tajwe'n yil cu' tetz ichun ita'n, nin jek iwi' tan talche'n: “¡Katx'aconk tan yi spar Kataj Ryos, nin tan yi spar Gedeón!” stzun Gedeón bantz scyetz.

19 Ej nin tzun e' ben yi jun cient sanlara'tz yi xomche' te'j Gedeón jalaj cyen chicampament yi chicontr. E' opon te yi ntaxk opon nicy'ak'bal, nin te yi na chitzan cu'n tan xchixpe'n yi bajx wart. Kalena's cwe'n yi e'chk chun cya'n, nin cwe'n chipok'lol yi e'chk xchok' kale atit cu'n yi jun boc'oj tzaj yi na k'ak'an. 20 Junit tzun tir cwe'n yi e'chk chun cyak'un yi ox k'u'j sanlara'tz. Ncha'tz cu' chipok'lol yi e'chk xchok'. Cy'a'n len jujun cul tzaj cya'n le chisbal, ma le chimax tz'amij yi chun cya'n, nin chin wi' nin e' ban tan sich' “¡Koyintzi'ink tan bi' Kataj Ryos, nin tan bi' Gedeón!” che'ch tzun bantz. 21 Nin e' take' cu'ntz solte'j yi campament yi e' aj Madiána'tz, ma yi e' aj Madiána'tz wi'nin chi'ch'ine'n tan paj xo'w, nin wi'nin cyele'n ojktz. 22 Nin te yi na chitzane't yi ox cient sanlara'tz tan tocse'n chichun, e' te'n yi e' aj Madiána'tz e' bi'y quib squibil quib tan chispar, poro tan porer Kataj. Ncha'tz at e', e' el ojku'j te yi be' yi na opon Zerera. Nin at e' e' opon jalen yi ama'l Bet-sita nin kale atit yi mojom cwent Abel-mehola, naka'jil yi tnum Tabat.

23 Ej nin tzun e' chakxij yi e' xonl Neftalí, scyuch' yi e' xonl Aser, nin tircu'n yi e' xonl Manasés, tan chibene'n xomok tan chitz'amle'n yi e' aj Madiána'tz yi e' el ojk. 24 Ncha'tz e' ben xchakol Gedeón cobox chakum tan chibene'n wi'ak e'chk ju'wtz cwent yi ama'l tetz Efraín, tan talche'n yi nink chicu'ul tan quich'eye'n tan oyintzi' scye'j yi e' aj Madián. Nin tzun e' cwe'n mule'ntz tan q'uicy'le'n e'chk ama'l kale na chicy'e't wunak tibaj yi a' Bet-bara. Ncha'tz e' ban te e'chk ama'l stzi' yi a' Jordán, na e' cu'tz tan q'uicy'lomi'n, te

ntaxk chopon yi e' aj Madián. Nin inin tzun cyulej yi e' xonl Efraíntz, na nin e' ban tane'n yi ca'wl Gedeón. ²⁵ Nin tzun e' tx'amxij cob cyajcawil yi e' aj Madián cya'n yi na chibi'aj Oreb nin Zeeb. Yi Oreb cho'n quime'n cya'n wi jun wutz c'ub yi jalu' na bi'aj yi wutz c'ub tetz Oreb. Ma yi Zeeb cho'n quime'n cya'n le ama'l yi at bi' i' te'j, kale na oque't yak'pe'n yi uva, tan toque'n tetz win. Ma yi nsken wi't chixcye' tan chilaje'n len yi e' aj Madián, nin tzun ben quicy'al yi chiwi' Oreb tu Zeeb tan xchajle'n tetz Gedeón, yi nsken wi't icy'pon jalaj icy'en yi a' Jordán.

8

Yi chitx'amxe'n yi chireyil yi e' madianita tan Gedeón

¹ Ej, itzun bantz, nin tzun je' lajpuj chiwi' yi e' xonl Efraín te Gedeón na mbi xac yi qui nin e' xchak Gedeón yi bene'n i' tan oyintzi' scye'j yi e' aj Madián. ² I tzun tal i'-tz scyetz:

—¿Qui pe' na el itxum tetz yi mas tcu'n itetz mbnix ita'n swutz yi wetz yi mbnix wa'n? Yi mu'x tal yi mbnix ita'n itetz, mas tcu'n walor swutz yi ketz yi mbnix ka'n. ³ Ja tak' Kataj yi Oreb tu Zeeb tzitetz yi wi'tz chireyil yi e' aj Madián. ¿Mbi'tz mbnix wetz wa'n yi chin ba'n te'n cunink mban swutz yi mbnix ita'n itetz? stzun Gedeón bantz.

Yi quibital yi e' xonl Efraín yi yola'tz yi tal Gedeón scyetz, qui't tzun chi'ch chic'u'ltz te'j Gedeón.

⁴ Ma Gedeón scyuch' yi ox cient tetz sanlar, cho'n tzun cyopone'ntz stzi' yi a' Jordán nin tzun e' baj icy'tz jalaj cy'en, nin nsken wi't chik'e'xij, tampaj

chitz'amle'n chicontr. ⁵ Nin le ama'l yi na bi'aj Sucot, nin tzun jak' Gedeón scyetz yi e' wunak yi najlche'-tz le ama'la'tz, itzun taltz:

—Chibne'u' jun pawor, cyak'e'u' noc chiwa' yi e' yi xomche' swe'j, na nternin k'e'xnako't. Cho'n xomcho' tan chitz'amle'n yi chireyil yi e' aj Madián yi na chibi'aj Zeba tu Zalmuna.

⁶ I tzun saj chitzawel yi e' wi'tz ajcaw tetz Sucot:

—¿Ja tzun wi't chitx'amxij Zeba tu Zalmuna awa'n tan kak'ol chiwa' yi e' asanlar? che'ch tzun bantz tetz Gedeón.

⁷ I tzun saj stzawel Gedeóntz:

—¿Yil tak' Kataj ama'l swetz tan chitz'amle'n Zeba tu Zalmuna, chimpakxok nin nocopon tan xile'n ichi'bel tan tx'i'x nin tan xak xtze' yi at tx'i'x swutzak, yi cho'n na jal tul yi ama'l yi tz'inunin tu'! stzun Gedeón bantz scyetz.

⁸ Nin tzun e' icy'tz, cho'n tzun cyopone'ntz Penuel, nin tzun jak' i' junt tir chi yi jak jalen Sucot. Poro ite'n nin e' bana's yi e' aj Penuel chi e' ban yi e' aj Sucot, quinín cyak' chiwa' Gedeón, ⁹ i tzun tal Gedeóntz scyetz:

—¿Yil chimpakxij yi nsken wi't chinxcye' scye'j incontr, copon inch'ukil yi jun ca'le'j yi chin wutz tkan nin! stzun Gedeón bantz.

¹⁰ Ma yi Zeba tu Zalmuna cho'n tzun ate'-tz le ama'l yi na bi'aj Carcor, scyuch' o'laj lo' mil sanlar, yi jalta'tz e' itz'ijtz xchixo'l jun c'olój sanlar aj tele'n tzi'n yi ate' ban, na nsken wi't chiquim jun cient tu junak mil contr. ¹¹ Nin tzun ben Gedeóntz, tul yi be' kale na xe'te't nin yi ama'l yi tz'inunin tu', yi cy'anl tetz yi tele'n tzi'n te yi ama'l cwent Noba tu Jogbeha, nin tzun e' opontz tan oyintzi'

scyuch' yi e' aj Madián te yi qui'c cunin na chitzan tan xtxumle'n. ¹² Yi quilol Zeba tu Zalmuna yi xtxolbile'j, nin tzun e' el ojkujtz, poro nin xom nin Gedeón tan chitz'amle'n, nin tzun e' tx'amxijtz ta'n, nin tzun oc jun chin xo'w scyetz yi e' contr ta'n.

¹³ Yi pakxe'n tzaj Gedeón le oyintzi', tul yi be' cwent Heres, ¹⁴ nin tzun tx'amxij jun xicy ta'n yi aj Sucot, nin tzun octz tan xch'ote'n stzi', nin yi xicy nin tal chibi' yi ox c'al tu coblay ajcaw tu wi' banl wi', tetz Sucot. ¹⁵ Nin tzun ben Gedeóntz, jalen Sucot itzun taltz scyetz yi e' wunak yi najlche'-tz:

—¿Nachij pe' cyanu', yi cyoque'nu' tan xcy'aklil swe'j, tan chipaj Zeba tu Zalmuna? ¿Nachij pe' cyanu' yi qui'c nin ncyak'u' jun piñ chiwa' yi e' insanlar te yi nternin k'e'xnake't, nin saj cyalolu' sketz yi qui'c jun scye'j coba'tz yi jajk chitx'amxij ka'n? ¡Ma jalu', je ate' tzone'j!

¹⁶ Ej nin tzun ben Gedeóntz tan joyle'n tzaj tx'i'x tu xtze' yi chin tx'i'x nin wutz xak, yi cho'n na jal le ama'l yi tz'inunin tu', nin tzun oc i'-tz tan chicawse'n yi e' ajcawa'tz tetz Sucot. ¹⁷ Ncha'tz cu' xch'ukil i' yi jun ca'l yi nim wutz tkan yi at Penuel, nin cu' cyen biyol i' tircu'n yi e' wunak yi najlche'-tz le tnuma'tz. Ya'stzun bajijtz. ¹⁸ Ej nin tzun jak i' yi xtxolbile'j scyetz Zeba tu Zalmuna:

—¿Xe'n quitane'n yi e' wunak yi e' quim ita'n le ama'l Tabor? stzun Gedeón bantz scyetz.

I tzun saj chitza'weltz:

—Ni'cu'n e' chi aǎ. Na ben jale' chiyubil chi cy'ajl jun rey, che'ch tzun bantz.

¹⁹ Nin tzun xch'in Gedeóntz:

—¡E' bin witz'un! ¡Ja chicu' ibiyol e' witz'un! Tan bi' Kataj Ryos, yi qui'k ncu' ibiyol e', qui klo' xquimwok wa'n, stzun Gedeón bantz.

²⁰ Nin tzun cawunin i'-tz tetz yi bajx cy'ajl yi na bi'aj Jeter, i tzun ben tloltz tetz:

—¡Cy'ajwe'n nin, nin biywe' cu'n! stzun Gedeón bantz tetz cy'ajl.

Poro tampaj yi juye't tetz Jeter, cha'stzun te qui nin nimsaj i' c'u'l tan chibiyle'n cu'n tan spar. ²¹ Ej, itzun tan yi xtxolbila'tz, nin tzun ben cyalol Zeba tu Zalmuna tetz Gedeón:

—¡Ma jalu', biycu'n bin o'! ¡Na jun mero yaj, na lajluchax tan yi tetz xchamil! che'ch tzun banintz.

Nin tzun ben Gedeóntz tan chibiyle'n cu'n. Ncha'tz nin ben i'-tz tan ticy'le'n len yi chiyubel yi chicamey Zeba tu Zalmuna. ²² I tzun cyal yi e' xonl Israel tetz:

—Ma jalu' yi aǎatz ja xcye' scye'j yi e' kacontr yi e' aj Madián, cha'stzun te na klo' kaj yil cǎo'c tetz jun wi'tz ajcawil katnumil, ncha'tz yi e' anitxa' sbne' pon tunintz, nink cho'c tetz wi'tz ajcaw le katnumil, che'ch tzun bantz tetz Gedeón.

²³ I tzun ben stza'wel Gedeóntz:

—Qui'c rmeril nink no'c tan chicawe'nu', tu'k incy'ajl qui'c rmeril, na Kataj Ryos tz'ocopon tan chicawe'nu'. ²⁴ Yi wetz wajbil i'tz klo', yi nink cyak'u' yi e'chk xmalk'ab yi nchicambaju'.

Na yi e'chk xmalk'aba'tz yi oro cu'n, ya'stzun na xcon cyak'un yi e' kacontr, na yi e'a'tz e' len cu'n wunak yi cho'n najlche' le ama'l yi tz'inunin tu'. ²⁵ Ej nin tzun e' ben yi e' cmon tetz Israel tan lite'n cu'n jun mant wuxtx'otx', nin tzun baj cu' len

quik'ol yi e'chk xmalk'aba'tz yi baj len chicambal scye'jak chicontr, i tzun cyaltz:

—Cy'ajninu', na i'tz teru', che'ch tzun bantz tetz Gedeón.

²⁶ Nin tircu'n talal yi e'chk xmalk'aba'tz yi oro cu'n, jepon te'j junaklaj tu wajxak lo' liwr. Ma yi e'chk yubel, tu e'chk uwaj, tu e'chk balaj xbu'k yi púrpora yi el quicy'al te e' rey Madiána'tz, tircu'n yi e'chk takle'na'tz tu yi e'chk uwaj yi at xchikul e' camey qui oc tcwent yi oro yi ncyak' tetz Gedeón.

²⁷ Ej nin tzun bnix jun efod* tan Gedeón te yi oro yi molxij. Nin cho'n tzun tpone'n ta'n le tnum yi na bi'aj Ofra. Ej nin tan paj yi e' oc cyakil yi e' xonl Israel tan jakle'n cyajtza'kl te yi jun efoda'tz, tircu'n tzun yi e', e' octz tetz pajol ca'wl swutz Ryos. Ncha'tz ja xcon yi jun efoda'tz tetz jun tramp tetz Gedeón tu yi tetz najal.

²⁸ Ya'tz cunin bantz yi cyoque'n yi e' aj Madián jak' chica'wl yi e' aj Israel, nin jetza'tz qui't jal chiwalor tan oyintzi'. Nin tul yi ca'wunak yob yi itz' tzaj Gedeón, qui'c jun oyintzi' mbajij, ma na tircu'n cwe'n num, ntin tzatzin paz jal te yi tiempa'tz.

Yi x'e'n ban yi quime'n Gedeón

²⁹⁻³⁰ Ej, je tzun bajijtze'j, yi Jerobaal, nka Gedeón nin tzun aj i'-tz tan najewe'n xe tetz ca'l, nin oxc'al tu lajuz tzun nitxajil i' e' jalcyentz, na wi'nin txkel banak. ³¹ At tzun jun xchakum i' yi xna'n at cyentz jalen Siquem, ncha'tz jal jun nitxajil i' te'j, nin tzun

* **8:27** Yi yol “efod” tzone'j, qui na jop jun be'ch tetz yi nxcon tan yi wi'tz pale', ma na ja bnix jun e'chk takle'n tan Gedeón yi banij cuntu' tan oro. Nin nxcon cyak'un tan jakle'n chisuert.

oc bi' yi jun ni'a'tz ta'n tetz Abimelec. ³² Yi Gedeón nskén wi't tijin c'u'l i' yi quime'n, nin cho'n tzun mukxe'n i'-tz kale mukxe't yi taj yi na bi'aj Joás, jalen Ofra, yi chitanum yi e' wunakil Abiezer.

³³ Ma yi tele'n tiemp yi nskén wi't quim Gedeón, nin el junt tir Kataj Ryos te chic'u'l yi e' aj Israel, na nin e' pakxijt tan chic'u'laje'n e'chk teblal Baal, nin yi chiryosil bantz i'tz yi Baal-berit. ³⁴ Nin el cyen Kataj Ryos te chic'u'l, yi Ryos yi oc tan chicolpe'n jak' chica'wl yi e'chk chicontr yi e' jalnak cyen, ³⁵ nin qui nin e' octz balaj scye'j yi e' xonl Jerobaal, nka Gedeón, na wi'nin ba'n ban i' scyetz te yi itz' tzaj i'. Ya'stzun bajijtz yi nskén wi't quim Gedeón.

9

Yi mbi cu'n banak Abimelec

¹ Ej itzun bantz nin tzun ben yi cy'ajl Jerobaal, yi na bi'aj Abimelec, jalen Siquem, tan yol scyetz e' xonl yi xtxu', itzun taltz scyetz:

² —I bin jalu' tan tu' yi kaxonl kib scyuch'u' na waj tzinc'uch jun pawor scyeru'. Yi nink chixcye'u' tan tocse'n chic'u'l yi e' wunak cwent Siquem, yi ba'n tcu'n yi jun ntzi'-k yaj tz'oc tetz wi'tz cyajcawilu', swutz yi ox c'al tu lajuj cy'ajl k'ajtzun Jerobaal, stzun Abimelec bantz scyetz.

³ Ej nin tampaj yi chixonl quib Abimelec scyuch' yi e'a's, nin tzun xom chiwi'-tz te'j i'. Nin e' bentz tan tocse'n chic'u'l tircu'n wunak yi najlche'-tz Siquem, tan xome'n chiwi' te yi ajtza'kla'tz. ⁴ Nin tzun eltzaj quicy'al ox c'al tu lajuj piñ sakal yi at le tyoñ Baal-berit nintzun cyak'tz tetz Abimelec. Ej nin xcon yi pwoka'tz tan Abimelec tan chichojle'n cobox biyol nak, tan chixome'n nin te'j. ⁵ Cho'n

tzun e' bene'ntz jalen Ofra, yi tnumil yi k'ajtzun taj. Ej nin e' octz tan chibiyle'n cu'n yi ox c'al tu lajuj stzicy Abimelec. Cho'n chicwe'n biyij tibaj ite'n nin c'uba'tz. Poro xchixo'l yi stzicy Abimelec, ntin jun clax cyen yi na bi'aj Jotam, i' yi ch'i'p. Ntina'tz tzun jun clax cyen. ⁶Ma yi wi't bajije'n yi xtxolbile'j, tircunin tzun yi e' aj Siquem scyuch' yi e' aj Bet-milo cu' chimolol quibtz Siquem, tmujil jun wi' bakch, kale atit jun c'ub yi wi'nin xanil. Cho'n tzun toque'n Abimelectz cya'n tetz chireyil.

⁷Yi tbital Jotam yi xtxolbila'tz, lajke'l nin tzun bene'ntz wi' yi wutz yi na bi'aj Gerizim, nintzun xch'in tzajtz. Chin wi' nin i' bantz tan quibital tircu'n wunak yi najlche' xe wutz'a'tz, itzun taltz: "¡Quibit tzaju' inyol e'u' aj Siquem! ¡Na kol quibitu' inyol, tbite' tzun Kataj Ryos chitzi' chikulu'!

⁸"Okentz ka'n yi at jun tir yi ncho'c yi e' wi' tze' tan joyle'n jun chireyil, nin tzun chijaktz tetz yi wi' oliw tan toque'n tetz chireyil. ⁹Poró yi oliw nin tal scyetz yi qui'c rmeril tan toque'n i' tetz chireyil, na ko ya'tz, tajwe'n smak tib i' tan tk'ol yi tetz aceitil scyetz wunak nin tetz Ryos tan tak'le'n chik'ej.

¹⁰"Ej nin tzun e' icy't yi e' tze' tan jakle'n tetz yi wi' ibx̄, tan toque'n tetz chireyil. ¹¹Poró nin tal yi wi' ibx̄a'tz scyetz yi qui'c rmeril tan toque'n i' tetz chireyil yi e'chk jilwutz tze'. Na ko ya'tz tajwe'n smak tib i' tan tk'ol yi wutz yi chin chi' nin, nin chin c'o'c nin.

¹²"Ej nin tzun e' icy'tz yi e' wi' tze'a'tz tan jakle'n tetz yi wi' uva tan toque'n tetz chireyil. ¹³Poró nin tal yi uva scyetz yi qui'c rmeril tan toque'n cyen i' tetz chireyil, na ko ya'tz, tajwe'n smake' tib i'

tan tk'ol yi win yi na xcon tan chitzatzine'n yi e' wunak, scyuch' chiryosil.

¹⁴”Wi'tzbil tlen tzun e' opontz tan jakle'n tetz yi wi' tx'i'x tan toque'n tetz chireyil. ¹⁵ Ej itzun tal yi tx'i'xa'tz scyetz: ‘Yi ko bintzij nin na cyaju' yil no'c tetz chireyilu', tajwe'n yil cho'cu' tzak' yi e'chk ink'ab tan mujane'n. Ma na ko qui na cyaju' yil no'c tetz chireyilu', juncu'n tz'elu'l tinc'uj jun chin k'ak' swe'j, yi xcyek tan chitz'e'se'n cu'nu' tuml tircu'n yi e'chk lmak xan tze' yi ate' Líbano,’ stzun yi wi' tx'i'x bantz scyetz yi e'chk wi' tze',” stzun Jotam na ban tzajtz jalen wi'wtz.

¹⁶ “Ma jalu' yi wetz na waj tzinjak scyeru': ¿Ba'n ptzun yi ajtza'kl yi nchibanu'? ¿Ej nin ba'n ptzun cyajtza'klu' yi xcon cyanu' tan toque'n cyen Abimelec tetz chireyilu'? ¿Ya'tz ptzun xel yi banl Jerobaa' tuml yi najal te yi ba'n yi mban i' scye'j cyeru'? Qui' bin. ¹⁷ Na yi wetz intaj, ja tak' tib tk'ab quimichil yi bene'n i' tan chicolpe'nu' xchik'ab yi e' aj Madián. ¹⁸ Ma yi e' cyeru', ja cho'cu' contr scye'j yi najal yi k'ajtzun intaj, nin ja cu' chibiyolu' yi ox c'al tu lajuz cy'ajl i' tibaj jun c'ub. Ncha'tz ja oc cyen Abimelec cyanu' tetz chireyilu', wech i' tal jun xna'n yi mos tu' k'ajtzun intaj. Ej nin tan tu' yi chixonl quibu' tu Abimelec, cha'stzun te ja xom chiwi'u' te'j. ¹⁹ Poro at jun txolbil yi na waj wal scyeru': Yi ko ja chibanu' jun ba'n, scyetz yi e' najal k'ajtzun intaj, nin ko ja cho'cu' c'ulutxum jak' chica'wl. Ba'n cuntu'k chicy'aj quibu' tu Abimelec, nin ncha'tz i' ba'n cuntu'k tcy'aj tib scyuch'u'. ²⁰ Ma na ko nk'era'tz balaj yi nchibanu', tz'elu'l tinc'uj jun chin k'ak' te Abimelec, yil xcy'e' tan chibiyle'n cunu', yi e'u' aj Siquem scyuch' yi e'u'

aj Bet-milo. Ncha'tz tz'elu'l tinc'uj jun k'ak' scye'j cyeru', e'u' aj Siquem scyuch' yi e'u' aj Bet-milo, yil xcye' tan biyle'n cu'n Abimelec,” stzun Jotam ban tzajtz jalen wi'wtz.

²¹ Ma yi wi't tlol Jotam tircu'n yi xtxolbila'tz, nin tzun el ojku'j i'-tz. Cho'n tzun topone'ntz tan najewe'n jalen Beer, na wi'nin xobe'n i' tetz yi stzicy Abimelec.

²² Ej, ox tzun yob ban Abimelectz tan chicawe'n yi e' aj Israel. ²³ Nin te yi tiempa'tz nin tak' Kataj Ryos ama'l tan tocompone'n jun espíritu yi chin juntlenin tan jale'n jatxo'n ib xchixo'l yi e' aj Siquem tu Abimelec. ²⁴ Nin tan yi xtxolbila'tz ja xchoj Abimelec yi tetz til yi mban yi toque'n tan chibiyle'n cu'n yi oxc'al tu lajuj cy'ajl yi k'ajtzun taj Jerobaal. Ej nin ncha'tz tan yi xtxolbila'tz ja chichoj yi e' aj Siquem, yi quil yi xome'n chiwi' tan xch'eye'n Abimelec.

²⁵ I tzun bantz at cobox aj Siquem yi cyewa'n quib xo'l wutz. E' cu'n alk'om. Nin e' oc tan talk'e'n chime'bi'l yi e' aj pyaj yi na chicy' cu'ntz tbe'. Nin tzun tbit Abimelec yi xtxolbila'tz.

²⁶ I tzun bantz, Gaal yi cy'ajl Ebed, nin icy'ak scyuch' yi e' tetz titz'un le ama'l Siquem, nin xcye' i' tan cambaje'n cyajtza'kl yi e' aj Siquema'tz. ²⁷ Cyoque'n tzun yi e' aj Siquema'tz tan molche'n wutz uva, nin mbnix win cya'n. Nintzun el jun chin wa'a'n cya'n le chityoxil kale ate't chiryosil. Wi'nin win mbaj cya'n nin e' octz tan jisle'n Abimelec. ²⁸ I tzun na tal cu'n Gaaltz: “¿Na' tzun scyetz i' tetz Abimelec tane'ntz swutz i'? na yi i' tetz i' tu' jun cy'ajl Jerobaal tu', nin yi xch'eyum i', i'tz

nocx Zebul. Nin yi o' ketz yi o' aj Siquem, ¿nxac yil ko'c tetz chi'esclaw? Ba'n ko'c tetz esclaw poro jak' ca'wl Hamor, yi jun aj xetze'l tetz katnumil. Poro yi nocx Abimelec, qui'c mu'x̄ eka'n ta'n. ²⁹ ¡Poro yi ink wetz yi cyajcawilu', jalcunin klo' tz'el cu'n Abimelec wa'n swutz!" stzun Gaal bantz. Ncha'tz tal i' yi txolbile'j: "¡Abimelec molwe' tzaj asanlar nin kapile' kib tzawuch'!" stzun i' bantz.

³⁰ I tzun yi gobernador tetz yi tnum yi na bi'aj Zebul, yi tbital i' yi e'chk yola'tz, yi tal Gaal, ninin je' lajpuj wi' ta'n. ³¹ Lajke'l nin tzun bene'n stz-iblal ta'n jalen Aruma kale atite't Abimelec. Je tzun yol ben tlot: "Yi cy'ajl Ebed yi na bi'aj Gaal, ja ul i' tzone'j Siquem scyuch' yi e' titz'un, nin na chitzan tan chimolche'n wunak tan cyoque'n tan oyintzi' tuch'u'. ³² Cha'stzun te tajwe'n yil tz'eltzaju' ninin te ak'bale'j scyuch' yi e' sanlaru' tan tule'nu' tzone'j. Ej nin ba'n tew tibu' scyuch' yi e' sanlaru' xo'l xtze'. ³³ Ma le junt eklok, yi na je'ul cu'n k'ej, ba'n tzun che'l tzaju' tan oyintzi'. Ej nin yil che'l Gaal scyuch' yi e' tetz sanlar tan oyintzi' scyuch'u', ba'n tzun sbanu' tajbilu' scye'j," stzun Zebul ban nintz tetz Abimelec.

³⁴ Cha'stzun te, ite'n nin ak'bala's cyele'n tzaj Abimelec scyuch' yi e' tetz sanlar. Cho'n tzun e' cyewal quibtz xo'l wutz naka'jil yi tnum Siquem. Cyaj tzun k'u'j e' tulej yi e' sanlara'tz tan cyewal quib. ³⁵ I tzun yi telempone'n Gaal tan xmayi'n stzi' yi sawanil yi tnum, nin tzun e' el tzaj Abimelec tulak e'chk ama'l kale oque't cyewal quib te jun ak'bala'tz. ³⁶ Yi bene'n tilol Gaal yi txolbila'tz, nintzun ben tlotz tetz Zebul:

—¡Xmay nin, at jun c'olój sanlar tzan chicwe'n mule'n wi'wtz tzi'ne'j!

—Qui', stzun Zebul. —Mujil tu' lo' e'chk wutz, yi na awil nin, stzun Zebul banintz tetz Gaal. ³⁷ Poro oct nin Gaal ch'inch'uj te yi na xmay nin, nin je tal i'e'j:

—Ncha'tz at junt k'u'j yi tzan chicwe'n mule'n te yi ju'wtz yi na bi'aj “muxil tx'otx”. Ncha'tz at junt k'u'j tzan chicwe'n mule'n tul yi be' kale atit yi wi' bakch kale na xcha'ke't yi e' nachol tan banle'n chimunl, stzun Gaal na banintz tetz Zebul.

Saje'n tzun stza'wel Zebultz:

³⁸ —¡Yi aaxatz wi'nin ja awocsaj awib nim tu ayol! ¿Ma jalu' lo'k tzun achamila'tz? ¡Na i axa'tz yi na cxtzan tan talche'n yi qui'c mu'x tal xac yi ato' jak ca'wl Abimelec tetz esclaw i'! Xmaywe' nin yi jun c'olój sanlara'tz, yi tane'n tzawutz atz yi qui'c mu'x eka'n cya'n. ¡Quilo'k, tzawe'le'n tan oyintzi' scyuch'! stzun Zebul bantz tetz Gaal.

³⁹ Bene'n tzun Gaaltz scyuch' yi e' aj Siquem tan oyintzi' scye'j yi e' sanlar Abimelec. ⁴⁰ Poro qui nin xcy'e' Gaal te Abimelec, na nin el ojkuj swutz. Xomt nin Abimelectz tan stz'amle'n klo'. Ej nin, wi'nin alma' e' bantz jalen cunin stzi' sawanil yi tnum. ⁴¹ Yi wi't bajije'n yi xtxolbila'tz nin tzun pakxij Abimelec junt tir Aruma. Nin yi Zebula'tz nin octz tan chilaje'n len Gaal scyuch' yi e' titz'un le tnum Siquem.

⁴² Ma le junt eklok, nin tzun e' el yi e' aj Siquem solte'j yi tnum, nin yi tbital Abimelec yi ya'stzun tane'ntz, ⁴³ ox tzun k'u'j e' tulej yi e' tetz sanlar, nin tzun cwe'n cyewal quibtz solte'j yi tnum Siquem. Ej nin yi tilol yi wi'nin cyele'n tzaj yi e' aj Siquem

le tnum nin tzun e' opon Abimelectz tan oyintzi' scyuch', nin tan chibiyle'n cu'n. ⁴⁴ Bene'n tzun Abimelec tuml yi jun k'u'j yi xomche' te'j tan cambaje'n yi sawanil tetz yi tnum, ma yi cobt k'u'j cho'n na chitzan cye'tz tan chibiyle'n yi e' yi nskén wi't che'l tzaj tnum. ⁴⁵ Baj cu'n k'e'j tan Abimelec tan oyintzi' jalen cambal i' yi tnum Siquem. Ej nin tzun cu' xitul i' tircu'n yi tnum, nin cu' biyol i' tircu'n yi e' wunak yi najlche'-tz tul. Ej nin cu' atz'umtz ta'n tul yi k'uchbe'n yi tnuma'tz tan po'tze'n yi ama'l.

⁴⁶ Ej itzun yi quibital yi e' aj Migdal-siquem yi mbi cu'n baj bnol Abimelec, nin tzun e' el ojkujtz. Cho'n tzun cyopone'n tan colo'n ib le cuartel tetz yi ca'lil chiryosil yi na bi'aj El-berit.

⁴⁷ Ma yi tbital Abimelec yi cho'n chicolon quib tircu'n le jun ca'la'tz, ⁴⁸ nintzun ben molol i' tircu'n yi e' sanlar yi xomche' te'j, wi yi ju'wtz yi na bi'aj Salmón. Ej nin tzun ben i' tan tamle'n jalaj k'ab tze' tan jun cxbil, nin tzun je tekaltz wik'ab, nin tzun ben tlol i' scyetz tircu'n yi e' yaj yi xomche'-tz te'j tan chitamol jalaj k'ab tze' chi mban i' tetz.

⁴⁹ Tircunin tzun bajlen chitamol jalaj k'ab tze'-tz, nin tzun e' xomnintz wutz coc Abimelec tan cyopone'n kale chicolone't quib yi e' wunak tul yi ca'la'tz, nin tzun oc chinilul yi e'chk k'ab tze' te yi ca'la'tz, nin oc chit'inol k'a'kltz. Tan yi txolbila'tz tircu'n yi e' aj Migdal-siquem, e' el cu'n swutz. At lo' jun mil e' quimtz, yaj tu xna'n.

⁵⁰ Quicy'e'n tzun Abimelectz jalen yi tnum Tebes, tan cambaje'n, nin cambaj i'. ⁵¹ Ej nin nicy'al yi jun tnuma'tz at tzun jun chin ca'l yi chin wutz tkan nin, cho'n tzun cyoque'n cyewal quib

tircu'n yi e' wunaka'tz yi najlche'-tz. At xna'n, nin at yaj yi e' oc cyewal quibtz. Nin tzun cu' chilamol yi puert, nin tzun e' baj je'-tz tircu'n wi ca'l. ⁵² Ej nin cyenin topone'n Abimelec stzi' yi puertil yi jun chin ca'la'tz, nin tzun octz tan k'uche'n cu'n klo'. List tane'n i' tan tocse'n k'a'kl, ⁵³ yi saje'n stzakpul jun xna'n jun ca' jalen tcya'j. Cho'n cunin tzun noje'n cu'ntz twi', nintzun pax yi bakil yi wi'-tz ta'n. ⁵⁴ Lajke'l nin tzun saje'n xchakol Abimelec yi xchakum tetz oyintzi', itzun ben tloltz tetz: “Cy'aje'n tzaj aspar nin biy cu'n in, na qui na waj yil tz'a'lchij, yi xna'n tu' chimbiyon cu'n,” stzun Abimelec bantz tetz yi xchakum. Lajke'l nin tzun bene'n yi xchakum i' tan biyle'n cu'n Abimelec tan yi spar, ya'stzun ban yi quime'n Abimelec.

⁵⁵ Ma yi quilol yi e' xonl Israel yi nskén wi't quim Abimelec, kalena's tzun e' pakxe'nt xe'ak chical. ⁵⁶ Tan yi xtxolbila'tz ja cawsij Abimelec tan Ryos, tan yi jun chin il yi mban i' yi chiquime'n yi ox c'al tu lajuy cy'ajl yi taj i' ta'n, yi Jerobaal. ⁵⁷ Ncha'tz tan yi xtxolbila'tz ja chicawsij yi e' aj Siquem tan Ryos, tan yi e'chk takle'n cachi' yi mbaj chibnol. Nin tan yi xtxolbila'tz yi mbajij, ja el cu'n te yi yol yi tal Jotam yi cy'ajl Jerobaal, yi xch'ine'n tzaj jalen wi'wtz.

10

Yi nchicawun tzaj Tola tu Jair

¹ Ej itzun bajijtz, yi nskén wi't quim Abimelec, nin tzun jal jun yaj xchixo'l yi e' xonl Isacar yi na bi'aj Tola, yi cy'ajl Fúa, nin yi Tolaja'tz i' mamaj yi yaj yi na bi'aj Dodo. Ej nin tzun jal walor i'-tz tan chicolpe'n yi e' aj Israel. Nin yi jun aj colpinla'tz

cho'n tzun najlijtz le jun ama'l yi na bi'aj Samir, yi cho'n at wi'wtz cwent Efraín. ² Ej nin junak ox tzun yob ban i'-tz tan cawu'n Israel, jalen yi quime'n. Cho'n mukxe'n i' Samir.

³ Ma yi nsken quim Tola, nin tzun jal junt ajcaw yi na bi'aj Jair, i' jun aj Galaad. Ej nin cawun i' junak cob yob squibaj e' xonl Israel. ⁴ Nin yi Jaira'tz e' jal junaklaj cy'ajl. Ej nin at len cu'n jun chiburu' tetz chixo'mbil yi e' cy'ajola'tz. Ncha'tz at len jun tnum chicwenta' tan cawu'n le ama'l Galaad. Nin yi junaklaj tnuma'tz na chibi'aje't “Yi e'chk tnum tetz Jair”. ⁵ Ma yi quime'n Jair, cho'n tzun mukxe'ntz Camón.

Yi cyoque'n yi e' amonita tan chibuchle'n yi e' aj Israel

⁶ Ej nin e' oc junt tir yi e' xonl Israel tan juchle'n quil swutz Ryos. Na nin e' oc tan lok'e'n wutz yi e'chk teblal Baal tu Astarté. Ncha'tz e' oc tan lok'e'n chiwutz yi chiryosil yi e' aj Siria, tu chiryosil yi e' wunak yi najlche' le tnum Sidón, tu chiryosil yi e' aj Moab, tu chiryosil yi e' amonita, nin yi chiryosil yi e' filistey. Tele'n tzun Kataj Ryos te chic'u'l, qui't nin e' octz tan banle'n tane'n yi cyetz chimunl swutz i'. ⁷ Cha'stzun te chi'che'n c'u'l Ryos junt tir scye'j, tan paj yi tele'n i' te chic'u'l. Cha'stzun te tk'ol Ryos ama'l scyetz yi e' filistey tu yi e' amonita tan cyoque'n tan chibuchle'n. ⁸ Ej nin jetza'tz e' cyaje'n cyen yi e' xonl Israel jak' chica'wl yi e' filistey scyuch' yi e' amonita. Ej nin wajxaklaj yob e' ban jak chica'wl. Nin wi'nin buchu'n e' ban scye'j yi e' xonl Israel yi najlche' le ama'l cwent Galaad, yi cho'n at jalaj icy'en yi a' Jordán cwent yi ama'l scyetz yi e' amorreo. ⁹ Ej itzun bantz yi

e' amonita nin tzun e' icy' tzaj wi yi a' Jordán tan cyule'n tan oyintzi' scyuch' yi e' xonl Judá, tuml yi e' xonl Benjamín, scyuch' yi e' xonl Efraín, tircunin tzun yi e' aj Israela'tz e' octz wutz pe'm cya'n. ¹⁰ Ej itzun tampaj yi xtxolbila'tz, nin tzun el chitzi'-tz tan jakle'n xch'eybil cyetz tetz Kataj Ryos, itzun cyaltz tetz: “Ilu' kaRyosil, ja kajuch kil swutzu', na ja elu' te kac'u'l, nin ja ko'c tan lok'e'n chiwutz junt tx'akaj ryos yi nk'era'tz bintzij, nin yi qui'c eka'n cya'n,” che'ch tzun yi e' aj Israela'tz banintz tetz Kataj Ryos.

¹¹ I tzun saj tlol Ryos scyetz: “Yi axwok itetz ocnak ibuchle'n cyak'un yi e' aj Egipto, nin cyak'un yi e' amorreo, nin cyak'un yi e' aj Amón, nin scyuch' yi e' filistey. ¹² Ncha'tz yi e' aj Sidón, scyuch' yi e' xonl Amalec, nin yi e' aj Madián, tircu'n yi e'a'tz ja cho'c len tan ibuchle'n, nin cyakil tir yi mme'l itzi' tan jakle'n xch'eybil itetz swetz, ja no'c tan icolche'n. ¹³ Poro qui nin ncxo'c c'ulutxum jak' inca'wl. Cha'stzun te ja chincyaj cyen itilol. Lastum yi ja cxo'c wok tan lok'e'n chiwutz junt tx'akaj ryosa'tz. Cha'stzun te jalu' qui't no'c tan icolche'n. ¹⁴ ¡Ba'nt cu'n quibene'nk tan jakle'n xch'eybil itetz scyetz yi iryosila'tz yi k'uklij ic'u'l scye'j! ¡Ba'n cho'c cye'tz tan ich'eye'n nin tan icolche'n yil cxo'cwok wutz pe'm!” stzun Kataj Ryos bantz scyetz yi e' aj Israel.

¹⁵ Ej itzun cyal junt tir tetz Kataj Ryos: “Bintzij nin ta' ja kajuch kil swutzu'. Ko' cawse' binu', nin bne'u' yi tajbilu' ske'j. Poro na cu' katzi' junt tir teru', ko' cole'u' jalu' xchik'ab kacontr,” che'ch tzun yi e' xonl Israel banintz tetz Kataj Ryos. ¹⁶ Ej nin e' octz tan xite'n cu'n e'chk teblal chiryosil yi

e' awernak yi e' ocnak cyetz tan lok'e'n chiwutz. Nin e' oct-tz tan lok'e'n wutz Kataj Ryos. Nin tan yi xtxolbila'tz, el k'ajab Ryos scye'j tan paj yi buchbe'n cyetz nin oc junt tir tan quich'eye'n, na wi'nin q'uixc'uj ate' cu'nt. ¹⁷ Cwe'n tzun chimolol quib yi e' amonita tan oyintzi' nin cho'n cwe'n chicampament tetz cobox ke'j le ama'l Galaad. Ncha'tz e' ban yi e' aj Israel, cu' chimolol quib nin cho'n tzun cwe'n chicampament le ama'l yi na bi'aj Mizpa. ¹⁸ Ej nin yi e' xonl Israel yi najlche'tz Galaad, scyuch' yi e' wi'tz cyajcawil, bixe' cya'n, yi alchok scyetz yil nimsaj c'u'l nin yil bajx cu'n xchiwutz tan oyintzi' scye'j yi e' amonita, jepon cyen cyak'un tetz cyajcawil.

11

Yi mbi cu'n ban Jefté

¹ Ej itzun bantz te yi jun tiempa'tz at jun yaj aj Galaad yi na bi'aj Jefté. I' jun wi'tz alk'om yi qui na xob tan oyintzi' tu jun. Ncha'tz i' tal jun xna'n yi wi'tz bnol tetz, nin yi bi' tetz taj i'tz Galaad. ² Ate' nin mas nitxajil Galaad tu yi tetz txkel, nin yi chich'uye'n nin tzun el tzaj chilajul Jefté xchixo'l na nin cyaltz tetz yi qui'c tak'bil mu'x tetz te yi herens, tampaj yi i' tu' jun chac', yi tal jun xna'n yi wi'tz bnol tetz. ³ Tan yi xtxolbila'tz nin tzun el ojkuj Jefté xchixo'l yi e' stzicy. Cho'n tzun topone'ntz tan najewe'n jalen yi tnum yi na bi'aj Tob. Nin tzun e' jal cobox tuch' ta'n yi chin mal nin e'. Ej nin ntina'tz cyak'un bantz i'tz tan talk'e'n e'chk takle'n. ⁴ Itzun bantz yi tele'n tiemp nin tzun e' opon yi e' amonita tan oyintzi' scye'j yi e' aj Israel.

⁵ Ej nin yi e' wi'tz ajcaw tetz yi tnum Galaad, nin ben chimantar tan xchakle'n yi jun Jefté-a'tz jalen le tnum Tob. ⁶ I tzun cyaltz tetz:

—Na klo' kaj yil cǵu'l skaxo'l. Yi kajbil i'tz yi nink tz'ocu' tetz kajcawil bantz kabene'n tan oyintzi' scye'j yi e' amonita.

⁷ Saje'n tzun tlol Jefté scyetz:

—¿Poro xē'n? ¿Qui ptzun na chi'ch chic'u'lu' swe'j! na nin bin el tzaj chilajulu' in xe ca'l intaj. ¿Nxac na cu' chiwutzu' swetz? ¿I ptzun tan paj yi ate'u' wutz pe'm?

⁸ I tzun cyaltz:

—Bintzij yolu' yi na taltzaju' sketz. Ja wi't ko'c wutz pe'm, cha'stzun te ja ku'l tan joyle'nu'. Yi mero kajbil i'tz yi nink tz'oponu' skaxo'l tan kuch'eye'n yil ko'k tan oyintzi' scyuch' yi e' amonita. Ncha'tz yi kajbil i'tz, yi nink cyaj cyenu' tetz wi'tz kajcawil yi o' aj Galaad.

⁹ Saje'n tzun tlol Jefté:

—Ba'n, ko ya'tz cyajbilu'. Nopontz xchixo'lu' tan oyintzi' scye'j yi e' amonita, nin ko ya'tz tajbil Kataj, nocopon tzuntz tetz cyajcawilu', stzun Jefté bantz scyetz.

¹⁰ —Sak swutz Kataj Ryos, ske'lk cu'n te'j chi na taltzaju', che'ch yi e' ajcawa'tz.

¹¹ Ej nintzun ben xomok Jefté scye'j. Ej nin tircu'n yi tnum e' cujij yi toque'n i' tetz wi'tz cya-jcawil. Cho'n tzun tlol Jefté ite'n nin yola'tz swutz cu'n Kataj Ryos le tnum Mizpa. ¹² Chibene'n tzun cobox chakum ta'n swutz yi chireyil yi e' amonita tan jakle'n yi xtxolbile'j: “¿Mbi na chi'ch c'u'lu' te'j? ¿Nin mbitzuntz na taju' yil chu'lu' tan oyintzi' ske'j?” ¹³ “Ma jalu' ax wok aj Israel, yi itele'n tzaj

wok Egipto, ja cxu'l tan majle'n ka'ama'l, tircu'n yi ama'l yi na xe'tij te yi a' yi na bi'aj Arnón, jalen te a' yi na bi'aj Jaboc yi na tzajpon Jordán. Ma jalu', na klo' kaj yil tzitak'icy' tzaj katx'otx' tan ba'n cu'n," stzun chireyil yi e' amonita bantz scyetz yi e' ächakum Jefté.

¹⁴ Chibene'n tzun junt tir coboxt chakum tan Jefté swutz yi chireyil yi e' amonita. ¹⁵ Je tzun ben tloltze'j: "Je yi yol Jefté je'j: Yi o' ketz yi o' xonl Israel, qui nin mme'l kamajol mu'ä tx'otx' scyetz yi e' aj Moab, tu'k mu'ä scyeru' yi e'u' amonita.

¹⁶ Na yi kele'n tzaj Egipto, ja kaxo'mbej yi ama'l yi tz'inunin tu', tan kopone'n te yi Cyak Mar, nin ja kopon jalen le tnum Cades. ¹⁷ Cha'stzun te ja chiben kachakol cobox chakum tan jakle'n ama'l tetz yi rey Edom, tan jakle'n ama'l tetz tan kicy'e'n le chi'ama'l, poro yi i' tetz qui nin tak' ama'l sketz tan kicy'e'n. Ncha'tz o' bantz te yi rey tetz Moab, o' jak ama'l tetz, poro ncha'tz i' qui nin tak' ama'l sketz tan kicy'e'n le chitanum. Cha'stzun te o' cyaje'n cyen Cades. ¹⁸ Ej nin yi tele'n tiemp ja kicy' tul yi ama'l yi tz'inunin tu', nin ja kak' welt yi e'chk ama'l cwent Edom tu Moab, jalen kacwe'n pone'n jalaj icy'tzaj yi tzanla' Arnón. Qui nin o' icy' jalaj icy'en yi jun tzanla'a'tz na ya'tz chimojomil yi e' aj Moab. ¹⁹ Cha'stzun te e' bene'n kachakol cobox chakum jalen te Sehón, yi rey amorreo yi cho'n na cawun le ama'l Hesbón, tan jakle'n ama'l tetz ntin tan kicy'e'n le chi'ama'l tan kopone'n ketz le ketz katanum. ²⁰ Poro yi Sehóna'tz qui nin tak' ama'l sketz tan kicy'e'n, na ja cabej c'u'l ske'j. Ej nin oc i'-tz tan molche'n yi e' tetz sanlar, nin tzun e' opontz le ama'l yi na bi'aj Jahaza, nin

e' octz tan oyintzi' skuch'. ²¹ Poro yi Kataj Ryos, yi kaRyosil yi o' Israel, ja tak' i' ama'l sketz tan katx'acone'n scye'j Sehón tuml yi e' tetz sanlar. Cha'stzun te ja kacambaj tircu'n chi'ama'l yi e' amonita yi najlche'-tz. ²² Ja tzun kacambaj tircu'n chi'ama'l yi e' amorreo-a'tz, yi cho'n na xe'tij stzi' te yi tzanla' yi na bi'aj Arnón jalen yi na opon te yi junt tzanla' yi na bi'aj Jaboc, nin yi junt mojom na xe't tzaj te yi ama'l yi tz'inunin tu' jalen yi na opon stzi' yi a' Jordán. ²³ ¿Ma jalu' i pe' teru' tajbilu' yil majlenu' tircu'n yi ama'la'tz yi ja el majol Kataj Ryos scyetz yi e' amonita tan tk'ol sketz? ²⁴ Na ncha'tz teru' yi kol tak' Quemos yi ryosilu' jun takle'n teru', teru' sbne'. ¿Nk'era'tz pe' bintzij yi na wal nin? Ncha'tz tzun yi o' ketz, skawutz ketz tircu'n yi na tak' kaRyosil sketz i'tz mero ketz na ban. ²⁵ ¿Ko chumbalajt cunin tzun teru'-tz swutz Balac yi rey tetz Moab, yi cy'ajl Zipor? Na yi i' tetz, qui nin oc tan kalaje'n len. ²⁶ Ja el oxix cient yob ka'n yi kunle'nix tan najewe'n tul yi ama'l cwent Hesbón. Nin ja ka'tij tul yi tnum Aroer, nin ja ka'tij lakak e'chk ne'x̄ tnum yi ate' nintz naka'j. Ej nin ja ka'tij tulak e'chk lmak tnum yi ate' stzi'ak yi tzanla' Arnón. ¿Nxac tzun yi qui nin ncho'cu' tan majle'n tircu'n yi e'chk ama'la'tz sketz leje'nak tzaj tunintz? ²⁷ Yi in wetz qui'c jun tal takle'n ploj mimban te'ju'. Ma na ilu' teru' na tzanu' tan joyle'n puntil tan jale'n oyintzi' skaxo'l. Poro Kataj Ryos i' tz'ocopon tan pujle'n kaxo'l scyuch'u', yi o' ketz yi o' xonl Israel scyuch' yi e'u' xonl Amón,” stzun Jefté banintz scyetz yi e' x̄chakum tan cyalol tetz chireyil yi e' amonita.

²⁸ Poro qui nin tocsaj yi chireyil yi e' amonita chiyol yi e' xchakum Jefté.

Yi yol yi nsuk Jefté tetz Kataj Ryos

²⁹ Ej itzun bantz, nin tzun cu'ul yi espíritu tetz Kataj Ryos tibaj Jefté, nin tzun ben i'-tz lakak ama'l cwent Galaad tu Manasés tan chijoyle'n wunak tan chixome'n te'j tan oyintzi'. Kalena's tzun pakxe'n Mizpa yi cho' at cwent Galaad kalena's ticye'n i' tan oyintzi' scye'j yi e' amonita. ³⁰ Te yi ntaxk ben, nintzun suk i' yi xtxolbile'j tetz Kataj Ryos, itzun taltz: “Yi kol tak'u' ama'l swetz tan inxcyewe'n scye'j yi e' amonita, ³¹ nin ko ba'n cuntu' chimpakxij, jun cu'n, swoye' teru' tetz jun intx'ixwatz, yi patu'n cu'n na u'lij, yi bajx yil tz'elu'l xe inca'l tan inc'ulche'n,” stzun Jefté bantz tetz Kataj Ryos.

³² Nin tzun xcy'e' Jefté scye'j yi e' amonita. Xcy'e' i' tan cambaje'n chitanum, na nin tak' Kataj Ryos ama'l tetz tan tx'acone'n scye'j. ³³ Wi'nin tzun contr e' quimtz tan Jefté, nin xcy'e' i' tan cambaje'n junak tnum yi at xo'l Aroer tu Minit, jalen yi tnum Abel-keramim. Ya'stzun xtxolbil bantz yi e' xcyewe'n yi e' xonl Israel scye'j yi e' amonita.

³⁴ Ej itzun yi pakxe'n Jefté xe tetz ca'l jalen Mizpa, nin tzun el tzaj yi jun tal x'utuj me'l i' tan c'ulche'n. Wi'nin tzatzi'n atit cu'ntz. Nin nternin na bixin yi na tzan tan tocse'n yi tetz pandero. ³⁵ Yi bene'n tilol Jefté yi tele'n tzaj yi me'la'tz tan c'ulche'n, nintzun oc i'-tz tan rit'e'n cu'n yi be'ch tetz, tan xchajle'n yi bis o'kl yi njal te'j. Bene'n tzun tlol tetz yi me'l:

—¡Ay, aǵ jun c'olój inme'l, mbinin jun chin ch'on na awak' swetz! ¡Nin aǵ ajpaj te yi tz'ako'n yi tzimbne', na ja insuk inyol tetz Ryos nin tajwe'n cu'n tan wele'n cu'n te'j jalu'! stzun Jefté banintz tetz yi me'l.

³⁶ Saje'n tzun tlol yi me'l tetz:

—Ilu' jun c'olój intaj, bne'u' swe'j chi yi nsuku' tetz Kataj Ryos, na ja el cu'n i' te yi mmo'c i' tan ǵch'eye'nu' tan xcyewe'nu' scye'j yi e' contru' yi e' amonita. ³⁷ Poro na klo' waj tzinc'uch jun pawor teru', yi nink tak'u' ama'l swetz tetz cob xaw, tan imbene'n tan xo'n scyuch' cobox wamiw xun, wi'ak e'chk ju'wutz, tan o'kl scyuch' yi e' wamiwa'tz, tampaj yi ǵchinquimok chan, na quil nume'.

³⁸ Nin tzun tak' Jefté ama'ltz tetz yi me'l tetz cob xaw. Nin te yi tiempa'tz ja a'tij i' scyuch' yi e' xun yi e' tamiw, wi'ak e'chk wutz tan o'kl, na quime'n tlen tu' atit, wech qui nin til wutz jun yaj. ³⁹ Ma yi ticy'e'n yi tiempa'tz, nin tzun pakxijt-tz kale najle't yi taj, nin tzun el cu'n Jefté te yi yol i' yi suknak tetz Kataj Ryos. Nin tzun quim yi me'l Jefté-a'tz nin qui nin til wutz jun yaj. ⁴⁰ Cha'stzun te ǵchixo'l yi e' xonl Israel jalu', cyakil nin yob tircu'n yi e' xun na chiben tan chuna'n xo'l wutz tetz cyaj k'ej, tan tule'n tx'akx chic'u'l yi mbi cu'n ban te yi me'l Jefté.

12

Jefté scyuch' yi e' xonl Efraín

¹ Ej itzun bantz, tircunin tzun yi e' yaj yi xonl Efraín cwe'n chimolol quibtz, nin tzun e' icy'tz wi yi a' yi na bi'aj Jordán. Sbejnin tzun e' bene'ntz

kale atit yi tnum yi na bi'aj Zafón, nintzun cyaltz tetz Jefté:

—¿Nxac qui mital sketz ko at ibembil tan oyintzi' scye'j yi e' amonita? Ja klo' kaben tzite'j tan oyintzi'. ¡Tan tu' yi ya'tz maban tz'ocopon k'a'kl aca'l ka'n ncha'tz aǎ cǎocopon ka'n tul tan atz'e'e'n! che'ch tzun bantz tetz Jefté.

² I tzun saj tlol Jefté scyetz:

—Bintzi, yi in wetz scyuch' yi e' inwunakil yi xomche' swe'j, ja jal jun oyintzin skaxo'l scyuch' yi e' amonita. Ej nin te yi ntaxk xe'tij yi oyintzi'a'tz ja kac'uch jun pawor tzitetz tan itule'n tan kuch'eye'n, poro qui nin ncxu'l wok. ³ Nin tampaj yi qui nin ncxu'l wok tan kuch'eye'n, ja tzun wak' wibtz tk'ab quimichil, na nin imben tan oyintzi' scyuch' yi e' amonita, nin ja tak' Kataj Ryos ama'l sketz tan katx'acone'n scye'j. ¿Ma jalu', mbi tzuntz ja cxu'l wok jalu' tan oyintzi' swuch'?

⁴ Cwe'n tzun molol Jefté tircu'n yi e' yaj yi e' aj Galaad, nin tzun e' octz tan oyintzi' scyuch' yi e' xonl k'ajtzun Efraín, nin xcy'e' i' scye'j. (Ilenin at oyintzi' ǎchixo'l, na ja cyal yi e' xonl Efraína'tz yi najlche' jalaj icy' tzaj, yi qui'c chixak yi e' xonl Galaad na e' tu' awernak tane'n, na le wutz cyetz cyajtza'kl yi ja chicyajcyen coli'n cya'n.) ⁵ Ej nin ncha'tz cyetzaj yi e'chk ama'l kale juye't xe' yi a' Jordán nin yi nxcon cyak'un yi e' xonl Efraína'tz tan quicy'e'n tzaj. Ej nin yi cwe'n pone'n jun scyeri e' xonl Efraín tan jakle'n permis tan quicy'e'n tzaj, ja chijak yi e' aj Galaad yi e' q'uicy'lom be' tzi a' a'tz tetz: “¿Aǎ pe' xonl Efraín?” Ej nin yi ko ja tal qui', ja tzun chijak tetz tan talche'n tzaj yi yol “ǎxibolet”. Ej nin yi ko qui nin xcy'e' tan talche'n yi yola'tz skil

cunin nin ko ja tal tetz “sibolet”, ⁶ ta'ste'nin tzun na cwe't tz'amijtz, nin ta'ste'n nin cwe't biyijtz, stzi' yi a' Jordána'tz. Te jun tira'tz e' quim ca'wunak cob mil yaj yi e' len cun xonl Efraín. ⁷ Kak tzun yob ban Jefté-tz tetz cyajcawil yi e' aj Israel. Nin yi quime'n i', cho'n tzun mukxe'ntz Galaad, yi tetz tanum.

Oxt wi'tz ajcaw tetz Israel

⁸ I tzun bantz yi nsken wi't quim Jefté, nin tzun oc cyen Ibzán tetz cyajcawil yi e' xonl Israel. I' jun aj Belén. ⁹ Nin e' jal junaklaj cy'ajl i', nin junaklaj me'l, nin cyakil cunin tzun yi e' nitxajila'tz e' ume'tz ta'n scyuch' awer nak. Juk yob mban i' tan chicawe'n yi e' xonl Israel. ¹⁰ Ej nin yi quime'n, cho'n tzun mukxe'ntz Belén. ¹¹ Itzun yi quime'n Ibzán, nin tzun oct cyen Elón. I' jun xonl k'ajtzun Zabulón, nin tzun octz tetz cyajcawil yi e' aj Israel, tetz lajaj yob. ¹² Nin yi quime'n i' cho'n tzun mukxe'ntz Ajalón, le chitanum yi e' xonl. ¹³ Itzun yi quime'n Elón, nin tzun oct cyen Abdón, cy'ajl Hilel yi aj Piratón tetz cyajcawil yi e' aj Israel. ¹⁴ Cawun i' tetz wajxak yob. E' jal ca'wunak cy'ajl, nin junaklaj mam i'. Ej nin xchijunal len ja xcon buru' cya'n. ¹⁵ Nin yi quime'n Abdón, cho'n tzun mukxe'ntz le tnum Piratón, yi cho'n at tul yi ama'l cwent Efraín, yi cho'n at wi'wtz yi na bi'aj wi Amalec.

13

Yi Sansón

¹ Ej itzun bantz nin tzun e' ajt junt tir yi e' xonl Israel tan pajle'n ca'wl Kataj Ryos. Tk'ol tzun

Kataj ama'l scyetz yi e' filistey tan chibuchle'n tetz ca'wunak yob.

² At tzun jun tnum yi na bi'aj Zora, yi cho'n at le chi'ama'l yi e' xonl Dan. Ej nin cho'n najlij jun yaj yi na bi'aj Manoa. Qui'c nitxajil i' na qui'c talbil yi txkel. ³ At tzun jun tir yi je' joptuj yi ángel yi k'ajbil Kataj Ryos swutz yi txkel Manoa, itzun taltz tetz: “Yi aǎatz qui'c awalbil, poro tzaweke' pwokil jun ni', nin i'tz jun tal xicy sbne'.” ⁴ Poro qui'c kuj tan baje'n win awa'n, nka jun jilwutz xc'ala', nin qui'c kuj tan baje'n jun takle'n awa'n yi xan. ⁵ Nin yi awala'tz yil sjalok qui'c kuj tan tele'n c'aplu'n yi xi'il wi', na yi jun tal ni'a'tz xconk tetz Kataj na i' nazareo* sbne' te yintaxk itz'ij. Ej nin yil ch'uy tz'ocopon i' tan icolpe'n yi axwok xonl Israel jak' chica'wl yi e' filistey,” stzun yi ángel bantz tetz yi xna'na'tz.

⁶ Nin tzun ben yi xna'n tan xtxole'n tircu'n tetz yi chmil yi mbi cu'n a'lchij tetz, itzun taltz: “Ja ǎchaj tib jun ǎchakum Kataj Ryos kale atine't, nin ja ne'l yab te'j, na icu'n na ben jale' jun ángel tetz Kataj Ryos. Nin qui nin minjak tetz, yi na'j scyetz i'. Na ncha'tz i' tetz qui nin ntal swetz. ⁷ Yi xtxolbil yi ntal swetz i'tz, yi sjalok jun wal, nin qui'c kuj tan baje'n win wa'n, nin qui'c kuj tan baje'n junt jilwutz xc'ala' wa'n, nin qui'c kuj tan baje'n jun takle'n wa'n yi xan, na yi ni' xconk tetz Kataj Ryos chi jun nazareo jetz yil tz'itz'ij nin jalen yil quim,” stzun yi xna'n bantz tetz yi chmil.

⁸ Toque'n tzun Manoa tan nachle'n Kataj Ryos, i tzun tal tul oración: “Kataj, yi nink ǎchak tzaju' junt

* **13:5** Yi yol nazareo na elepont “jun yaj yi xansa'nt tan xcone'n tetz Ryos.”

tir yi jun yaja'tz tan tlol sketz yi mbi tajwe'n tan kabnol te yi ni' yil tz'ul itz'ok," stzun Manoa bantz tetz Kataj Ryos.

⁹ Nintzun tbit Kataj Ryos yi yol Manoa, nin je' jobtuj junt tir yi jun ángela'tz swutz yi txkel i', te yi at i' wi cojbil. Ej nin qui'c Manoa at-tz naka'j.

¹⁰ Lajke'l nin tzun bene'n yi txkeltz tan talche'n tetz, itzun taltz:

—¡Bit tzaj, yi jun yaj yi je'nak jobtuj tzinwutz, ja wi't je' jobtuj junt tir!

¹¹ Lajke'l nin tzun bene'n Manoa, nin xomnintz te yi txkel kale atit yi jun yaja'tz. Itzun tal tetz:

—¿I pe' ilu'a'tz yi jilon tetz wuxkel ban?

—Itzun ina'tz.

¹² Bene'n tzun jakol Manoa tetz:

—Yil bajij yi xtxolbila'tz yi ja talu' sketz, ¿xe'n kaban tan xch'uysel'n yi ni'? nin ¿mbi jilwutz munl sbne' i'? stzun Manoa bantz.

¹³—Ntin banwok tane'n tircu'n yi ja wi't wal tetz awuxkel: ¹⁴ Quil baj win ta'n, nka alchok e'chk takle'n yi na bnix te yi ta'al uva. Nin qui'c cuj tan baje'n junt jilwutz xc'ala' ta'n. Nin qui'c cuj tan baje'n jun takle'n ta'n yi xan. Ntina'tz tajwe'n tan ibnol tane'n, stzun yi ángel bantz scyetz.

¹⁵⁻¹⁶ Poro qui nin el xtxum Manoa tetz yi jun yaja'tz, yi i' yi ángel k'ajbil Kataj Ryos, na nin ben tlol i' tetz:

—Bne'u' jun pawor, cyajk cyenu' ske'j tan wa'a'n te jun tal ne'x' chiw yi skanuque' teru', tzun i' bantz.

Poro itzun saj tlol yi ángela'tz:

—Mpe la'k chincyaj cyen tan wa'n, qui'c rmeril tan baje'n iwa' wa'n. Poro ba'n tzapat yi tal

chiwa'tz tetz jun atx'ixwatz, stzun yi ángel bantz tetz Manoa.

¹⁷ Bene'n tzun tlol Manoa tetz yi ángel:

—Ntin tal tzaju' yi bi'u' sketz, bantz quil tz'elu' te kac'u'l, na ilenin skatyoxink teru' yil bnix tane'n yi mbi cu'n ntalu' sketz, stzun Manoa bantz.

¹⁸ —Qui'c rmeril yil walnin tzatz. Mpe'k walnin quil tz'el itxum te yi mbi eka'n ta'n.

¹⁹ Bene'n tzun Manoa tan ticy'le'n tzaj yi tal ne'x chiw, tu ixi'n triw, nintzun je tk'ol tircu'n wi jun c'ub, nin octz tan pate'n tircu'n tetz Kataj Ryos. Nin tzun ban Kataj Ryos jun takle'n yi chumbalaj nin, xchiwutz Manoa tu txkel. ²⁰ Te yi na tzan yi k'ak' wi yi altar, wi'nin tzun je'n sibel te yi oya'tz tcya'j, nin tzun ben quilol Manoa tu txkel yi taje'n yi ángel tcya'j. Cho'n je'n nin tul yi sib. Nin tzun aj cu'n chiwi'-tz, jalen yi cwe'n pone'n chiplaj wuxtx'otx'. ²¹ Kalena's tzun tele'n xtxum Manoa tetz yi jun yaja'tz i'tz yi ángel yi k'ajbil Kataj Ryos. Qui't xchaj tib junt tir xchiwutz. ²² Itzun tal Manoa tetz yi txkel:

—Jun cu'n yol skaquimok, na ja kil wutz Ryos.

²³ Saje'n tzun tlol yi txkel:

—Yi ya'tzk tajbil Kataj Ryos tan kaquime'n, qui klo' ncuji i' yi katx'ixwatz yi nkoy, nin qui klo' nta' ama'l sketz tan kilol yi ángel. Ncha'tz qui klo' ntal i' tircu'n yi xtxolbila'tz sketz, stzun yi txkel Manoa bantz tetz.

²⁴ Ma yi tele'n tiemp, jale'n nin ban jun tal yi xna'n, nin tzun oc tk'ol yi bi'-tz tetz Sansón. Wi'nin tzun xch'uye'n yi tal ni'a'tz, nin wi'nin banl Kataj bantz tibaj. ²⁵ At tzun jun tir bantz, yi cho'n at Sansón le chicampament yi e' xonl Dan, yi cho'n

at txo'l yi tnum yi na bi'aj Zora tu Estoal, nin tzun xe'tij yi espíritu tetz Ryos tan xconse'n i'.

14

Yi toque'n txkel Sansón

¹ Ej i tzun bantz cwe'n pone'n Sansón le tnum yi na bi'aj Timnat, nintzun pek' i'-tz te jun xun filistey. ² Nin yi pakxe'n i' xe tetz ca'l nin xtxoltz scyetz yi e' taj xtxu'. I tzun tal scyetz:

—Chibne'u' jun pawor, na klo' waj yil cho'cu' tan banle'n yi tajwe'n, na swu'mek tu jun xun filistey yi ja wil le tnum Timnat.

³ —¿Mbi xac tzatz yil cäben tan joyle'n awuxkel ðchixo'l yi e' filisteya'tz yi apart chiryosil skawutz ketz? ¿Ko qui'ct nin tzun jun xun at ðchixo'l yi e' ketz kawunakil, nka ðchixo'l yi e' mas xonl Israel?

—Yi jun xuna'tz ya'stzun yi na pe'k walma' te'j. Chijoye'u' puntil tan kumewe'n tuch' i', stzun i' bantz scyetz yi e' taj ðtxu'.

⁴ Poro yi e' taj Sansón qui nin na el chitxum tetz yi ya'tz tzun tajbil Kataj Ryos yi jun umle'na'tz. Na nternin na tzan Kataj tan joyle'n puntil tan chixite'n yi e' filistey, na te yi tiempa'tz na chicawun squibaj yi e' xonl Israel. ⁵ Chibene'n tzun Sansón tu yi taj xtxu' tan joyle'n puntil tan nuc'le'n yi jun umle'na'tz jalen yi tnum Timnat. Te yi nsken wi't opon Sansón naka'jil yi tnum, kale atit jun ama'l yi at wi'nin wi' uva swutz, nin tzun el tzaj jun león yi ac'aje't tan bajse'n klo'. ⁶ Cwe'n mule'n tzun yi porer Kataj te'j Sansón. Ej nin ntin tan tu' yi k'ab tu yi walor xcon ta'n tan biyle'n cu'n. Katzij cunin tulej yi jun leóna'tz. Chi ik jun tal ne'ð chiw tu', yi

qui'c walor. Poro qui nin tal i' yi xtxolbila'tz scyetz yi e' taj xtxu'. ⁷ Yi wi't baje'n yi xtxolbila'tz, nin tzun ben i'-tz tan yol tetz yi jun xuna'tz yi na pek' i' te'j.

⁸ Yi tele'n coboxt k'ej nintzun pakxe'nt junt tir te yi xun tan cyumewe'n tuch', nin tzun icy'ak i' tan tilwe'n yi wankil yi león yi nsken cyen quim ta'n. Nin tzun til yi at jun soc wunak txuc yi cho'n ate' le c'u'l yi jun leóna'tz, nin at wi'nin cabil wunak txuc tul. ⁹ Nin tzun ben i'-tz tan telsene'l tzaj yi cab, nin octz tan bajse'n. Ma yi chitx'amxe'n yi e' taj xtxu', nin tzun ben tk'ol mu'x scyetz, poro qui ntal na' nsaje't tcy'al.

¹⁰ Ma te yi mben yi taj Sansón tan yol tu yi taj xtxu' xun, nintzun oc Sansón tan nuc'le'n jun chin tzatzi'n scyuch' yi e' xicy, quib chicxtumbr te yi tiempa'tz. ¹¹ Poro tampaj yi wi'nin na chixob yi e' filistey tetz Sansón, nin tzun ben chimolol quib junaklaj xicy yi cyamiw len cu'n quib te yi tzatzi'na'tz. ¹² Ej itzun tal Sansón scyetz yi e' xicya'tz:

—Swale' jun xtxolbil tzitetz yi tajwe'n tzital yi mbi na elepont yintaxk tzaj wi' yi juk k'ej tzatzi'ne'j. Kol chopon wok te'j yi mbi na elpont, swak'e' tzun jujun cmi'x tzitetz yi lino cu'n. Ncha'tz swak'e' len tzitetz cobox be'chok yi chin yube'n nin. ¹³ Ma na ko quil cxopon wok tan talche'n yi mbi na elepont, tajwe'n tzun yi tzijunalen cu'n tzitak' jun cmi'x yi lino cu'n, swetz. Ncha'tz tajwe'n tan itk'ol len swetz jun be'chok yi chin yube'n nin, stzun Sansón bantz scyetz.

—Al tzaj bin yi xtxolbila'tz sketz. List ato't tan tbite'n, che'ch tzun banintz tetz Sansón.

¹⁴ Xe'te'n tzun Sansóntz tan xtxole'n. Je tzun taltze'j:

“Te jun yi na wan, ja eltzaj cab.

Te yi jun yi cham ja jal x̄chi'al.”

Ma yi tele'n ox k'ej qui nin na el chitxum tetz yi mbi na elpont yi xtxolbila'tz. ¹⁵ Itzun le junt k'ej, nin tzun cyaltz tetz yi txkel Sansón:

—Joyaj puntil tan telsene'l tzaj tetz awuchmil yi mbi na elpont yi xtxolbil yi ntal i' sketz. Yi ko quil tzaban, tz'ocopon tzun ak'a'kltz ka'n tuml yi ataj scyuch' cyakil axonl. ¡Na i cu'n ntin tan majle'n len tu' yi be'ch ketz, mmitxoc wok o' te'j! che'ch tzun bantz.

¹⁶ Ej, lajke'l nin tzun bene'n i' te Sansón. Wi'nin tzun tok'e'ntz yi topone'n te'j, itzun taltz tetz Sansón:

—¡Yi āxatz qui na c̄xpek' swe'j! ¡Na chi'ch ac'u'l swe'j! Na ja awal jun xtxolbil scyetz yi e' intanum, nin qui nin mawal swetz yi mbi cu'n na elpont, stzun i' bantz.

I tzun tal Sansóntz tetz:

—Qui nin nwal scyetz intaj mbi na elepont yi xtxolbil, i ptzun tztatz wal nint, stzun Sansón bantz.

¹⁷ Poro qui nin tane' yi txkel Sansón tan o'kl, ma na jepon cunin yi juk k'ej'a'tz ta'n tan o'kl, nin chin ch'inch'uj nin ban yi txkel tan jakle'n ite'n nin xtxolbila'tz tetz. Cha'stzun te le juki'n k'ej te yi tzatzi'n, tlol Sansón tetz yi txkel yi mbi na elepont yi xtxolbil yi ntal i'. Lajke'l nin tzun bene'n yi txkel Sansón tan talche'n scyetz yi e' tanum. ¹⁸ Itzun le juki'n k'ej a'tz, tal muyunt cuntu', cyopone'n yi e' filistey tan talche'n yi xtxolbile'j tetz Sansón:

“Qui'c nin jun takle'n yi chin chi' nin chi cabil wunak txuc.

Nin cyal jun nimte'n cu'n xchamil swutz jun león,” che'ch.

“Qui klo' mme'l itxum tetz yi qui'k ntal wuxkel tzitetz,” stzun Sansón bantz scyetz.

¹⁹ Cwe'n mule'n tzun yi porer Kataj te'j Sansón. Cho'n tzun bene'ntz le jun tnum yi na bi'aj Ascalón. Ej nin cu' biyol junaklaj yaj le jun tnuma'tz. Ej nin yi be'chok yi cambaj i' scye'j, ya'stzun tak' i' scyetz yi e' yi cyal yi mbi na elepont yi xtxolbil yi tal i' scyetz. Wi'nin tzun xchi'che'n c'u'l Sansón yi pakxe'n xe ca'l taj xtxu'. ²⁰ Ma tetz txkel, nin ben ak'ij tetz jun scyeri e' tamiw Sansón.

15

¹ Ej itzun yi tele'n cobox ke'j, yi je'n yi cosech tetz yi triw, nin tzun ben Sansón tan xajse'n yi txkel, nin ben tcy'al i' jun tal ne'x chiw. I tzun yi topone'n, nin tzun taltz:

—Nocopon tan tilwe'n yi wuxkel, jalen xe tetz ca'l, stzun i' bantz.

Poroyi'ji' qui'nin tak' ama'l tetz. ² Saje'n tzun tlol tetz:

—Chinch wetz, yi qui't na cäpek' te'j. Cha'stzun te ja ben wuk'ol tetz jun awamiw. Poro at jun titz'un, nin chumbalajt cunin yubil. Ba'n tzun tz'oc tetz awuxkel.

³ —iKo ya'tz mban xtxumu'nu' qui'c wetz tuch' yi mbil bajij scye'j yi e' tanumu'! stzun Sansón bantz.

⁴ Bene'n tzun i'-tz tan chitz'amle'n cobox yac. Ox tzun cient e' tx'amxijtz ta'n, nin tzun baj cu' c'alol chije'-tz. Quicobenle'n cu'n tzun e' baj tuleltz, nin

oc nin c'alol jun cul tzaj te'jak chije' yi e' lmuj yaca'tz. ⁵ Kalena's tzun tele'n stzakupul yi e' yaca'tz, yi c'alij tzaj yi na k'ak'an sju'ak chije', txo'lak e'chk ujul yi awij cya'n yi e' filistey. Tzaj cunin tzun tircu'n yi triw yi nskén wi't molxij, tu yi triw yi ntaxk je' yi txa'xe't mu'xt. Tzaj cunin tircu'n, tu e'chk wi' uva, tu e'chk wi' oliw, tircu'n stz'e'e'n. ⁶ Cyoque'n tzun e' filistey tan jakle'n tkanil yi na' taw yi ajtza'kla'tz. Ma yi quibital yi ya's tzun ban Sansón, tan ticy'se'n c'u'l te ji', yi cho'n najlij Timnat, tampaj yi ticy'e'n tk'ol yi txkel tetz jun tamiw, nin tzun e' ben e' filisteya'tz tan stz'e'se'n yi xna'na'tz tuml yi taj.

⁷ Ej itzun yi t'ital Sansón yi mbi cu'n mbajij te txkel, itzun taltz:

—Ma jalu', tampaj yi ya'stzun mban itxumu'n, ijun cu'n yol swale' nin tzitetz yi quil nuje', jalen cu'n yil wicy'saj inc'u'l tzite'j! stzun i' bantz.

⁸ Ya'tz nin tzun tulejtz. Tircunin yi e' filisteya'tz e' baj lo'on ta'n, nin qui'c jun nink clax cyen. Ma yi ticy'sal c'u'l scye'j, nintzun ajtz tan najewe'n le jun picy yi at wutz c'ub yi na bi'aj Etam.

Yi xcone'n yi bakil wi' jun buru' tan Sansón tan chibiyle'n yi e' filistey

⁹ Ej itzun bantz nin tzun e' opon yi e' filistey tetz cobox k'ej le jun ama'l cwent Judá. Noj cunin tzun yi ama'la'tz cya'n jalen yi cyopone'n nakajil yi tnum yi na bi'aj Lehi. ¹⁰ I tzun yi e' aj Judá nin tzun chijaktz scyetz:

—¿Mbi tzuntz nchu'lu' tan oyintzi' skuch'? che'ch tzun yi e' aj Judá bantz scyetz yi e' filistey.

—Ntin nku'l tan stz'amle'n Sansón, tan xchojol i' yi mbi cu'n banak ske'j.

¹¹ Yi quibital yi e' aj Judá yi ya'stzun chitxumu'n yi e' filistey, nin tzun e' ben ox mil aj Judá tan joyle'n Sansón le yi picy yi at wutz c'ub yi na bi'aj Etam. Itzun cyaltz tetz Sansón:

—¿Qui pe' na el atxum tetz, wi'nin chiwalor yi e' filistey skawutz ketz? Na tan yi awajtza'kla'tz skatz'aben nink tzawe'j.

—Yi mero xtxolbil i'tz, yi ntin ja inxelsaj yi xtxolbil yi nchiban e' swe'j.

¹² —Ma jalu', yi o' ketz, ntin nku'l tan atz'amle'n, nin tan ajatxle'n xchik'ab yi e' filistey, che'ch tzun yi e' aj Judá bantz tetz Sansón:

—Ko ya'tz bintzij na ital qui' bin chinquima'tz ita'n.

¹³ —Jun cu'n yol sak swutz Ryos yi quil ko'c ketz tan abiyle'n cu'n, ma na ntin na kaj ketz yil xkak'nin scyetz yi e' filistey, che'ch tzun bantz tetz Sansón.

Ej nin tzun e' octz tan c'alche'n cu'n Sansón tan cob akwil yi nim c'atzaj, yi mero ac'aj, yi qui'c cunin jun tir jajk xcon. Nintzun el tzaj quicy'altz kale tewane't tib.

¹⁴ Ej itzun cyopone'ntz le ama'l yi na bi'aj Lehi, nin tzun e' saj yi e' filisteitz tan chic'ulche'n. Wi'nin tzun chixch'ine'ntz, na le wutz cyetz cya-jtza'kl yi nsken tx'amxij Sansón cya'n. Cwe'n mule'n tzun yi porer Kataj te Sansón tan tk'ol xtx'amil tan pak'leje'n yi e'chk akwil yi c'alol tetz yi k'ab. Qui'c nin tzun tilil yi akwila'tz bantz swutz Sansón, na icunin tal nok' yi tz'e'nakt ban. ¹⁵ Nin tzun ben i'-tz tan ticy'le'n tzaj jun bakil stzi' buru' yi at wuxtx'otx' naka'j nintz, yi ntaxk skej, nin tan

yi baka'tz xcy'e' i' tan chibiyle'n jun mil filistey.

¹⁶ Ej itzun tal Sansóntz:

“Tan bakil wi' jun buru', ja chinxcye' scye'j jun c'olój wunak,

tan bakil wi' jun buru', ja chiquim jun mil yaj wa'n,” stzun Sansón bantz.

¹⁷ Ej nin tzun el c'oxol yi jun baka'tz, nin tan yi xtxolbila'tz nin oc cyen bi' yi jun ama'la'tz tetz Ramat-lehi. ¹⁸ Wi'nin tzun sak tzi' at-tz te Sansón, nin tzun jilonintz tetz Kataj Ryos, i tzun ben tloltz: “¿Mbi tzuntz ja tak'u' ama'l swetz tan inxcyewe'n scye'j yi e' incontr? Ej ma jalu' ¿stk'e' pe'u' ama'l tan inquime'n tan saktzi' x'chiwutz yi e' wunake'j yi qui'c na cyocsaj?” stzun Sansón bantz.

¹⁹ Nin tan porer Kataj Ryos nin tzun jakxij jun jul kale je ule't mulk' a', yi at nintz le ama'la'tz yi na bi'aj Lehi. Nin tzun uc'a' Sansóntz te yi a' yi mmulk'ij, nin tzun ult yos tuch'. Nin tan yi xtxolbila'se'j nin tzun oc cyen bi' yi jun tal a'a'tz tetz En-hacore, nin ya'tz nin bi'-tz jalu'.

²⁰ Junak tzun yob ban Sansóntz tetz wi'tz ajcaw Israel, te yi tiemp yi at tzaj cunin chichamil yi e' filisteya'tz tan cawu'n le ama'la'tz.

16

Yi mbi mban Sansón le tnum Gaza

¹ I tzun bantz, nin tzun opon jun tir Sansón le tnum Gaza. Nin tzun til i' jun xna'n yi wi'tz bnol tetz. Cho'n tzun cyaje'n cyen xe ca'l jun xna'na'tz tan watl te jun ak'bala'tz. ² I tzun quibital yi e' aj Gaza yi cho'n at Sansón le chitnumil, nin tzun e' octz tan q'uicy'le'n solte'j yi tnum tan qui tele'n. Ncha'tz te jun k'eja'tz nin e' octz tan q'uicy'len i'

stzi' yi sawanil yi tnum. Ma yi toque'n akale'n nin tzun e' ajtz tan ujle'n, na le wutz cyetz cyajtza'kl yi jun cu'n cupon chibiyol jalchan le junt eklok. ³ Poro yi Sansón jalaj ntzi' ak'bal wit, nintzun el tzajtz xe ca'l. Ma yi topone'n swutz yi sawanil yi tnum, nintzun el tzaj buk'ul i' yi jun chin sawana'tz tuml yi marquíl yi benak ttx'otx', tuml yi tze' yi at tan pach'e'n len, nin tzun je' nin tekaltz. Ej nin cho'n topone'ntz ta'n jalen wi ju'wutz yi at nakajil yi tnum Hebrón.*

Yi tajskele Sansón wutz Dalila

⁴ Ej itzun yi tele'n tiemp, nin tzun pek' Sansón te jun xun yi na bi'aj Dalila. Yi jun xuna'tz cho'n tzun najlijtz le jun joco'j yi na bi'aj Sorec. ⁵ Ej nin tzun e' ben yi e' wi'tz cyajcawil yi e' filistey tan yol tetz Dalila, i tzun cyaltz tetz:

—Joyaj puntíl tan suble'n cu'n Sansón, tan tele'n katxum tetz yi na' na saje't yi xchamil, nin mbi puntílil kulej tan c'alche'n cu'n i'. Nin tan yi pawor yi tzabne' sketz, skajunal len cu'n skak'e' jun mil tu jun cient pwok tzatz yi sakal cu'n, che'ch tzun yi e' wi'tz ajcawa'tz bantz tetz Dalila.

⁶ Ej ya'tz nin tzun bantz, nin tzun tal Dalila tetz Sansón:

—Sansón, al tzaj nin swetz yi xe'n na jal yi awalor yi cya'l cunin na kilwit. ¿At pelo' jun puntíl tan ac'alche'n cu'n junawez? stzun Dalila bantz tetz Sansón.

⁷ Saje'n tzun tlol Sansón:

—Yi kol chin cu' c'alij tan juk akwil yi na xcon tan pakle'n tzaj jun c'oxbil flech, yi txa'xe't mu'x,

* **16:3** Yi tkanil yi xo'l yi cob tnuma'tz i'tz mas nicy' cient kilómetro.

tz'elpon tzun inwalortz, nin tz'ocopon tzun inwalor chi alchok yaj, stzun Sansón bantz tetz Dalila.

⁸ Yi quibital yi e' wi'tz ajcaw yi xtxolbila'tz, nin tzun cyak' juk akwil ac'aj tetz Dalila, nin tzun cu' c'alol i' Sansón tan yi e'chk akwila'tz. ⁹ Ej nin nsken cyen oc tewal Dalila cobox yaj xe tetz witbil, nin tzun ðch'intz:

—¡Sansón, chu'l yi e' filistey tan abiyle'n cu'n! stzun Dalila bantz.

Lajke'l nin tzun je'n pak'lul Sansón yi e'chk akwila'tz yi c'alol tetz, chi ik pita' yi ja cu num tan k'ak'. Nin qui nin tzun el chitxum yi e' filistey tetz yi ðe'n na jal walor Sansón.

¹⁰ Talol tzun Dalila junt tir tetz Sansón:

—¡Nxac qui mawal yi mero bintzij swetz! ¡Cyakil tir na ajal cu'n wi awak' swetz! Ma jalu', alaj bin swetz yi mbinin puntil tzimban tan ac'alche'n cu'n.

¹¹ Talol tzun Sansón jun tir tetz:

—Yi kol chincu' c'alij tan e'chk akwil yi ac'aj, yi txe'n cunin xcon, tz'elpon tzun inwalor, nin nocopon chi tane'n alchok yaj, stzun Sansón bantz.

¹² Ej yi tbital Dalila yi xtxolbila'tz, nin tzun xcon cobox akwil ta'n yi mero ac'aj, nin tzun cu' c'alol i' Sansón, nin tzun ðch'intz:

—¡Sansón chu'l yi e' filistey tan abiyle'n!

Ncha'tz te jun tire'j, nin e' oc tewal Dalila cobox filistey le witbil, poro nin xcye' Sansón tan pak'le'n yi e'chk akwila'tz chi ik tal nok' tu'.

¹³ Talol tzun Dalila junt tir tetz Sansón:

—¡Iðnin na cðtzane't tan lamche'n inwutz! ¡Iðnin na cðtzane't tan talche'n la'jil swetz! ¡Al tzaj nin

swetz yi mbi'tz tajwe'n tzimban tan ac'alche'n cu'n! stzun Dalila tetz Sansón.

—Tajwe'n yil c̄xo'c tan lase'n xi'il inwi', nin yil xcon tetz wa' jun xbu'k yi na tzan x̄chemle'n tul jun chin ma'cl yi na xcon tan telse'n chem. Ej nin tajwe'n tan toque'n ac'alol te jun tze' yi benak pajij ttx'otx'. Tan yi xtxolbila'tz tz'elpon tzun cyakil inchamil, nin nocopon chi tane'n alchok yaj tu x̄chamil.

Toque'n tzun Dalila tan watze'n cu'n Sansón, nin oc i' tan wa'tze'n quen yi juk boc'oj xi'il wi' Sansón yi lasu'nt txo'l yi k'inl yi xbu'kl yi na tzan x̄chemle'n te ma'cla'tz. ¹⁴ Ncha'tz oc c'alol yi ma'cl te jun tze' yi cho'n benak pajij ttxotx', nin tzun x̄ch'intz:

—¡Sansón! Chu'l yi e' filistey tan abiyle'n cu'n, stzun Dalila bantz.

Poró yi Sansón lajke'l nin tele'n watl nin xcyé' i' tan buk'leje'n tzaj yi tze' yi benak pajij ttx'otx', tuml yi ma'cl tetz chemo'n.

¹⁵ Talol tzun junt tir Dalila tetz Sansón:

—¡Chin laj nin ax̄! ¿Mbi xac tzatz yi na awal yi wi'nin na c̄xpek' swe'j? Oxix tir c̄xtze'en swe'j, nin qui nin na awal yi na' na saje't atxamil, stzun Dalila bantz tetz Sansón.

¹⁶ Ma na tampaj yi cu'nak nin wutz Dalila tan jakle'n tetz Sansón yi mero bintzij, nin tampaj yi cyakil nin rat na tzan i' tan jakle'n yi xtxolbila'tz tetz Sansón, nsken tzun wi't icy' paj Sansóntz tan tbite'n. ¹⁷ Cha'stzun te ba'n cunin xtxolil Sansón yi mero xtxolbil tetz Dalila:

—Cya'l jun jajk oc tan telse'n xi'il inwi', na te yi taxk nitz'ij txumijt tan inxcone'n tetz Ryos chi jun nazareo. Nin kol tz'el c'aplu'n xi'il inwi', tz'elpon

tzun inchamil, nin nocopon tzuntz chi alchok yaj, yi qui'c mas xchamil.

¹⁸ Yi tele'n xtxum Dalila tetz, yi ya'stzun yi mero bintzij yi tal Sansón tetz, nin tzun ben mantar i' tan chichakle'n yi e' wi'tz cyajcawil yi e' filistey, i tzun taltz:

—¡Ma jalu', ba'n chu'lu', na ja tal Sansón swetz yi mero xtxolbil yi ewa'n cuntu' ta'n! stzun Dalila bantz.

Nin tzun e' opon yi e' ajcawa'tz te Dalila nin cya'n yi pwok cya'n yi chisuknak tetz. ¹⁹ Nin tzun joy Dalila puntil tan watzaje'n cu'n Sansón wi tkan, nin tzun xchak jun yaj tan tpone'n tan c'aple'n len yi juk boc'oj xi'il wi' Sansón yi lasu'n quitane'n. Ej nin tzun octz tan yajle'n Sansón, i tzun taltz tetz:

²⁰ —¡Sansón chu'l yi e' filistey tan abiyle'n!

Lajke'l nin tzun tele'n watl Sansón, nin tane'n swutz yi xcyek i' scye'j chi na ban nin tunin. Poro quinín pujx ta'n yi nsken cyaj cyen colí'n tan Kataj Jehová. ²¹ Cwe'n tzun chitz'amol, nin tzun el tzaj chic'olpil chicabil wutz. Nin tzun aj quicy'altz jalen le tnum Gaza. Cwe'n tzun chic'aloltz tan caren yi brons cu'n, nin tzun octz cya'n tan tole'n jun ca' yi na xcon tan xche'je'n triw yi cho'n at xetze'. ²² Poro, nin ch'uy junt tir yi xi'il wi' Sansón.

Yi quime'n Sansón

²³ Ej yi wi't baje'n yi xtxolbila'tz nin tzun cu' chimolol quib yi e' wi'tz cyajcawil yi e' filistey tan jun tzatzi'n, na nin e' xcye' te Sansón yi chicontr, nin tzun e' octz tan toye'n chitx'ixwatz tetz chiryosil yi na bi'aj Dagón. Wi'nin tzun chibitzine'ntz, i tzun na cyaltz:

“Yi karyosil ja tak' ama'l sketz, tan kaxcyewe'n te Sansón, yi kacontr,” che'ch tzun na bantz.

²⁴ Nin yi quilol wunak Sansón, ncha'tz e', e' bitzin tan lok'e'n wutz yi chiryosil, i tzun na cyaltz: “Yi karyosil ja tak' ama'l sketz tan kaxcyewe'n te Sansón, yi kacontr, yi ilenin ja oc tan xite'n cu'n e'chk kacosech, nin wi'nin kawunakil ja che' quim ta'n,” che'ch tzun na bantz.

²⁵ Wi'nin tzun chitzatzine'ntz, nin tampaj yi tzatzi'n yi ate' cu'nt, nin tzun chijaktz tan tpone'n Sansón xchiwutz, tan chitze'ene'n te'j. Nin tzun ben q'uil tetz xetze'. Ma yi tpone'n xchiwutz, wi'nin chitze'ene'ntz te'j. Cho'n tzun topone'ntz cya'n txo'l cob chin tkan ca'l. ²⁶ Talol tzun Sansóntz tetz yi xicy yi na tzan tan xch'ine'nin i':

—Cy'ajnin in kale ate't yi cob tkan ca'l yi tijom tetz tircu'n yi tyoö. Na na waj chinkeje' cyen jun rat, stzun Sansón bantz.

²⁷ Tircunin tzun yi e' wi'tz cyajcawil yi e' filistey ate' cu'ntz le jun chin tyoöa'tz. Nin nojnak cunin cya'n wunak. At xna'n ate'-tz, nin at yaj, tech nin wunak ate'-tz. Ncha'tz at lo' ox mil wunak le ca'p chup te yi tyoöa'tz. Tircunin tzun na chitzantz tan xmaye'n yi mbi cu'n na u'lij Sansón. ²⁸ Nin tzun el stzi' Sansóntz tetz Kataj Ryos, i tzun taltz: “Ta' bne'u' pawor quil ne'l te c'u'lu', nink nu'l tx'akx tc'u'lu'. Ntin te junt tire'j, nink tak'u' inwalor tan telse'n xel scye'j yi e' wunake'j, na ja eltzaj chicy'al cabil inwutz,” stzun Sansón banintz tetz Kataj Ryos.

²⁹ Ej nin tzun joy i' tan k'ab yi cob tkan tyoöa'tz, nintzun cu' nuc'ul tibtz txol, na ya'stzun yi cob tkan yi tyoö yi tijom tetz tircu'n. Jujun tzun k'ab

bantz tejak e'chk tijoma'tz tetz yi tyoḁ. ³⁰ Ḃch'ine'n tzuntz, i tzun taltz: “Ḃchiquimoken tircu'n yi e' filistey swuch'!” stzun i' bantz.

Nin tzun xcon tircu'n yi ḁchamil ta'n tan chipitle'n len yi cob tkan tyoḁa'tz, nin tzun saj nil tircu'n squibaj yi e' wi'tz cyajcawil yi e' filistey, yi ate'-tz. Nimte'n cunin wunak e' quim tan Sansón te yi jun tira'tz, swutz yi e' quim ta'n yi ba'n tzaj i'. ³¹ Yi wi't quime'n Sansón, nin tzun e' opon cyen yi e' titz'un, tuml yi e' xonl, tan telse'n tzaj wankil. Cho'n tzun mukxe'ntz cya'n txo'l yi e'chk ama'l yi na bi'aj Zora tu Estoal, kale mukxnakit Manoa, yi taj i'. Junak tzun yob ban Sansóntz tetz cyajcawil yi e' aj Israel.

17

Yi tyoḁ yi tetz cuntu' Micaías

¹ I tzun bantz at tzun jun yaj yi na bi'aj Micaías, yi cho'n najlij wutz wutz yi ama'l cwent Efraín. ²⁻³ I tzun xtxoltz tetz yi xtxu':

—Na', na klo' waj wal yi bintzi teru'. ¿Nachij pe' tanu' yi tele'n yi pu'ku' tan alk'om, yi jun mil tu jun cient pwok sakal, yi colij tanu'? ¿Ej nin nachij pe' tanu' yi toque'nu' tan jakle'n caws yi jun alk'oma'tz? In colol tetz yi pwoka'tz, na in mmalk'on len te'ju'. Ma jalu', swak'e' teru', na ja ben wital te'ju' yi ten wi't suku' tetz Kataj Ryos tan banle'n jun ryosilu' yi banij sbne' tan jun se'ol, nin yi sakal cu'n tz'ocopon te'jak.

Nin tzun tak't i' yi sakal tetz yi xtxu'. I tzun tal yi xtxu'-tz:

—ḂTak' tzaj Kataj Ryos banl tzawibaj, aḁ jun c'olój wal!

⁴ Ma yi wi't tk'ol Micaías yi pwoka'tz tetz yi xtxu', nin tzun ben yi xtxu' tan tak'le'n tetz jun yaj yi txak'ol sakal, tan bnixe'n jun ryos yi tze' tu' nin tan tocse'n sakal solte'j. Ma yi bnixe'n cho'n tzun topone'ntz xe ca'l Micaías. ⁵ Yi Micaías'a'tz, at tzun jun tetz ama'l xe tetz ca'l yi ntina'tz xac tetz tan banle'n tane'n tetz munl. Ej nin tzun bnix jun efod ta'n, ncha'tz bnix cobox teblal ryosil i' ta'n. Ncha'tz nin oc cyen jun cy'ajl i' ta'n tetz pale'. ⁶ Ya'stzun e' ban te yi cobox tiempa'tz, na ntaxk jal jun chireyil. Ej nin cyakil wunak ntin ja chixom te cyetz cyajbil.

⁷ Itzun bantz, at tzun jun xicy yi cho'n a'tijtz cobox k'ej le tnum Belén. I' jun xonl Leví. ⁸ Nin tzun el tzaj xicya'tz le tnum Belén, tan joyle'n junt ama'l kalel najewe't. Nin te yi na xon i' tbe' tul yi ama'l cwent yi e' xonl Efraín, nin tzun opon nojtz te yi ca'l Micaías.

⁹ Bene'n tzun jakol Micaías tetz:

—¿Na' ncsite't? stzun i' bantz tetz yi xicya'tz.

—Cho'n nchinsaj jalen Belén. In jun xonl Leví nin na chintzan tan joyle'n jun ama'l kalel chinna-jewe't.

¹⁰ —Ba'n xcyaj swuch', nin ba'n cxo'c tetz impale', nin ba'n cxo'c tetz kajbil intaj. Nin ba'n cxo'c tan banle'n tane'n e'chk kamunl. Nin cxinchoje'. Swak'e' lajuy piḡ sakal tzatz le jun yob. Nin swak'e' be'ch atz, tu awa', stzun Micaías bantz tetz yi jun xicya'tz.

¹¹ Nin tzun cujij yi xicya'tz, tan cyaje'n cyen tan najewe'n tuch' Micaías. Ej nin yi tele'n tiemp nin tzun octz chi jun nitxajil i'. ¹² Nintzun bixe' i' tan

Micaías tetz chipale'il. Cyaje'n nintzun bantz tan najewe'n tu Micaías. ¹³ Le wutz tetz tajtza'kl yi wi'nin banl Kataj sbne' squibaj na yi pale'a'tz i' jun xonl Leví.

18

Yi mbi cu'n bajij xchixo'l Micaías tu yi e' xonl k'ajtzun Dan

¹ Yi xtxolbile'j mbajij te yi tiemp yi ntaxk jal jun chireyil yi e' xonl Israel.

Itzun bantz yi e' xonl k'ajtzun Dan, qui'c jun ama'l kale na cha't cu'nt. Na tzun chitzan tan joyle'n jun ama'l kale chinajewe't. ² Itzun te yi ate'-tz le tnum Zora tu yi tnum Estoal, nin tzun ben chichakol o' xk'ukwil yi chin cham nin e', nin yi qui na chixob tetz jun, tan joyle'n junt ama'l tan chinajewe'n tul. Chibene'n tzun e' xk'ukwila'tz lakak e'chk ama'l cwent yi e' xonl k'ajtzun Efraín. Te yi quicy'e'n lakak ama'la'tz, cho'n tzun cyopone'ntz le ca'l Micaías tan watl. ³ Te yi ntaxk chopon xe ca'l Micaías, nin tzun ben quibital yi apart wekl jilon yi jun xicya'tz, yi xonl Leví, nin tzun e' bentz tan jakle'n tetz:

—¿Mbitzun na ajoy tzone'j? che'ch tzun bantz tetz.

⁴ Toque'n tzun yi jun levitaja'tz tan xtxole'n nin scyetz yi xe'n cu'n ban chitrat, yi cyaje'n cyen i' tetz pale'il Micaías tuml yi tetz najal. ⁵ Yi quibital yi xtxolbila'tz tetz yi levitaja'tz, nintzun cyaltz tetz:

—Jakaj bin kabanl tetz Kataj. ¿Ba'n cuntu'k sbne' kapyaj? che'ch tzun bantz tetz.

6 —Cheb cu'n bin chibenu', na tz'ocopon Kataj Ryos tan chiq'uicy'le'nu'. Qui'c na ban na'l cha'j nintu', stzun yi pale'a'tz bantz scyetz.

7 Quicy'e'n tzuntz yi o' xk'ukwila'tz jalen le tnum yi na bi'aj Lais. Ej nin yi e' wunak yi najlche' le jun tnuma'tz, qui'c jun takle'n na chibislej. Ni'cu'n e' chi quitane'n yi e' aj Sidón, na cya'l jun jak oc tan chixuxe'n nka tan oyintzi' scye'j. Ncha'tz qui'c jun tiemp jak chitij we'j. Nin chin joylaj nin najlche't scye'j yi e' aj Sidón, nin cya'l nin junt tnum at xchinaka'jil. 8 Chipakxe'n tzun yi o' xk'ukwila'tz jalen le cob tnum Zora tu Estoal kale najlche't nin yi e' chixonl. Ma yi cyopone'n nintzun jaklij scyetz:

—¿Ëe'n ban imantar? ¿Ja pe' jal jun ama'l ita'n tan kanajewe'n tul?

9 —Ja, na ja baj kaxo'mbel lakak e'chk ama'l, nin ja jal jun ama'l ka'n kale atit balaj cojbil. ¡Quin bin! ¡Quin tan chisotzaje'n yi e' wunak yi najlche'-tz tul! Or itetz, ¿mbi xac tzitetz yi iñnin c'olch quixe't? Tajwe'n kaben tan kacambal yi ama'la'tz. 10 Na yil kopon chone'j tzitile' yi qui'c nin jun takle'n najk chibislej yi e' taw luwara'tz, na wi'nin balaj tx'otx' at, nin qui'c nin jun takle'n najk sotz chic'u'l te'j. Stk'e' Kataj ama'l sketz tan kacambal yi jun ama'la'tz, che'ch tzun yi e' xk'ukwila'tz bantz.

11 Ej, kak tzun cient yaj cyele'n tzaj Zora tu Estoal. Cho'n tzun e' bene'ntz tan chicambal yi jun ama'la'tz. Tircu'n e' cy'a'n len chima'cl cya'n tetz oyintzi'. 12 Cho'n tzun cyopone'ntz tan ujle'n tetz jun lak'bal nakajil yi tnum Quiriat-jeirim, jun ama'l yi cho'n at cwent yi e' xonl Judá. Jalu' na bi'aj “yi ama'l kale e' ujewe't yi e' xonl Dan”.

¹³ Quicy'e'n tzuntz yi junt eklok nin e' opontz le ama'l cwent yi e' xonl Efraín, kale najle't Micaías.

¹⁴ Itzun yi o' xk'ukwila'tz yi nsken wi't baj quilol yi ama'l cwent yi tnum Lais, nin tzun cyaltz scyetz yi e' cyuch':

—¡Bit wok tzaj! Xe jun ca'le'j at jun efod. Ncha'tz at cobox teblal chiryosil yi e' taw ca'le'j yi se'ij nin yi sakal cu'n cye'jak. ¿Mbi na cyal cyeru', kalk'aj pe'? che'ch tzun yi e' xk'ukwila'tz bantz scyetz yi e' cyuch'.

¹⁵ Tele'n tzun chijatxol quib yi e' xk'ukwila'tz scye'j yi e' cyuch', nin e' octz xe ca'l Micaías kale najle't yi jun xicya'tz yi levita tan talche'n jun yos tetz. ¹⁶ Ma yi kak cient sanlar yi cya'n len chispar cya'n cho'n tzun e' cyaje'n cyentz stzi' puert tan chich'iwe'n. ¹⁷ Inti yi o' xk'ukwila'tz e' oc xe quen yi ca'l tan cyelsene'l tzaj yi ryosil Micaías yi se'ij nin yi at sakal te'j, tuml yi efod, tu e'chk ryosil i'.

¹⁸ Ma yi bene'n tilol yi pale' yi nsken wi't cho'c yi o' xk'ukwila'tz xe quen yi ca'l Micaías, nin yi bene'n tilol yi e' octz tan ticy'le'n tzaj yi ryos yi at sakal te'j, tuml yi efod, tuml yi e'chk chiryosil, nin tzun ben tlo' scyetz:

—¿Nxac na chitzanu' tan telse'n tzaj e'chk karyosil?

¹⁹ —¡Ǻc'abnequen tu'! Ba'n tcu'n quil cǺjilon. Ntin xomen tzaj ske'j. Na yi kajbil i'tz, yil cǺo'c tetz jun wi'tz kapale'il tan banle'n tane'n e'chk kamunl ¿Nk'e'tz pe' bant cu'n yil cǺo'c tetz pale' jun k'u'j xonl Israel, swutz jun ntzi' najal? che'ch tzun bantz.

²⁰ Wi'nin tzun statzine'n yi pale'a'tz te yi xtx-olbil yi ben tbal, nin tzun ben tcy'altz yi teblal

yi ryos yi sakal cu'n te'j, tuml yi efod tu yi e'chk chiryosil, nin xom nintz scye'j yi e' aj Dana'tz.

²¹ E' cwe'n tzuntz tbe' cyakil yi e' xonl Dana'tz tuml chinitxa', tuml cyawun, tu cyakil chime'bi'l.

²² Nsken tzun chupon joylaj, yi cwe'n chimolol quib Micaías tuml yi e' wisin tan chibene'n tan chitz'amle'n. ²³ I tzun yi saje'n quibital yi e' xonl Dan yi wi'nin chi'ch'ine'n yi e' yi xomche't nin tan chitz'amle'n, nin tzun e' taque' cu'ntz tan chich'iwe'n. Nin tzun ben chidakoltz tetz Micaías:

—¿Mbi na aban yaj? ¿Mbi tzuntz yi na c'ch'in tzaj sketz? che'ch tzun bantz tetz Micaías.

²⁴ —Yi axwok itetz ja el tzaj italk'al yi e'chk inryosil, yi in se'ol tetz. Ncha'tz ja el tzaj itcy'al yi impale'. Tircu'n mme'l tzaj itcy'al. ¿Nin na inimsaj ic'u'l tan jakle'n tzaj swetz yi mbi na imban? stzun i' scyetz.

²⁵ —Quil je' mas awi' tan kayajle'n, na qui na kil ko at jun sketz yil je' lajp wi' tzawe'j, nin ltz'oc tan abiyle'n cu'n, nin yil tzajpon wi' qui cunin batz tircu'n yi anajal x'chiquimok.

²⁶ Yi bene'n tilol Micaías yi jun c'olaj cunin chixone'n, ba'nt cun pakxe'n i' xe tetz ca'l. Ma yi e' xonl Dan nin tzun e' cwe'n junt tir tbe', ²⁷ tu yi e'chk takle'n yi el tzaj cya'n xe ca'l Micaías, tu yi pale'. Cho'n tzun cyopone'ntz le tnum Lais.

I tzun yi e' wunaka'tz yi najlche'-tz Lais, qui'c jun il na chibislej. Cha'stzun te cyoque'n po'k yi e' xonl Dana'tz tan chibiyle'n cu'n tircu'n tan spar. Ej nin ncha'tz oc chit'inol k'a'kl yi tnum. ²⁸ Ej nin tampaj yi joylaj x'chixo'l yi tnum Sidón, nin tampaj yi qui'c nin junt tnum yi at-tz naka'j, cya'l tzun jun opon tan chicolche'n x'chik'ab yi e' xonl Dan. Ma

yi chicambal yi e' xonl Dan yi ama'la'tz nin tzun e' oct-tz tan nuc'le'n junt tir yi tnum tan chinajewe'n tul. Cho'n at yi tnuma'tz le jun joco'j cwent yi ama'l Bet-rehob. ²⁹ Lais bi' yi tnum te ntaxk chopon tan cambaje'n, poro yi chicambal nin tzun oc bi'tz cya'n tetz Dan, tan tak'le'n k'ej chimam Dan, jun scyeri cy'ajl Israel. ³⁰ Cho'n tzun toque'n cyen yi ryosila'tz yi se'ij tu' nin ocnak sakal te'j, tul yi tnuma'tz tan lok'e'n wutz. Ej nin yi chipale'il bantz i'tz Jonatán, xonl Gersón jun scyeri cy'ajl Moisés. Yi xone'n tiemp ja chijal cy'ajl Jonatán. Tircunin tzun e' oc lentz tetz chipale'il yi e' xonl Dana'tz, jalen yi chibene'n ticy'le'n pres joylaj. ³¹ Cho'n tzun ta'te'n jun ryosa'tz yi bnix tan Micaías xchixo'l yi e' xonl Dana'tz te yi tiemp yi at tzaj yi mantial Kataj le tnum Siló.

19

Yimbi cu'n bajij te jun xonl k'ajtzun Leví tuyi tetz mos yi ca'b txkel i' tane'n

¹ Itzun bantz, te yi qui'c jun rey at tan cawu'n yi e' aj Israel, at tzun jun xonl k'ajtzun Leví najlijtz joylajlen tul yi ama'l cwent Efraín. Nin tzun cyok'bej quibtz tu yi tetz mos, yi i'tz jun aj Belén, jun tnum cwent Judá. ² Yi xone'n tiemp nin tzun je' lajpuj wi' yi xna'na's te'j, nin tzun aj ojkujtz jalen Belén tan najewe'n te yi taj. Ma yi tele'n cyaj xaw tan yi xna'n te yi taj, ³ nin tzun opon yi jun levitaja'tz tan joyle'n, nin tan cu'swutzil tetz yi xna'n tan pakxe'nt tzaj te'j. Cy'a'n tzun cob buru'ta'n, nin xomij jun yaj te'j yi mos i'. Tk'ol tzun yi xna'n ama'l tetz tan toque'n xe ca'l yi taj. ⁴ Ncha'tz yi taj yi xna'n, wi'nin tzun stzatzine'ntz te yi jun

levitaja'tz yi topone'n scyuch', nin tzun taltz tetz yi ba'n lcyaj scye'j. Nin tzun e' cyaj cyentz tuml yi mos tetz ox k'ej xe najbil taj yi xna'n, nin tzun ak'lij chiwa'-tz, tu quic'a', nin chiwitbiltz. ⁵ Itzun te yi cyaji'n k'ej, chin jalchan cunin tele'n chiwatl tan cyaje'n klo'. Poro te yi aje'n tlen tu' ate't, nin tzun tal yi taj yi xna'n tetz yi ji':

—Wan nin, qui'c na ban ko jun ntzi' piñ tal pam lbajnin ita'n, te ntaxk cxa'j wok, bantz quil tztij we'j, stzun yi taj yi xna'n bantz tetz.

⁶ Chicabil tzun e' c'ole' cu'ntz tan wa'e'n, nin tan uc'a'e'n, nin tzun cu' wutz taj yi xna'n tetz yi ji', tan chicyaje'ntz tetz junt ak'bal, tan qui chitijol watl tbe'. ⁷ Qui nin tzun klo' cujij, poro tampaj yi cu'nak nin wutz yi taj yi xna'n tetz, cha'stzun te e' cyaje'nt cyen tetz junt ak'baltz.

⁸ Itzun yi je'mpone'n yi to'i'n k'ej, chin jalchan cunin tzun tele'n watl yi levitaja'tz, tan cyaje'n klo', poro nin cu' wutz junt tir yi ji' tetz tan wane'n nin te ntaxk cha'j, tan qui chimuc'ul we'j tbe'. Cha'stzun te e' cyaje'nt cyen tan wa'e'n jalen yi toque'n chaj k'ej. ⁹ Ma yi wi't wane'n, cwe'n tzun wekolt tib tan taje'nt tu yi txkel nin tu yi mos. Talol tzun junt tir yi ji' tetz:

—Ja wi't ben k'ej ita'n, nin oque'n tlen tu' atit akale'n. Ba'n tcu'n yi nink xcyajk wok cyen tzone'j, bantz itele'n jalchan cunin.

¹⁰ Poro yi levita qui nin cujij tan chicyaje'n cyen tetz junt ak'bal, ma na aje'n nin e' bantz tu yi txkel, tuml yi cob buru' yi cy'a'n che' cya'n tan cyeke'n. Ma yi opone'n tlen tu' ate't le tnum yi na bi'aj Jebús, yi jalu' na bi'aj Jerusalén, ¹¹ nin tzun tal yi mos yi levita tetz:

—¿Mbi na tal teru' ta'n kol kacyaj cyen tan watl le chitanum yi e' jebuseo? stzun bantz.

¹² —Quil kacyaj le jun tnum yi nk'e'tz scyetz yi e' katanum yi o' xonl Israel. Tajwe'n tan kopone'n jalen Gabaa. ¹³ Tajwe'n kabuch kib tan kopone'n tan watl jalen Gabaa, nka Ramá, stzun yi levita bantz tetz yi mos.

¹⁴ Ej bene'n nin tzun e' bantz, tal muyunt cuntu' cyopone'n le tnum Gabaa, yi chitanum yi e' xonl k'ajtzun Benjamín. ¹⁵ Nin tzun cyaj cyen yi nim be' cya'n, tan cyopone'n le tnum Gabaa. Cho'n tzun cyopone'ntz tan c'olche'n tc'a'ybil na cya'l jun el k'ajab scye'j tan tak'le'n chiposar.

¹⁶ Ej, nskenin oc lak'bal yi ticy'e'n cu'n jun wutzile'n yaj, yi cho'n xa'ke'n tan ak'un wi cojbil. I' jun xonl Efraín, yi cho'n najlijtz Gabaa, chi jun awernak, na yi e' aj Gabaa, e' len cu'n xonl k'ajtzun Benjamín. ¹⁷ Ma yi bene'n tilol yi wutzile'n yi levita tu ca'p txkel yi cho'n jukl che' tc'a'ybil, nin tzun ben jakoltz scyetz:

—¿Na' tzun ncxsaje't, nin na' ncxbene't? stzun i' banintz scyetz.

¹⁸ —Ujle'n tu' nkicy'ak te'j tzone'j. Cho'n nkasaj le ama'l Belén cwent Judá, nin cho'n nkaben joy-lajlen yi ama'l cwent Efraín, kale atit kanajbil. Ja ka'tij cobox k'ej Belén, ma jalu' ja kapakx tzaj tan kopone'n le kanajbil, poro cya'l njal cu'nt kaposar tzone'j. ¹⁹ Yi o' ketz, cy'a'n chiwa' yi e' tal kaburu' ka'n, nin cya'n pam tu a' kak'un bantz quil katij we'j. Qui'c jun tajwe'n sketz, stzun yi levitaja'tz banintz.

²⁰ Bene'n tzun tlol yi wutzile'n scyetz:

—Quil cxbisun wok tan e'chk takle'na'tz. Yi wetz swak'e' yi tajwe'n tzitetz. Nin quil wak' ama'l tan ticy'e'n yi ak'bal ita'n tzone'j tc'a'ybil.

²¹ Nin tzun e' ben tcy'al xe yi tetz ca'l nin oc i' tan chic'a'che'n yi e' buru'. Yi wi't xtx'ajol i' quikan yi e' txocum, kalena's tzun e' octz tan wa'n tu uc'a'e'n.

²² Na chitzatzin cu'n, yi cyopone'n cobox yaj yi chin xa'bil nin cyajtza'kl, nin tzun baj chisutal te yi ca'l, nin oc chic'ojlol yi puert. I tzun cyal quen tetz yi wutzile'n, yi taw ca'l:

—¡Elk tzaj yi jun yaj tanu' yi at tuch'u'! ¡Na kaj kawitbej kib tuch'! che'ch tzun bantz.

²³ Poro nin tzun cu' wutz yi wutzile'n taw yi ca'l scyetz, itzun taltz:

—¡Ax wok jun c'oloy wamiw, quil tziban wok jun ajtza'kla'tz! Quil tziban jun itajtza'kla'tz yi chin xa'bil nin, na yi jun yaja'tz i' jun intxocum. ²⁴ At jun inme'l swuch', yi txe'n cu'n til wutz jun yaj. Ncha'tz at yi ca'b txkel yi intxocum. Chelopon wuk'pl tan tele'n chitx'ix ita'n, nin ba'n tziban itajbil scye'j. Poro quil tziban cyen jun yab ajtza'kl te yi yaje'j, stzun yi wutzile'n bantz scyetz.

²⁵ Poro qui nin ocopon yol wutzile'n te chiwi'. Ej tampaj yi qui nin ocopon yi yol wutzile'na'tz te chiwi', bene'n tzun yi levita tan ticy'le'n tzaj yi ca'b txkel nin el pitoltz xchik'ab yi e' malnaka'tz tbe'. Nin e' oc tan banle'n cyajbil te yi xna'na'tz te cyakil yi jun ak'bala'tz jalen yi tule'n skil. Kalena's tzun cyaje'n cyen quiloltz. ²⁶ Ule'n tlen tu' atit skil yi topone'n yi xna'na'tz xe ca'l yi wutzile'n yaj, kale atit yi chmil. Ej nin tzun cu' trimpujtz wuxtx'otx' nin junawes quime'n swutz cu'n yi puert. ²⁷ Ma yi tele'n watl yi chmil, nin yi je'n jakol yi puert tan

taje'n, nin tzun noj quentz te yi ca'b txkel yi joklij wuxtx'otx' swutz cu'n yi puertil yi ca'l, nin ate'e'n yi k'ab tibaj yi tze' yi tijom tetz yi marquil yi puert. ²⁸ I tzun ben tlol yi chmil tetz:

—Txicleje'n nin quin, stzun banintz tetz yi xna'n.

Poru qui'c jun yol saj stza'wel yi xna'n, na quimnakt. Toque'n tzun yi yaj tan nuc'leje'n yi wankil yi alma'a'tz tibaj jun buru', nin tzun ajtz xe najbil. ²⁹ Ma yi topone'n, nin tzun oc yi yaj tan c'uple'n cu'n wankil yi xna'na'tz. Coblaj tzun piñ tulejtz, nin tzun e' ben xchakum i' ta'n tan xchajle'n scyetz wunak lakak e'chk tnum cwent Israel. ³⁰ Nin tircu'n yi e' wunak yi mi'lon tetz ja cyal:

—Jetz yi kele'n tzaj jak' ca'wl Egipto, qui'c cunin jun tir jajk kil jun txolbil chitane'n june'j. Tajwe'n katxumun te yi mbil skabne' tan banle'n tane'n.

20

Yi mbi cunin e' ban yi e' xonl Israel te yi il yi bajij Gabaa

¹ Ej itzun bantz tircunin tzun yi e' aj Israel, yi najlche' cwent Dan, jalen Beerseba tuml yi ama'l tetz Galaad, baj cu' chimolol quibtz. Ej nin junit ban chitxumu'n le ama'l Mizpa, swutz Kataj Ryos. ² Tircunin tzun yi e' wi'tz cyajcawil yi jujun k'u'j xonl Israel, ate' lentz. Cyaj tzun cient mil sanlar tetz yi tanum Kataj Ryos e' mol quibtz le jun ama'la'tz. ³ Nin tzun quibit yi e' xonl k'ajtzun Benjamín, yi nskan wi't chimol quib tircu'n yi e' aj Israel le tnum Mizpa. Cyoque'n tzun yi e' aj Israela'tz tan jakle'n tkanil tetz yi levita, yi xe'n cu'n mban yi jun chin ila'tz. ⁴ Bene'n tzun tlol yi

chmil yi k'ajtzun alma', yi mbi cunin bajij. Je tzun taltze'j:

—Cho'n kopone'n le tnum Gabaa chitanum yi e' xonl k'ajtzun Benjamín tu yi ca'b wuxkel tane'n, tan watl te jun akale'na's. ⁵ Poro te ite'n nin akale'na's nin e' opon yi e' wunak yi najlche'-tz tan sute'n te'j yi c'al kale o' cyaje't cyen tan posari'n, nin yi cyajbil i'tz tan imbiyle'n klo'. Poro qui', ntin ja cho'c tan banle'n cyajbil te yi ca'b wuxkel. Ej nin ja quim cya'n. ⁶ Nin tzun saj wucy'al yi wankil, nin tzun cu' impiñultz nin tzun ben inmantartz tan xchajle'n tircu'n yi e'chk piña'l lakak ama'l cwent Israel bantz quibital wunak yi jun txxolbile'j yi chin juntlenin yi mbajij. ⁷ Ma jalu', cho'n lcyaj cyen wa'n xchiwutzu', e'u' xonl kamam Israel tan txxumle'n yi mbil cyaj cyent yi jun ila'tz yi chin tx'ixwil nin yi ja bajij Gabaa, stzun yi chmil yi k'ajtzun alma'.

⁸ Tircunin tzun e', e' je' txicloktz nin junit ban cyajtza'kl, itzun cyaltz:

—Je bin skabne'-e'j: Cya'l jun sketz spakxok xe'ak kanajbil. ⁹ Ej nin kocopon tan tx'ilu'n te'j yi na'j scyetz e' skaxo'l yi ba'n kaben tan oyintzi' scye'j yi e' aj Gabaa. ¹⁰ Ej nin ncha'tz ba'n kabixbaj jun te'jak yi lajuj kaxone'n yi ba'n chiben tan ticy'le'n kawa'. Ma yi o' ketz yil kacyaj cyen, ba'n kaben tan oyintzi' scye'j yi e' aj Gabaa tan chicawse'n tan yi il, yi chin tx'ixwil nin yi mbajij skaxo'l yi o' aj Israel, che'ch tzun bantz.

¹¹ Ej, junit tzun ban cyajtza'kl yi e' aj Israela'tz tan chibene'n tan oyintzi' te yi tnuma'tz. ¹² Nin tzun e' ben chakumtz cya'n tulak e'chk ama'l cwent yi e' xonl Benjamín, tan talche'n scyetz:

“Chin xa'bil nin yi il yi ja wi't bnix cyak'un cobox itanum. ¹³ Ba'nt cu'n ak'woke' yi cobox yaja'tz sketz yi cho'n najlche' Gabaa, tan chicwe'n kabiyol, na chin xa'bil nin cyajtza'kl. Na tajwe'n tele'n yi jun yab ajtza'kla'tz skaxo'l bantz koque'n junt tir tetz balaj,” che'ch tzun e' chakuma's bantz bene'n tzi'n yi ama'l cwent Benjamín.

Poro qui nin ocopon chiyol yi e' aj Israel te chiwi' yi e' xonl Benjamín. ¹⁴ Ma na tircunin yi e' xonl k'ajtzun Benjamín ben chimolol quibtz jalen Gabaa tan oyintzi' scye'j. ¹⁵ At junak wukak mil sanlar yi aj Benjamín chimol quibtz. Nin ncha'tz at juk cient sanlar yi aj Gabaa. ¹⁶ Ej nin xchixo'l yi jun c'olox sanlara'tz, at juk cient yi max len cu'n chic'oxon, nin yi chin x'c'atnak nin e' tan xconse'n yi c'oxl na jun cu'n na cyulej te alchok takle'n yi ya'tz cyajbil tan lo'onse'n. ¹⁷ Ej ma tzun yi junt tx'akaj xonl Israel nin tzun e' molxij cyaj cient mil sanlar cya'n, yi na'wnake't tan oyintzi'.

Yi baje'n yi oyintzi' scyuch' yi chixonl k'ajtzun Benjamín

¹⁸ Ej nin tzun e' ben yi e' aj Israeltz jalen Betel. Cho'n tzun chijakoltz tetz Kataj Ryos yi na' scyetz jun k'u'j xonl Israel yi ba'n chiben bajx tan oyintzi' scye'j yi e' xonl Benjamín. Nin tzun tal Kataj Ryostz scyetz yi ba'n chiben yi e' xonl k'ajtzun Judá. ¹⁹ Ej chin jalchan cunin tzun chic'ase'n yi e' xonl Israel tan cyopone'n ju'k naka'jil yi tnum Gabaa. ²⁰ Itzun yi cyopone'n, nin tzun cu' chitxolil quibtz tan oyintzi' naka'jil cunin yi tnum Gabaa. ²¹ Poro yi e' xonl Benjamín qui nin e' xob, na nin e' el tzajtz tan oyintzi', nin te jun tira'tz e' quim junak

cob mil aj Israel cya'n. ²²⁻²⁴ Ej tan yi xtxolbila'tz nin tzun e' ben yi e' aj Israel jalen Betel, tan o'kl swutz Kataj Ryos jalen yi toque'n akale'n. Nin tzun chijaktz tetz Kataj Ryos yi ko ba'n chiben junt tir tan oyintzi' scye'j yi e' xonl k'ajtzun Benjamín. Nin tampaj yi nin tal Kataj scyetz yi ba'n chiben, nin tzun jal junt tir chiwalor. Ej nin tzun e' bentz le junt eklok tan oyintzi' scye'j, le ite'n nin ama'la'tz kale e' xcha'ke't bajx tir. ²⁵ Ej nin tzun e' el tzaj junt tir yi e' xonl Benjamín le tnum Gabaa tan oyintzi' scyuch', nin te junt tira'tz e' quim wajxaklaj mil sanlar yi e' len cu'n aj Israel. ²⁶ Tircunin tzun yi e' sanlar tuml yi e' wunak e' bentz Betel, tan o'kl swutz Kataj Ryos. Nin qui nin e' wan mu'x taltz te jun k'aja'tz, nin tzun chipat e'chk chitx'ixwatz tetz Kataj Ryos, tu e'chk oy tan jale'n cuybil chipaj.

²⁷⁻²⁸ Nin te yi tiempa'tz cho'n tzun at pon yi ca'xa' tetz Kataj Ryos le tnum Betel, nin yi pale' bana's na bi'aj Finees, cy'ajl Eleazar, nin mam k'ajtzun Aarón. Nin yi e' aj Israel nin tzun chijaktz tetz Kataj Ryos, itzun cyaltz: “¿Ba'n pe' kol kaben junt tir tan oyintzi' scyuch' yi e' kaxonl yi xonl k'ajtzun Benjamín, nko ba'n yi tul cyaj tu's ka'n?” che'ch tzun bantz. I tzun saj tlol Kataj scyetz: “Quilo'k wok tan oyintzi', na swak'e' ama'l tzitetz tan ix-cyewe'n eklen,” stzun Kataj Ryos bantz scyetz.

²⁹ Ej nin tzun cyew quib cobox sanlar yi e' aj Israel solte'j len yi tnum Gabaa. ³⁰ Ej itzun le junt eklok e' ben tircu'n yi mas sanlar tan oyintzi' scye'j yi e' xonl Benjamín quib chiban cyen yi cob tira'tz. ³¹ Ej nin tzun e' eltzaj junt tir yi e' xonl Benjamín, tan chitz'amle'n. Nin tzun e' xcy'e'-tz tan chibiyle'n junaklaj lo' sanlar aj Israel tulak e'chk be' tetz

Gabaa tu yi be' yi na ben Betel nin txo'lak ch'im. ³² Le wutz cyetz cyajtza'kl yi e' aj Israel ele'n ojkuj e' ban xchiwutz, tampaj yi qui't na chixcye' cyen scye'j chi ban te cob tir cyen. Poro yi e' aj Israel, nin el chiġkansal quib joylaj len yi tnum tan chixome'n nin chicontr tan chitz'amle'n, jalen lakak e'chk be' joylaj len. ³³ Cwe'n tzun chimolol quib yi e' aj Israel nin tzun e' octz tan oyintzi' naka'jil yi tnum Baal-tamar. Ma yi e' yi cyewa'n quib solte'j yi tnum Gabaa, nin tzun e' eltzajtz kale ate't, ³⁴ nin e' octz tan oyintzi' le tnum. Ej lajuz tzun mil sanlar yi chin cham nin e' tan oyintzi' e' octz le tnum Gabaa. Nin chin xo'wbil nin ban, nin qui nin na el chitxum yi e' xonl k'ajtzun Benjamín ko txant tan cyele'n cu'n swutz. ³⁵ Nin tzun tak' Kataj Ryos ama'l scyetz yi e' aj Israel tan chitx'acone'n scye'j yi e' aj Benjamín, nin te jun k'eja'tz e' quim junak o' mil sanlar cwent Benjamín. ³⁶ Ej nin tzun el chitxum yi e' xonl k'ajtzun Benjamín tetz yi nsken wi't chitz'akon.

Yi e' aj Israel yi wi'nin cyele'n ojkuj tane'n, cho'n k'uklij chic'u'l scye'j yi e' yi e' cyaj cyen cyewal quib tan chicambal yi tnum Gabaa. ³⁷ Na yi e' sanlara'tz yi cyewe'n quib, nin tzun e' octz tan oyintzi' le tnum, nin tircu'n yi e' wunak e' quim cya'n tan spar. ³⁸ Nin tzun oc chit'inol k'a'kl yi tnum. Na nsken cyen oc chiyol te'j yi xconk yi sib tetz jun techl yi ja wi't chicambaj yi tnum, ³⁹ nin yil quiltzaj yi e' aj Israela'tz yil je' yi sib le tnum, bantz chixcyewe'n cu'n tan oyintzi' xchiwutz yi e' xonl Benjamín.

Itzun yi e' xonl Benjamín e' xcy'e' tan chibiyle'n junaklaj aj Israel, nin le wutz cyetz cyajtza'kl yi

nksen wi't chixcye' scye'j, chi ban le bajx tir oyintzi'. ⁴⁰ Poro icunin na chitzan tan oyintzi' yi bene'n quilol yi sken wi't oc k'a'kl yi tnum. ⁴¹ Nin tzun e' xcy'e' cu'n yi e' aj Israeltz xchiwutz tan oyintzi', nin tzun e' xob yi e' aj Benjamíntz, yi tele'n chitxum tetz yi jun chin wutzile'n il yi ule'n tlen tu' atit xchiwutz. ⁴² Nin tzun e' el ojkujtz xchiwutz yi e' aj Israel le be' yi na ben le ama'l tz'inunin tu'. Poro qui'c nin cuj tan chiclaxe'n, na yi e' yi cho'n na che'l tzaj tnum, list tzun quitane'ntz tan makle'n chibe' nin ta'ste'nin na chiquime'tz. ⁴³ Nin tzun e' cyaj cyen cye yi e' xonl Benjamína'tz xchinicy'al yi e' aj Israel, nin qui'c nin jun scyetz itz'ij cyen le ama'l txo'l yi tnum Menúha jalen te yi tnum Gabaa.

⁴⁴ Ya'stzun ban yi txxolbiltz yi chiquime'n wajx-aklaj mil sanlar yi e' cu'n xonl k'ajtzun Benjamín. ⁴⁵ Ma yi e' yi e' clax cyen cho'n tzun chibene'n ojkuj le ama'l tz'inunin tu' tan cyopone'n kale atit yi jun picy yi Rimón bi'. O' mil scye'j yi e'a's e' quim tbe'. Xomche' nin yi e' aj Israel tan chitz'amle'n, nin e' quimt cob mil wunaktz cya'n. ⁴⁶ Te jun k'eja's, e' quim junak o' mil sanlar yi chin cham nin e' yi e' len xonl k'ajtzun Benjamín. ⁴⁷ Ej nin tzun e' el ojkujtz le ama'l tz'inunin tu', nin tzun e' a'tijtz tetz cyaj xaw le picya'tz yi tetz Rimón na a'lchij tetz. ⁴⁸ Nin tzun e' oc yi e' aj Israel tan chibiyle'n cu'n yi e' aj Benjamín yi e' cyaj cyen, tan cchilu'. Tircunin tzun e'chk tnum e' icy'akit yi e' aj Israel tan chibiyle'n e' wunak tuml cyawun, ninin el nak cu'n yi e'chk takle'n cya'n yi na nojqwen xchiwutz, nin na oc cyen k'a'kl e'chk tnuma'tz cya'n.

21

Yi chipuc'une'n junt tir yi e' xonl k'ajtzun Benjamín

¹ Ej itzun bantz, yi e' aj Israel, nin tzun bnix jun chitrat-tz cya'n yi ate' tzaj le tnum Mizpa, te yi ntaxk xe'tij yi oyintzi' scyuch' yi e' xonl Benjamín, yi qui'c cuj tan cyak'ol ama'l tan cyumewe'n jun chime'l scye'j yi e' xonl k'ajtzun Benjamín. ² Yi tzaje'n yi oyintzi', cwe'n tzun chimolol quibtz le tnum Betel, nin tzun e' octz tan banle'n tane'n chimunl swutz Ryos, jalen yi toque'n akale'n, wi'nin tzun cyok'e'ntz, nin wi'nin chibisune'n, i tzun na cyaltz: ³ “Ilu' jun c'olój kaRyosil yi o' aj Israel. ¿Mbi tzuntz yi ja bajij yi jun ila'tz skaxo'l? ¿Mbi tzuntz yi ja tzaj jun k'u'j kaxonl skaxo'l yi o' xonl Israel?” che'ch tzun na bantz.

⁴ Ma le junt eklok, chin jalchan cunin chic'ase'n yi e' aj Israela'tz, nin tzun bnix jun altar cya'n, nin e' octz tan pate'n cu'n chitx'ixwatz tetz Kataj Ryos, tu e'chk oy yi na xchaj yi ja wi't jal tzatzin paz xchixo'l tu Ryos. ⁵ Ej nintzun e' octz tan jakle'n squibil quib, i tzun na cyaltz: “¿Na' scyetz jun skaxo'l yi qui a'tij yi cwe'n kamolol kib le tnum Mizpa te yi ntaxk nkaben tan oyintzi'?” che'ch tzun na bantz.

Na nskén wi't bixe' cya'n yi alchok scyetz yi qui ma'tij te jun molo'n iba'tz, at quimbil.

⁶ Wi'nin tzun chibisune'n yi e' xonl Israel bantz Betel, tan yi xtxolbil yi mbajij scye'j yi e' xonl Benjamín, i tzun cyaltz: “Mu'xt qui nsotz jun k'u'j kaxonl yi o' xonl Israel. ⁷ ¿Mbil kaban tan tak'le'n quixel, yi e' yi ja chiclax cyen? Na yi o' ketz ja bixe' jun katrat ka'n, swutz Kataj Ryos yi qui'c cuj

tan cyumewe'n jun kame'l scye'j. ⁸ ¿At pe' jun k'u'j katanum yi qui e' a'tij te yi molo'n ib yi nkaban le tnum Mizpa?" che'ch tzun bantz.

Ej nin tzun ul tx'akx xchic'u'l, yi cya'l jun scyetz yi e' yi najlche' le tnum Jabes cwent Galaad e' a'tij te jun molo'n iba'tz. ⁹ Na yi cyoque'n tan si'le'n planiy scye'j yi e' yi a'tij, ja lajluchax yi cya'l jun scyeri e' wunaka'tz e' a'tij Mizpa. ¹⁰⁻¹¹ Bixewe'n tzun coblaj mil sanlar xchixo'l yi e' aj Israela'tz, nin tzun ak'lij ort scyetz tan cwe'n chibiyol tircu'n yi e' aj Jabes, tuml chinitxa' nin scyuch' yi e' xna'n yi at len quichmil. ¹² Xchixo'l yi e' wunaka'tz cwent Jabes ja chijal cyaj cient xun yi che'n cunin quil wutz jun yaj, nin tzun e' saj quicy'altz le campament yi e' sanlar yi cho'n at le tnum Siló, cwent Canaán. ¹³ Bene'n tzun chimantar yi e' aj Israeltz tan chichakle'n tzaj yi e' xonl k'ajtzun Benjamín, yi cho'n najlche' le jun picy yi na bi'aj Rimón, nin tzun bnix jun trat cya'n tan qui't jale'n oyintzi' xchixo'l. ¹⁴ Kalena's tzun e' pakxijtz yi e' xonl Benjamín tan najewe'n tul chi'ama'l. Nin ak'lij yi cobox xuna'tz scyetz tetz quixkel. Poro qui nin e' xcye' yi cyaj cient xuna'tz tetz chicyakil cu'n.

¹⁵ Wi'nin tzun tele'n chik'ajab yi e' aj Israeltz scye'j yi e' xonl Benjamín tan paj yi nin tak' Kataj Ryos ama'l tan chisotzaje'n klo' yi e' xonl k'ajtzun Benjamín. ¹⁶ Cyoque'n tzun yi e' ajcaw cwent Israel tan txxumle'n: “¿Xe'n lchijal quixkel yi e' mas xonl Benjamín ka'n, na tircunin chixna'nil ja chisotz ka'n? ¹⁷ Na yi e' xonl k'ajtzun Benjamín tajwe'n yi quil chisotz junawes skaxo'l. Ma na tajwe'n tan chipuc'une'n junt tir yi cobox yi ja

chiclax cyen. ¹⁸ Poro ja ko'c wutz pe'm, na qui'c cuy tan kak'ol kame'l scyetz, na ja kasuk jun kayol swutz Kataj yi ya'tz sbne'. Nin ko qui ke'l cu'n te'j kayol tz'ul kacaws.” ¹⁹ Nintzun ul tx'akx chic'ul yi txant tan tucumule'n yi tzatzi'n yi na el cyakil yob tan tak'le'n k'e'j Kataj Ryos le tnum Siló. Cho'n at Siló lije'n yi tnum Betel, nin licu'n tzaj yi tnum Lebona nin xljaj len yi be' yi na opon Siquem.

²⁰ Ej nin tzun ben aj mantarinl cya'n tan talche'n yi jun txxolbible'j scyetz yi e' xonl Benjamín. I tzun ben cyaloltz: “Ba'n cxben wok le tnum Siló, nin ba'n tzitew cu'n itib xo'lak e'chk wi' uva yi at naka'jil yi tnuma'tz. ²¹ Or iwutz te yil che'l tzaj yi e' xun tan bixi'n. Ba'n tzun tzitalk'aj jun xun te jujun, nin ba'n tzun cxpakxij woktz le itanum. ²² Ej nin yi kol chu'l chitaj nka chixibin yi e' xuna'tz tan xocho'n sketz, skale' scyetz: ‘Kac'uche' jun pawor scyeru', yi nink chicuyu' chipaj, na yi o' ketz qui nin nkaxcy'e' tan tak'le'n len quixkel, te yi cyaj cient xun yi njal tzaj ka'n Jabes. Na el katxum tetz yi nk'era'tz cyajbilu' tan tak'le'n chime'lu' scyetz, ma na e' nin nchopon tan cyalk'e'n len xchik'abu'. Na tzun elpont-tz, yi nk'era'tz chipaju' te yi yol yi chisucnaku' tetz Kataj, ’ ” che'ch tzun yi e' ajcaw tetz Israel bantz.

²³ Nin tzun cu' xchiwutz yi e' xonl k'ajtzun Benjamín yi jun ajtza'kla'tz, yi a'lchij scyetz. Cha'stzun te xchijunal len cu'n e' bene'ntz tan talk'e'n jun xun, scye'j yi e' yi na chibixin, nin tzun e' el ojku'j, tan cyopone'n le chitanum. Ej nin tzun e' octz tan je'se'n junt tir e'chk chitnum, tan chinajewe'n tul.

²⁴ Ncha'tz e' ban cyakil yi e' aj Israel, xchijunal len cu'n e' pakxij lakak chitanum kale ate't chixonl,

nin kale ate't chinajal tan najewe'n scyuch'.

²⁵ Te yi cobox tiempa'tz qui'c nin jun rey na cawun squibaj e' aj Israel, cha'stzun ja chiban len yi cyetz cyajbil.

Yi Antiw Bible / Yi Ac'aj Testament Bible in Aguacateco (GT:agu:Aguacateco)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Aguacateco

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011-02-18, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The Bible

in Aguacateco

**© 2011-02-18, Wycliffe Bible Translators, Inc.
All rights reserved.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
d6948788-e726-52d3-a772-47803a4a6354